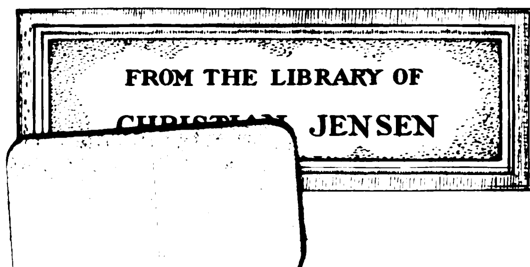

FROM THE LIBRARY OF
JENSEN

JENS SKYTTE

JÆVNE FOLK

FORTÆLLINGER OG
FRILUFTSBILLEDER

DET JYDSKE FORLAG
AARHUS

Jævne Folk.

FORTÆLLINGER OG FRILUFTSBILLEDER

AF

JENS SKYTTE.

KJØBENHAVN.
F. H. EIBES FORLAG.
TRYKT HOS N. C. ROM.
1888.

KRIGSMEDALJEN.

Han var unægtelig lidt senfærdig, Jørgen Troelsen, men han var tillige en hjærtensgod og trofast Fyr. Og en dygtig Arbejder var han, Karlen. Han skulde nok vide at røgte sin Dont i Mark og Eng, med Plov og Le, saa den ikke udskreg Last og Skam over Gaardmand Niels Holts og hans Avlskarls Hoveder.

Han var fremdeles saa kjøn, som jyske Ungersvende er flest, og om Søn- og Helligdags Eftermiddagen, navnlig om Sommersøndage, holdt han nok af at hæge og fixe lidt ved sit firskaarne, rødmussede ydre Menneske, i al Jævnhed, forstaar sig: vel toede Hænder, vel ragede Kinder, vel børstede Vadmelsklæder og endelig ikke at forglemme en med Hjælp af en Stænk Øl uforlignelig, vel snoet Andrikkrølle foran Øret. Og saa den bredpullede Klædeskaskjet paa Hovedet, og de blankede Lædertræsko paa Fødderne, og Piben tændt — saa var Jørgen i Søndagsskrud.

Men ingen Sinde var han nogen strunk og stram Stolt-Henrik, der satte en møsk Mine op og følte sig dybt krænket i sin Værdighed som Karl og Menneske, om han i Nødsfald blev bedt om at hugge en Pind Ved eller flytte en Tøjrstage eller slig anden Smaating, aldrig.

»Du er en rigtig rare, rare Jørgen« var det Skudsmaal, min yngste Broder tit gav ham, naar han om Vinterkvælden lod Purken ride »Hest i springende Galop« paa sit Knæ eller fortalte ham sin eneste Historie, om hvorlunde snilde Mikkel Ræv kom fejl efter det, den Gang han slikkede Mund efter Bondemandens to fede Gæs.

»Frans er ikke nær, nej ikke nær saa rar«, tillagde han en Gang.

Samme Frans, der var saa uheldig ikke at staa synderlig højt paa Straa i Niels hin unges Yndest, var Jørgens Medtjener, en kjøn, rank, letfodet Ungersvend med et rask, lidt vindigt Sving i Væsen og Lader. Vilde man se ham i hans mest glimrende Skikkelse, skulde man se ham træde Dansen i en »Legestue«. Aa, som den Knøs kunde flette og flytte Ben hen over det knortede, ujævne Gulv! Man maatte sukke hjærtedybt, at ikke en eller anden Balletmester kom og fangede denne Fugl ind, mens den var lind i Leddene og havde Staal i Musklerne.

Han kunde ogsaa spille, kunde Frans Velling, spille rigtig kjønt Fløjte. Det havde han sin omtænksomme Fader at takke for. Han havde ladet ham oplære deri i det lysegrønne Fremtidshaab, at Sønnen en Gang i Tiden derved maatte kunne fortrylle en Skjønjomfru af rig Gaardmandsdatter.

De kan stundum være græsselig ufølsomme for musikalske Tillokkelser, de rige Gaardmandsdøtre. Frans Vellings guldfagre Prinsesse slumrede nok endnu.

Imidlertid — de havde knap tjent i Gaarde sammen et Aars Tid, Frans og Jørgen, da kommer den første en Dag susende rød og hed i Kammen ind fra Toften, hvor han og Jørgen gik og pløjede. Han standser midt i Gaarden og ser sig søgende om.

»Hvad er der ved'et, Frans?« spurgte Fader fra Huggehusdøren.

»Em! Det er —«, tog han støjende til Orde, men

nedstemte pludselig Tonen og kom rask nærmere under en utydelig Brummen.

»Jeg vil«, talte han paa ny, »en Gang for alle have Re'elighed paa, om jeg er stedet eller fæstet til at være Drengs Dreng eller Hvermands Dreng«.

»Har nogen forlangt det?«

»Ja, jeg vil ikke lade mig herse og kommandere af Jørgen. Jeg kan kommandere og gjøre mit Arbejd til Kant og Prik trods ham«.

Fader fik en Fure mellem Brynene; men han svarede sindig:

»Det lader du andre dømme om, lille Frans. Jeg har endnu aldrig i de syv Aar, Jørgen har været her, haft Skjel til at være utilfreds med ham og hans Arbejd, og derfor gjentager jeg, hvad jeg sagde dig, den Dag, du lod dig stede: saa længe du æder dit Brød her, staar du under Jørgen; hvad han beder dig om, maa du følge, som det var mit Bud«.

»Ja, skal det være saadan«, bruste Frans op, »at jeg skal dependere under ham, saa siger jeg op strax og flytter til Stævnedag. Den Sag er ren da«.

»Ja ja, det maa du om — i Fald du tykkes, det hædrer en Karl at tjene syv Husbonder i et Par Sko. Er du kjed af at være her, maa du gjærne rejse endnu i Dag. Gaa saa ud til dit Arbejd igjen«.

Frans snurrede omkring. Den ulykkelige Stenbro fik baade at høre og føle, hans Træsko var skoet med Jærnringe.

Strax efter gaar Fader hen mod Toftsporten. Men kommer der saa ikke den ellers saa rolige Jørgen ham i Møde med usædvanlig Fart, store vredt opspilede Øjne og med en Ansigtslød som tørt Bøgetræ.

»Hør —, Niels Holt —«. Jørgen sagde ellers for det meste Husbond eller kun Niels.

»Naa naa naa, Jørgen«.

»Mon du vil lade dig æreskjælde, Husbond, af saadan en . . . en . . .«

»Hvad er der i Vejen? hvad kom I imellem?«

»Aa, er det ...... er det vel første Gang, den Spring-omkring-Fyr er paa Spil med hans Sparken og Bødlen paa de sælle Bæster, det Skarn han er. Han kan knap pløje en ærlig Fure ad en Ager, uden Balker og Vrinkler saa en maa græmmes ved at se paa det. Og saa skal de sølle Heste have Skylden og stødes og hæfles for hans Kludderi. Og vil en anden saa raade ham lidt, saa gi'er han Mund og oversnøfler en, saa en ikke kan svare ham et Ord til ti. I den Skure kan det ikke blive ved at gaa, Niels Holt; skal han blive her, saa ...«

Jørgen standsede brat. Moder kom i det Øjeblik ind i Porten med unge Niels ved Haanden. »Drengen fik Lyst til at vide, hvi Jørgen raabte og støjede saa højt her ude. Han troede, det var ilde fat, den Tosse«, sagde hun stille og roligt smilende.

Uvejret stillede øjeblikkelig af og gik over til en forlegen, lidt trykkende Stilhed.

»Kanske nok jeg tog lidt haardt paa Veje«, sagde Karlen spag og gav sig til at rette ved en Vognhave, som stod upaaklagelig; »men ...«

Han fuldførte ikke.

»Du er i din gode Ret, Jørgen«, godkjendte Fader. »Men for Folkemundes Skyld er det ikke værd, du giver dig af med Frans herefterdags. Jeg skal nok se ham paa Fingre, den Tid han har tilbage her. Han har sagt op.«

Jørgen fjærnede sig i sin vanlige støtte, langskridtede Gang.

Moders klare graa Øjne ledsagede ham med et fint Smil, til han var kommen uden for Hørevidde, saa vendte hun sig til Fader.

»Nej, den der først og fremmest har yppet det her Ustyr, det er nok Sypigen«.

»Lise Mett'! Det kan jeg ikke vide?«

»Se nu ad«.

En prud Skjærsommersøndag, saadan som man ser den med unge Øjne. Luften var gjennemstrømmet af tindrende Sollys, Fuglekvidder, Biers Summen og blomstrende Abildtræers liflige Duft. Niels Holt og hans Hustru stod ved deres Havegærde og glædede sig stille over Toftens krusede, kraftig grønne, rige Forjættelser og al de anden Guds Velsignelse, den smilende Skjærsommerdag strøede ud med rund Haand.

Den gamle Havelaage knarkede op.

Den meldte Ungkarl Jørgen Troelsen i fuld Søndagspuds og med en halv højtidelig, halv forlegen Mine.

»Ej ej!« udbrød Fader skjæmtende. »Du ser næsten ud, som du skulde ud at bejle, Jørgen? Ja, hvem der nu bare havde en Datter«.

»H'næ—j«, smilte Karlen rød og forvirret, Øjnene flygtede ned ad den stribede Vest og de mørkeblaa Vadmels Buxer og op i de blomstrende Abildtoppe.

»Ja ja, gaa du kun, Jørgen«.

Ungersvenden tøvede og bakkede haardt paa sin utændte Pibe.

»Er der noget, Jørgen?« hjalp Moder.

»H'ja—a, jeg vilde (bak, bak, bak) gjærne spør' (bak, bak), hvor mange Skillinger jeg vel nu har staaende i Sparekassen? Det . . .« (bak, bak, bak).

»Ja, det er hen ved 700 Daler. Du er en hel holden Karl. Men hvi spør' du om det?«

»H'aa, jeg vilde nok gi'e et lille Skrald paa Krestens Sted her omme — i Fald I tykkes om det.«

»Vil du!« Fader stejlede imod ham. »Men, Jørgen! Hva' — hvad . . .?«

»H'jo—v, for jeg har faaet til Hu's at forandre min Stand nu«, kom det busende.

»Hvad for noget!« udbrød Fader.

»Med Lise Mett' vel?« sagde Moder rolig.

»I ved det allerede!« Nu maatte Jørgen stejle.

Jo, de vidste det; hun da.

Det var ufatteligt, mente han.

Hans Husbond og Madmoder ønskede ham med Haandtryk til Lykke.

»Nej se, nej se — saa du gaar saa stille om og brygger paa saadan noget, Jørgen. Du mener vel: hvi skulde du være klogere end saa mangen, hahaha! Naa, men saa vil du vel ikke ha'e mere at gjøre med os, hva'?«

Jo helst, om det kunde læmpes saadan.

Saa hjærtens gjærne. Og Brylluppet?

Det hastede vel ikke saa haardt med det? indskød Moder stilfærdig og alvorlig, i det hun opsnappede en tabt Maske.

Nej, nej, det gjorde ej, svarede Karlen rask; Men . . lige godt, jo før jo kjærere, vilde han sige. — Hvad de ellers tyktes om hende, hans Kjæreste?

»Du faar dig en rask Kone, Jørgen«, sagde hans Madmo'r.

»En, der rigtig kan sætte Skub i dig, min Fa'r, ret din Ganning*)«, tillagde hans Husbond med et Slag paa hans Axel.

»Ja, hun er en hvalle Pige . . .«

»Jeg har aldrig holdt saa meget af noget Menneske!« tilstod han med uskrømtet Inderlighed og fæstede sine ærlige Øjne paa Husbondens.

»Ja dit Bryllup skal vi nok koste, Jørgen, det har du ærlig fortjent for Karl du har været os — hvad, Niels?«

Fader nikkede. »Det var lige det, jeg vilde sige«.

Han rakte dem sin kraftige, barkede Haand til Tak. Det bævrede om hans Mund, og Øjnene glippede.

Og saa næsten løb han ud af Haven.

* * *

Lise Mette var en af de fagre Rosensblommer til Pigebørn, som synes at være udkaaret til det Skæbnens

---

* Den rette.

smukke Redskab, der en Tid er i Stand til at ødelægge Hs. Maj. Kongens 20—30 aarige landlige Undersaatters Sinds- og Nattero og forlede dem til at øve alskens Daarskaber.

Hun var en lille, rund- og rødkindet Skikkelse med et mørkt, ustyrligt Krushaar, og to livsglade, spillende mørkeblaa Øjne dybt inde under en kort hvid Pande; vims og væver som en Musvit, rask til sit Arbejde, der fløj hende fra Haande.

Troligt nok var der flere, én var der i al Fald, som ikke syntes om, Jørgen og Lise Mette var blevne gode Venner. Det var et lyskrøllet ungt Menneske paa en 7—8 Aar, der hed Niels Holt. Han nærede nemlig en lignende Følelse for hende som for Gjenboens gale Gase og olme Tyr. Det paastod han da

Hændte det, at hun var i vort Hjem at sy, og Sulten omsider tvang den unge Ridder til at vise sig inden Døre, modtoges han som oftest ved sin Indtrædelse med et Smil og et Blik, som, rettet mod en 20aarig Ungersvend, ufejlbarlig vilde haft samme Virkning som en Brandraket i et tørt Straatag.

»Godda—g, min søde lille Kjærest.«

»Nøj!« svarede den unge Ridder saa surt og koldt afvisende, som nogen Sinde et Afslag er bleven givet her i denne fristende Verden.

Hun slog Nakken tilbage under en fremsprudlende, klingende Latter.

Et Kast og et Hop, saa stod hun paa Gulvet. Fangede hun Flygtningen, styrtede der et helt Skybrud af Kjærtegn ned over hans utaknemmelige Hoved.

»Din søde, søde Dreng . . . mit rare Nusseben . . . dit søde (Kys) allerkjæreste lille Vædderlam . . . jeg kunde (Kys) spise dig!«

Det søde Vædderlam vrælede og vred sig under hendes krystende Favntag.

»Naa du . . . lad være, du . . . slip mig, dit . . . grimme Skidtfos!«

»Ski—dtfos! . . . grimme Skidtfos! Tihihihaha-ha—a!« Hun slog Hænderne sammen med et Smæld og vred sig af Latter. »Nej nu har jeg aldrig i mit Liv hørt Mage. Aa—aa, dit søde, lille Fæ, du er. Aa ja da. Ja ja ja, bi kun, om en halv Snes Aar faar du nok bedre Forstand, lille Basse«.

Men Jørgen gik ved sin Trolovelse med Pigen ligesom i Ilden for sin unge Ven, thi fra den Stund af hørte hendes ømme Efterstræbelser mod ham op.

Sankt Hansaften var det saa yndigt Vejr, som nogen Skjærsommerdag kan bringe: mild, halvlys og stille med grødefrisk Duft sænkede Kvælden sig over Eng og Vang. Rørsangerne kvidrede. Vagtelkongens skræppende »erp, erp« steg op fra de dampende Enge; fjærnt ude paa Moserne støjede Viber; Ræven var nok igjen paa Spil.

Byens unge, varme Blod vendte hjemad. De havde været ude at plukke Sankt Hans-Urter. Parvis skulde Urterne sættes i Bjælkesprækkerne under Loftet for at varsle om de paagjældendes Fremtidsskæbne: om deres Hu ad Aare vilde bøje sig til hinanden eller ej, om deres Liv vilde slynge sig kjærligt sammen i Ægteskab, om deres Livstræ vilde voxe højt og blomstre, sygne skrantende hen eller visne brat.

De kom i fortrolige Smaaklynger, eller Karle og Piger Arm i Arm og i Rækker, som tog hele Vejen for, dæmpet syngende, med Latter og Skjæmt. Drengene piltede hid og did, røg Tobak og sørgede for en livlig Omsætning af Skub og Knubs.

I Skjul bag Gjærdets fyldige Hang af Tjørn, Hyld og vilde Rosenbuske uden for Gaardporten sad der en ung Fyr og lyttede til det muntre Liv, der drog forbi.

Men de vakre Kjærestefolk, som ynder at sværme om i Skjærsommeraftnens Dæmring, og som hædrer mig ved at læse min Fortælling, vil jeg give en Advarsel: staar der nogen Sinde en Tromle skubbet til Side op til en løvrig Hyldebusk, saa tag ikke Sæde

der, før I har overtydet jer om, der ikke sidder en nyfigen 12—13 Aars Fyr nogle Skridt derfra og fanger hvert evige Ord, I taler, selv den sagteste Hvisken.

For denne Vaade faldt Jørgen og Lise; og jeg var udydig nok til at sidde stille som en Mus og lytte.

Hun sagde:

»Ja nu skjønner jeg, hvi du har gaaet det meste af Aftenen og set saa mild ud som en gammel trøsket Elletrunt. Jeg maa ikke grinne saa meget, nu maa jeg heller ikke danse saa meget — du storeste milde! om lidt forlanger du sagtens, jeg skal gaa med Skyklapper og Skjærm for Øjnene, he!«

»Jeg forlanger kun, du ikke maa danse med ham«.

»Frans?«

»Ja!«

»Gid du kunde danse som han, Jørgen, det vilde jeg give en Firskilling til. Men du kan jo ikke danse.

»Mesjokke kan jeg da danse«.

»Mesjokke, Mesjokke, ja Gu' kan du danse med Sjokker, ha ha; du kan en lang Kattehale, kan du; som en Huggestok kan du danse Mesjok — — det hedder ellers ikke Mesjokke, du, men Masokka, husk det«.

»N'aa—aa, det er og lige meget«.

»Naa det tror du. Du glade Verden; det vil ellers blive et Optrin en Gang da, naar vi to skal danse Brudedanse, ha ha—a! Jeg ser os gaa og klunte omkring i tre Mæsjokker i Træk; sikken Højtid!«

»Der er andet at tage Vare paa end hoppe og valse. Men naar du ikke er tilfreds med mig saa ...«

Hun afbrød ham med et Kys.

»Sødeste, allerkjæreste Ven, jeg elsker dig som mit eget Hjærteblod, det gjør jeg, min Sæl, tro mig nu, jeg bander. Hvor kan du dog faa saa forrykt et Indfald, jeg skulde holde mer af andre end af dig, lille Ven. Ham! Haa, den sølle Trævl, han er, der

knap har til Klæder paa Kroppen, siden til at forsørge en Kone med. Ja, kunde en kjønt Fjæs klare det; men . . .«

Hun standsede.

»Ja—a, en Gang havde du ligegodt et godt lille Øje til ham«.

»Jørgen, dersom du ikke hører op med den Snak, gaar jeg min Vej, det vil jeg sige dig. Jeg slog min Lid til dig, fordi jeg troede at have funden en Ven, som vilde være god ved mig; og knap har vi været Kjærester en Maaned, saa bryr og driller du mig i en syndig Tid. Ak, Herre, Herre Gud! hvad den Skæbne er tung for en sølle fattig Pige, at staa venneløs og frændeløs her i Verden, aa Gud, aa Gud!«

Hendes Skikkelse krøgedes sammen i krampagtig Hulkgraad.

»Lise, lille Lise, du maa ikke græde, hører du«, bad Karlen angerfuld. »Jeg skal aldrig sige det mere, aldrig, det lover jeg dig. Ti saa stille, lille Lise, hører du!«

Han løftede hende til Sæde paa sit Skjød, strøg og kjærtegnede hendes runde Kind og tykke Krushaar og tryglede saa inderlig, saa inderlig om Syndsforladelse.

Og omsider standsede ogsaa Pigens Snøftgraad, Fredspagten fornyedes og besegledes, og da de gik, rislede Lises Latter saa frisk og klingende som nogen Sinde

Men Dagen efter mærkede jeg, Jørgen saa et Par Gange saa underligt paa mig og ligesom gjorde Tilløb til at ville sige mig noget, men betænkte sig igjen.

Jeg kom ham ikke i Møde; jeg vidste jo nok, hvad der var paa Færde hos ham, og Samvittigheden slog mig.

Men saa i Middagshvilen, mens de andre blundede, og jeg stod nede i Loen og fodrede og kjælede for en ung Hundehvalp, da kom der en listende og

lagde en Haand paa min Axel. Jeg var nappet. Mit Hjærte hamrede som en fangen Fugls.

Han hviskede:

»Du maa ingen sige . . .«

»Nej, jeg skal nok tie, Jørgen«, afbrød jeg ham og saa op.

»Vil du . . . tror du ikke . . . du danser jo godt . . . kan du ikke lære mig at danse Vals og Hamborre?«

Lerskaalen, jeg stod med drat i Halmen. »Lær — lære dig . . .?« hakkede jeg fuldstændig overrumplet.

Jeg havde ventet noget helt andet.

»Ja, jeg er ikke svær grum til det her Dansen; men Skik og Brug er jo, en skal danse tre Stykker til sit Bryllup, og . . . ja, lær du mig nu at sætte Benene; Vals er den værste . . . Vil du?

Flinkt blev Logulvet gjort ryddeligt, og Dansen paa Hosesokker begyndte til min hviskende Trallen. Jørgen aabenbarede snart en kummerlig ringe Dansebegavelse, men en ihærdig Jærnflid. Hamborgeren gik dog taalelig, men Valsen var unægtelig, som han havde sagt, den værste. Det var frygteligt, som han høvlede paa. Efter kun en halv Times Øvelse havde han tumlet og amplet sig saadan, at Hoserne havde store Huller under Fodbalden, og han selv var saa sveddrivende som en 3 Aars Plag, der har gaaet et langt Béd for Svensk-Harven.

»Aaja, nu kan jeg ikke mere i Dag«, pustede han; »men skal vi saa i Morgen igjen?«

Den unge Danselærer var saare villig.

»Men sig det endelig ikke til nogen«, bad han.

»Nej, nej, nej!«

Efter en Uges Øvelse kunde jeg med berettiget Stolthedsfølelse give ham det Skudsmaal, han havde i fuldt Maal den tilbørlige Færdighed til naar som helst at træde en sindig Brudgomsvals.

»Siger du det! Du er en Knop er du.«

Han greb mig i Axlerne og skudrede mig djærvt af Glæde og Taknemlighed.

* * *

Omtrent ved samme Tid var det, disse sære, ængstende Rygter om Krig og Trængsler igjen steg op. Ligesom en koldklam Havtaage, der pludselig og uventet lister sig ind over Landet en tindrende blank Solskinsdag, saadan sneg Rygterne sig anelsestungt og varslende hen over Sindene. Det var næsten alle Vegne, ved lys Dag som ved stille Nat, Folk havde set disse Blink af Vaaben og kæmpende Hære og hørt disse dumpe Drøn, gjaldende Horn, klirrende Sværd og Trommehvirvler.

Og en Søndag Formiddag kom Jørgen lidt bleg om Næbet ind i Stuen med et Papir i Haanden.

»Ja nu kommer I til at være jer om en anden Karl, Karen. Her er mit Pas«.

»Herregud! Saa faar vi sikkerlig ogsaa Krig igjen«, sagde Moder.

»H'ja, det fejler knap. Men jeg tænker vel, vi tumler dem. — Hvordan jeg ellers skal faa min Mund til at sige Lise det, forstaar jeg ikke; for hun tager sig nu al Ting saa heftig«, mumlede han.

»Lad mig gjøre det«, tilbød Moder.

»Nej, det er rigtigst, jeg gjør det selv. Men du skal have mange Tak, Karen Holt, hvissom du vil stive hende med en lille Haandsrækning og et godt Ord, mens jeg er henne«.

»Det skal jeg, Jørgen«. —

Jeg glemmer den aldrig, den tidlige, noget taagede Morgenstund, de indkaldte Krigsmænd gik omkring ved Vognen, der skulde kjøre dem det Par Mil, der var til den nærmeste Søstad, og endnu en Gang sagde Farvel til Slægt og Venner — somme for sidste Gang.

De Blik og Haandtryk og gode Ønsker, der skiftedes, kom fra ærlige Hjærter.

Karlene svang sig til Vogns.

»Kjør saa!« sagde Fader. »Vorherre være med jer!«

Kjøresvenden trak i Linen og smækkede med Tungen. Hjulene knaste i Gruset. Hos en og anden af Kvinderne skyllede den tilbagetrængte Følelse nu over Dæmningen med en sukkende, sagte jamrende Lyd.

Mads Smed, en af gamle Helgesens »Ildmænd«, gjorde en Bevægelse, som om Vesten pludselig blev ham for snæver.

»Og saa et godt dansk Hurra: Hur . . .!«

Men der kom et Skrig og afbrød ham, et Skrig saa smertelig fortvivlet, at det jog gjennem Øret som et Knivsblad. Lise Mette sled sig ud af den sammentrykkede Kvindeklynge og fløj jamrende hen efter den bortrullende Vogn.

»Jørgen — Jørgen — min kjæreste Ven — jeg ser dig aldrig, aldrig . . . jeg løber ad Stranden . . . jeg . . . aa ja ja ja!«

Hun styrtede til Jords som en vingeskudt Fugl. En Karl sprang i Vejret fra sit Sæde paa Vognen, hans Kammeraters Arme holdt ham tilbage; Kjøretøjet svingede hurtig om Vejknækket.

Kvinderne løftede hende op og halvt bar den ulykkelige ind i nærmeste Bolig. Der maatte vaages ved hende om Natten, men Dagen efter var hun dog saa rask, at hun igjen kunde tage Vare paa sit Arbejde.

En lille Tid var der lukket for hendes kvidrende Latter, men snart rislede den igjen saa frisk og sorgløs som nogen Sinde. Et underligt Pigebarn! Umiddelbart efter slig en kvik Lattertrille kunde hun, hvis èn ufrivillig eller med Forsæt nævnte Jørgens Navn eller hentydede til deres Forhold, sukke dybt og derpaa briste ud i Graad, og saa strax efter igjen slaa en munter Trille.

»Ak Herregud ja!« lød det stundum i Overgangen. »Hvor mon han nu gaar og stamper omkring, det sølle

Tronnehoved. Han maa da vist være en løjerlig, grinagtig Kløг-Attenben (tihihihi!) at se i Soldaterklæder.«

Og da han saa havde sendt hende sit Billede:

»Ja, tvilte jeg ikke nok paa det! Se, hvor underligt han staar og lurer og sætter Øjne: for Gud og al Verden ligesom en Tyrekalv, der vil bønse*) (tititihihihi!). Ak, jeg skulde ikke sige saa slemt (Suk). Du har det vist strængt, lille Ven (Kys). Du faar kanske baade Puf og Skjældsord, fryser og sulter vel ogsaa«.

Saa smaagræd hun lidt. —

En Mørkningsstund, godt en Maanedstid efter Jørgens Afrejse, jeg kom fra et Ærende ovre i Nabobyen, hørte jeg midt imellem Byerne den velkjendte friske Trille risle afsted, ledsaget af en grov, stødende Hiklatter. Og da jeg bøjede om Vejhjørnet, saa jeg Frans og Lise staa i en særdeles underholdende Samtale.

Den smukke, velskabte Frans var ikke kaldt under Fanen.

Han havde en Skavank, Hjærtebanken, paastod Lægen. Kort før han tren ind i Sessionssalen havde han drukket sex Kaffeknægte, paastod Folk.

Det syntes næsten, som om jeg kom dem som en Hund i et Spil Kegler. Samtalen standsede i al Fald med en halvhøj Ytring af Frans om en »Barnepige« og en »Pasop«, hvoraf jeg drog den sindrige Slutning, han var ved at fortælle hende en morsom Historie om en Barnepige og en Hund. Han kunde adskillige lystige Smaahistorier, Frans.

Jeg gik forbi med et velvilligt Godaften. Lise nikkede igjen, og Frans, som stod med Ryggen til og saa op i Hegnets Topkviste, udstødte et Tak saa højlydt, som han saa gjenhilste en stokdøv.

Jeg var gammel nok til at skjønne, det var beregnet paa at fange Hjærter for en Latter.

*) støde.

»Hys!«

Hun stødte ham paa Armen med en halv leende, halv misbilligende Mine.

Rimeligvis vilde jeg ikke nu have kunnet mindes de faa løsrevne Ord fra dette flygtige Tusmørke-Møde, hvis de ikke kort efter vare blevne opfriskede ved en Ytring af Lise, der omstødte min sindrige Slutning og aabnede ny Veje for min Tanke.

Det var kort efter Nyaar og Juleugens muntre Dansegilder.

Med et graat Sjal hyllet om Hoved og Overkrop kom Lise ind i vort Hjem, sindigere end hun plejede; hun blev ogsaa mod Sædvane staaende ligesom fremmed inden for Døren.

»I har skikket Bud efter mig?« henvendte hun til Moder.

»Ja. Sæt dig ned lige et Øjeblik«.

»Tak«. Men hun blev staaende.

Da den fattige Huskone, som netop var i Stuen, endelig havde fjærnet sig, og Moder vendte tilbage, indtraadte der et Minuts Tavshed.

»Det er ellers en grov Kulde«, lød det omsider ud fra det graa Sjal. Røstens Klang syntes at stadfæste Udsagnets Virkelighed.

»Ja, det er strænge Tider for de sølle Mennesker, der maa sætte Liv og Lemmer i Vove ved Danevirke«, svarede Gaardkonen.

Ogsaa her kunde man mærke, der var Kulde i Luften.

Ny Tavshed.

»Værs'god, skal vi ikke gaa ind i Sidestuen«.

Døren lukkedes.

Men et Kvarters Tid efter blev den revet op igjen med et heftigt Rusk. Lise snurrede ud som en Hvirvelvind, men vendte sig i Døraabningen og sagde tilbage med en Røst, der skjælvede af Vredesgraad:

»I kan spare jer Raad og jer Umag. Jeg er

saa stor, jeg behøver ikke jer til Barnepige eller til Oppasser«.

Hun hug Døren i, saa Murkalken rislede ned bag det løsnede Tapet omkring Karmen, og smuttede ud af Stuen, ud af Gaarden.

Saa omtrent en Maanedstid efter kom Mads Smed og vor Gjenbo Jep Nielsen ind ad Porten og hen efter Vedkastet, hvor Fader netop stod og læssede Skovkvas af Vognen, og Moder sankede et Forklæde fuld tørre Pinde. Smedens tilbageskudte Hue og heftige Bevægelser og Jep Nielsens nedslagne Mine varslede ikke om godt nyt. Vore Soldater havde rømmet Danevirke. Fader slap sit Arbejde, Moder satte sig stille grædende paa Huggestokken. Jep Nielsen saa summende ned for sig og rystede paa Hovedet Gang efter Gang; men Smeden følte sig drevet til at tage Faders Arbejde op og kylte under forbitret Mumlen og Smaabanden den ene Gren længre tilbage paa Risbunken end den anden, og stadig de sværeste.

Og en Morgenstund et Par Dage efter forbavsedes Byens Folk af et andet Budskab; det gik mangen en lige saa nær om ikke nærmere til Hjærte end hint. Thi det hændte jo i selve Byen.

Tidenden blev bragt os ved Davrebordet af gamle Grete.

Hun begyndte allerede i Forstuen.

»Aa, Herregud da! Har I hørt det? Nu staar Verden da ikke længe. Har I hørt det?«

»Hvad for noget?«

»Nu I har ikke hørt det. Da var det dog godt, jeg kom i Tanker om at gaa ... Aa, Herregud da, saadan en Jammer og sølle Søllehed ... det kjønne, kjønne Karlmenneske ... komme saa læstelig afsted ... Arme og Ben smadret. Aak, aak, aak! I Dag rød, i Morgen død. Aak, aak!

I Verden der gives Bekymring og Møje
og mangen uventet Sorrig saa stor.

Hun rokkede overvældet frem og tilbage.

»Hvad er det dog? Er det fra Krigen? Hvem er falden?«

»Krigen ... falden ... aak, er I tossede, det er meget, meget værre ... midt paa aaben Gade. Han dør, ja Gu' gjør han saa. Se nu ad, om jeg lyver da«.

Den forstyrrede lille gamle Kærling fik endelig fortalt Hændelsen. Da Smeden henad Midnat vendte hjem fra et Besøg i Nabobyen, havde han fundet Frans ligge blødende og lemlæstet paa Sne neden for Sypigens Bolig, og Lise hendaanet over en væltet Stol indenfor den aabne Dør. Mads havde faat den ulykkelige Karl bragt ind. Pigen livet op — til Fortvivlelse og Jammerskrig, et Par Koner hentet og var derefter kjørt til Kjøbstaden efter Lægen.

Baade en Arm og et Ben var brudt.

Op paa Formiddagen kom Mads Smed om i mit Hjem, hvor mine Forældre havde en lang Samtale med ham bag tæt lukkede Døre.

* * *

Krigen var endt. Vore Soldater vendte hjem.

»Herre Gud! Sikken Forskjel fra sidste Gang!« sukkede Moder dybt. »Da kom de hjem med Sang og Hurra og glade Ansigter og blev tagne imod baade af unge og gamle, med Spil og Klang og muntre Gilder; og nu lister de saa stille og forknytte ind i Byen, ret som de havde siddet i Fængsel for en Skarns Gjerning. Og de har jo dog gjort, hvad de kunde. De bærer jo dog ikke større Skyld for, det er gaaet, som det er, end en af vi andre.«

»Det er sandt du siger, Karen«, svarede Fader. »Lad os byde dem sammen her en Aften. De kan nok trænge til det«.

»Kommer vor Jørgen saa hjem til det Gilde?« spurgte Niels.

»Din Jørgen kommer ikke mere, min lille Dreng«, svarede hans Mo'er. »Tyskerne har skudt ham«.

»De . . . grimme . . . Tyskere!« stammede Pogen harmfuld og grædende. »De tog ogsaa begge vore kjønne brune Heste«.

»Ja—a«, sukkede Moder »de har taget større end det, min Dreng«.

Kun en eller to af de hjemvendte Krigsmænd vidste et og andet om Jørgen Troelsen. Begge gav de ham det Skudsmaal fra Danevirke, at han havde vist sig som en god Kammerat og udholdende Soldat, sejt udholdende som en Læderøl.

«Men saa blev han efterhaands saa sær. Til Tider, naar vi for Exempel laa i Kamp og Kugleregn ovre paa Dybbøl, var der rigtigt Liv i ham, han var ligefrem dumdristig. Aa, bare vi kunde komme til at gaa løs paa dem med Kolben og Bajonetten! sagde han flere Gange. Der var Tale om Danebrogstegnet, men det blev den sorte Kokarde, han fik, stakkels Fyr; han gik jo en Gang i Fuldskab hen og gjennempryglede en Underofficèr. For det var til andre Tider ogsaa saadan med ham, at naar vi var uden for Kampen, saa var han for det meste mørk og ordknap og værkelig, og fik han da somtid en Dram for meget — det skete desværre af og til — saa blev han ævlevorn og trættekjær. Den 18. April saa jeg lige et Glimt af ham, den Gang Tyskerne kom mylrende ind paa os i Skanserne. Han stod og slog fra sig med Bøsseløbet — Kolben var væk —, slog dødelige Slag. Det stod jo kun paa et Øjeblik; jeg vilde springe ham til Hjælp, men saa tumlede han i det samme«.

* ⁂ *

Det randt paa trettende Aar efter Krigen.

Paa en Folkehøjskole havde jeg en Vinter knyttet Venskab med Terkel Frigaard, en bred Jydesvend oppe højt nord fra.

Han skrev, det vilde glæde og hædre ham, om jeg nu vilde gjæste hans Hjem og staa Fadder til hans førstefødte, som skulde nævnes Niels Ebbesen Frigaard.

Overfor saadanne Skrivelser kan jeg ikke godt være haardhjærtet.

Jeg rejste.

Kirkefærden var endt, Hovedmaaltidet ligesaa, og nu arbejdedes der med Piberne.

Gjæsterne havde spredt sig over Gaardens Stuer; nogle havde foretrukket at ty til Staldene.

Inde i Sidestuen, som ved en smal Forstuegang var skilt fra Dagligstuen — nej ikke Folkestuen, Terkel Frigaard hader »Folkestuer« —, sad og stod vi et lille udsøgt Selskab. Der var Sognets Præst og Byens Degn, og der var Sognets Foged og der var adskillige andre gode Mænd.

Der var noget i Vejen, Samtalen vilde ikke ret flyde.

Præsten havde en lille Tid ene Mand flakket om i et dybtstikkende afrikansk Missionsfartøj; Degnen havde ladet en beskeden lille Pram med Skolemulkter glide af Stablen, men landtrak den strax igjen, og Sognefogden havde endelig prøvet paa at sende en Ladning Fedekvæg til England; men ingen af de tilstedeværende ytrede Tilbøjelighed til at stige om Bord.

Syv Røgsvælg kappedes om at udslette vor Tilværelse. Fra Sofahjørnerne skød Præstens og Sognefogdens store Merskummere Puf paa Puf ud over Bordet mod Degnen og Terkel, der tappert gav dem det glatte Lag tilbage. Min Medfadder og et Par andre Mænd vare indviklede i en livlig Særkamp ved Klokkehuset, og jeg havde den allerypperligste Stilling af Verden til at kunne falde Sognefogden i Flanken, om jeg vilde.

En Bevægelse for at indtage en fordelagtigere

Stilling, et »Hm, hm« som et dæmpet Kommandoord kom nu og da.

Jo—o, der var noget i Vejen.

Nævn nu bare Ordene »højre« eller »venstre«, hviskede en ondskabsfuld Frister mig i Øret, saa skal du høre et Liv.

»Hm«, indledte jeg, — saa blev jeg afbrudt.

Blandt de unge Karle ude i Dagligstuen havde det en lille Tid syntes at gaa særdeles underholdende til.

Døren ud til Forstuegangen sprang nu med èt op paa Klem, og en skraldende Latter væltede ind til os gjennem Aabningen.

Og en sagde: »Du har jo ogsaa været i Krigen Skal du ikke ogsaa have Medalje?«

En anden: »Det skulde saa da være for tapper Drikken. Der har du snart fortjent den store Guldmedalje«.

En ny Latterbølge skyllede ind.

Saa lød der tumlende Trin, Latter og et Udraab der ude fra. En Dør blev hugget haardt i.

»Ramte han dig?« blev der spurgt.

Vor Vært gik hurtig ud og lukkede Døren efter sig.

Da han kom tilbage, modtog den tilstedeværende verdslige Øvrighed ham ved Døren med en kort, spørgende Mumlen, som den unge Gaardmand gjengjældte med et ligesaa tykt Svar, men tilføjede tydeligere og med et lidt tvunget Smil:

»De skulde ogsaa lade være at pirre ved ham«.

»Hvem var det, du?« faldt det mig ind at spørge.

»Aa«, svarede han undvigende, »en sølle Fyr, der slentrer om her i Egnen, arbejder lidt, drikker lidt«.

Flere af de tilstedeværende Hoveder nikkede tilbage.

»A! — Naa ham!«

»Hør, Morten Isaksen«, Præsten vendte sit Skyts

mod Sognefogden, »jeg synes virkelig det var paa Tide, De og Deres Kolleger satte en Stopper for, at saadanne Individer gaar og driver om og skræmmer skikkelige Folks Kvinder og Børn. De burde sandelig holdes i Ørene, stramt i Ørene. Vil de ikke arbejde, saa i Hullet med dem; andet hjælper skam ikke«.

Den verdslige Øvrighed sad og rokkede forlegen i Sædet og stammede noget om, han havde ogsaa tænkt paa, nu skulde de ses efter i Sømmene alle de »Vagabønder«.

»Aa, de er jo dog ikke alle til èn Fod«, indvendte Terkel; »den her ser saamænd ikke ud til at ville gjøre Kvindfolk og Børn Fortræd, tykkes jeg«.

»Man maa dog vogte sig for, man ikke retter Bager for Smed«, mente Degnen.

Jeg fik det Indtryk, at Præsten saa noget forbavset paa de modsigende.

»Man skal sandelig ogsaa vogte sig for det blødsødne og øllebrødsbarmhjærtige«, lød det en Smule afvisende. »Terkel kan tro, Fyren er ikke saa skikkelig, som De antager; det er en trodsig Knægt. For et Aars Tid siden ser jeg ham en Dag, det var i Mørkningen, luske om og spejde ind i min Have efter mig og min Kone. Jeg lister mig ud af Porten og overrasker Fyren i en fordægtig Lirken ved Laagen mellem Haven og Toften. Den var nu laaset af.

»Hvad vil han der, Karl?« raaber jeg. »Vil han tigge, saa gaa til Køkkendøren«.

Fyren fór forvirret i Vejret og stammede noget halvt uforstaaeligt Tøj om, han vilde tale med Præsten.

»Ja, jeg er Præsten — hvad vil han mig?«

Han stod og pirrede i Jorden og mumlede og tyggede, som om han havde Munden fuld af Grød.

»Naa ud med Sproget«, sagde jeg og tog ham i Kraven. »Hvad er han?«

»Daglejer«.

»Nej Dagdriver er han. En Landstryger og

Drukkendidrik. Laa han ikke forleden i Vejgrøften her uden for Byen og sov Rusen ud, da jeg kjørte forbi!«

Det var ikke ham, nægtede han frækt, jeg tror, sandt for Herren endog, han bandede.

»Naa; men hvad vil han mig saa«, sagde jeg. »Skynd sig nu. Jeg har sandelig ikke Tid at staa her og gjøre Komplimenter for ham«.

»Vil De saa tænke Dem, saa river han sig løs og siger i en rigtig storsnudet og trodsig Tone: »Jeg vil Dem ikke noget. De er en skidt Præst. De er en Farisæer. — Hvad siger De saa?«

»Gud Fader bevar's — til en gejstlig Mand!« udbrød Sognefogden. »Ja, han skal komme heran«, tillagde han truende og strammede Vesten ned med et afgjørende Ryk.

»Ja—a, men . . .« — Terkels Indvending kvaltes i Fødslen.

»Hvad vilde De sige?« hjalp Præsten og tog Piben ud af Munden.

Det blev en Løndom, hvad Terkel vilde have sagt; for i det samme viste den unge Værtindes milde Ansigt sig i den aabne Storstuedør og indbød os til Kaffen. Og strax efter tog Præsten bort. Tiden tillod ham ikke at oppebie Punschebollens Indtog, og en gammel Bondemands lunt troskyldige Forslag om en lille bitte, bitte, lind Kaffepuns bortviste han med synlig Rædsel — til dæmpet Moro for en og anden.

Nogle Timer efter brød ogsaa jeg op.

Maanens gamle, runde, velvillige Ansigt tittede frem over Lademønningen, da jeg steg op paa min rødbrune, firføddede, ny Ejendom, en prægtig Vallak, jeg havde kjøbt af min Ven og Vært.

»Farvel, lille Brunsken!« bød Husmoderen fra Trappestenen og klappede Hestens bløde Mule. »Lad mig nu se, du skikker dig godt i din ny Tjeneste«.

»Og vis nu de smaa Sønderboere, hvordan en

rigtig nørrejysk Hest kan knejse med Nakken«, lagde hendes Mand leende til.

»Nu Farvel og mange Tak!« bød jeg.

»Selv Tak og lykkelig Rejse!«

Bindehundens hæse, stormende Halsen og Klapret af Karlenes og Drengens jærnskoede Træskotrav hen over Gaardens Stenbro fulgte den bortridende paa Porten.

»Brunsken« var spillevende som et Kid paa Sommerens Eng. Den skred frem i vuggende Smaatrav og med stolt bøjet Hals, prustede og stødte utaalmodig i Trensen, som den vilde sige: aa lad mig dog faa Lov at strække ud, nu er jeg oplagt! Men min Ganger vidste ikke, vi havde flere Mil for Haanden, før vi naaede Jærnvejen.

Saaledes havde jeg tilbagelagt saanær tre Fjerdingvej og red nu i Skridtgang ned mod en Aabro, omgiven af en Strimmel busket Kratskov med nogle ældgamle Gubber Elle- og Piletræer iblandt, der hang i tungsindig, livstræt Luden ned mod den glidende, mumlende Strøm.

Ved lys Dag især maatte dette visselig være en malerisk, drømmerig Plet; men ved Aftenstid, som nu, indbød den ikke til Dvælen. Det var, som laa den og rugede over en uhyggelig Løndom.

Her er jo som skabt til Overfald, skød det gjennem mig.

Og saa i samme Øjeblik standser Hesten med et skudrende Sæt midt paa Broen, sky skottende og med bævrende Prusten.

Jeg lyttede og spejdede. Der var intet at se, intet at høre. Det er vel Skjæret af Trøsken i de gamle Piletræer der ovre, der skræmmer den. Nej, den skotter jo til den modsatte Side. Lige meget, frem skal den. Skyhaarene skal rykkes op med Rode.

Først prøver jeg ved Klap at lokke den over;

spildt Umag; saa svirper den seje Pilevaand den ned over Lænderne, Rap paa Rap; den stejler og tumler som rasende. Det knaser og rører sig i Krattet, en Skikkelse kommer ravende med hjælpsom fremrakte Arme. »Turr, turr, turr!« mumler han tykt. Hesten gjør et forfærdet Kast til Siden, og tørner voldsomt mod Broens brøstfældige Rækværk; et kort Bras, et Raab, et skyllende Plask . . .

Jeg laa paa Aabredden. En firskaaren Karl havde Tag i min Frakkekrave, og med den anden Haand holdt han Hesten. Spag som et Lam stod den og ludede med Hovedet. Vandet drev og dryppede af os alle tre.

»Da var det godt, det ikke gik værre!« sagde han halv for sig selv, i det han slap mig og trak Vejret dybt. »Du . . . Du mærker vel ikke, det gjør ondt nogensteds?«

»Nej, jeg faldt jo blødt«, svarede jeg frisk spøgende og rystede Armene — man er som oftest høj Karl og livsglad efter en vel overstanden Fare.

»Og du blev saa ræd, sølle Tamp«, vendte han sig kjærtegnende til Hesten, »naa—aa, naa—aa, ja stakkels Dyr, sølle Dreng«.

»Hvad! . . . hvem kjendte jeg, der saadan kjælede for og smaasnakkede med Hestene . . . javel, jeg har set det før. Og Røsten . . . Røsten ja, Skikkelsen ogsaa. Jeg kjender den jo . . . Ja men . . . gode Gud! . . . ja men er det dog ikke . . .«

Jeg greb min Redningsmand i Armen. Han vendte sig hurtig om. Maanelyset faldt over hans Træk. Og trods det stride, stubbede Skjæg og lurvede Ydre kjendte jeg ham igjen, kjendte hans brede, godmodige Træk og ærlige Øjne.

«Jørgen!«

Han tumlede som for et stærkt Slag og med et dump Raab over mod Hesten.

»Men . . . Herre . . . Gud da!« brød det stam-

mende frem og i en Tone som mellem Graad og Latter. »Er du . . . nej er det dog ikke Niels Holts Søn! . . . jo, jo, nu ser jeg det . . . Søren . . . aa, lille, kjære Søren . . .«

Røsten svigtede; han snappede stønnende efter Vejret og krystede krampagtig min Haand.

Hesten afbrød vor Tavshed ved at ryste sig og tage til at gaa.

»Men kjære Jørgen . . .«

»Aa—aa!« udstødte han som en Fange, der endelig igjen aander i fri, solfyldt Luft. »Nu har jeg ikke i mange, mange Aar været saa glad som nu! — Men — hvordan kommer du her da?

Han spurgte netop, hvad jeg vilde spørge ham om.

Jeg sagde ham det.

»Ved Terkel Frigaards!« udbrød han . . . »Og der var jeg i Eftermiddag, og der . . .« Han standsede, og da han gik videre, var Klangen i hans Røst dump og modfalden. »Aa, jeg er bleven en sølle en, lille Søren et usselt Skrog . . . jeg sad jo og var fuld derhenne, da du kom . . . aa, men . . . maa jeg ikke nok følges lidt med dig? . . . ingen ser os jo nu . . .«

»Hvad er det for Tanker, kjære Jørgen. Vi følges naturligvis ad helt hjem.«

»Hjem . . . hjem til jert! Nej, det . . . Ak, ja sikke Dage jeg havde den Gang! Ja da var jeg en æstimeret Karl . . . men nu . . . piber og griner de ad mig og giver mig Øgenavne . . . og vil de ikke gjøre det samme hjemme . . . og fortjener jeg vel heller andet. Men ligegodt, det gjør mig saa ondt, og saa kan jeg ikke holde mig fra Brændevinen, det dulmer det dog saa længe. For det er somtid her inde i mig ligesom en Ild, der ligger og ulmer og ulmer og ikke kan blive slukt; men Brændevin kan ligesom linde lidt, og, Gud bed'ret! saa kan jeg jo ikke ramme Maaden. — Der hjem! ne—j, ne—j«.

Men jeg vilde nu, jeg maatte have ham med hjem.

Og jeg gav mig til at fortælle ham om de gode gamle Dage, om Moder, om Fader, som endnu kunde gaa sit Skaar med Leen i Høstens Tid, om Niels, hans Yndling, som nu var en høj, høj Knøs, der uden Tvivl en Gang blev en vældig Gardist, om lille Inger min otteaarige Søster, som han aldrig havde set, men hvis Lige i Elskelighed og Yndighed han heller næppe havde kjendt; om hvor glade de alle vilde blive ved at gjense ham . . . og hvad husker jeg vel, hvad jeg mere sagde. Kan gjærne være, det var usammenhængende, talt som til et Barn; jeg veed det ikke, men lyttede gjorde han, det vidnede hans forundrede, dæmpede Udraab om og den higne Agtsomhed, hvormed han gik mig tæt paa Siden.

Da jeg tav, sukkede han dybt og gik en lille Tid med ludende Hoved. Han øjnede sagtens ogsaa Skygger i det sollyse, blomsterstrøede Land, jeg havde vist ham.

Omsider saa han op paa mig.

»Nej, at du skulde komme herop, og jeg træffe dig, lille, rare Søren!« mumlede han med undrende Hovedrysten.

»Sig mig, Jørgen: hvad vilde du hos Terkel Frigaards?«

Han havde et Brev til ham fra Manden i Naboyen, hvor Jørgen sidst havde tjent for Røgter.

Om han havde nogen Tjeneste nu?

Lige for Tiden ikke. Folk ankede paa, der var ingen rigtig Stilling paa ham, og det var vel ikke saa fri, de sagde sandt, tilstod han.

»Men hvad vilde du hos Præsten?«

Han studsede først et Øjeblik. men saa sagde han:

»Dig kan jeg fortælle det; for dig har jeg Tro til, Søren: Jeg kom en Søndag ind i hans Kirke. Folk keg paa mig, saa jeg nok; ja ja, det gik jo ogsaa sjælden paa, jeg kom paa de Steder; men de sang nu saa kjønt, da jeg gik forbi ude paa Vejen, og saa fik

jeg Hovn*) paa at træde inden for. Og saa prækede han saa kjønt om den sølle Mand, te Røverne havde slaaet fordærvet, og te der gik en Farisæer og en anden Mand om ved ham og lod ham ligge for det, han var — — men det husker du jo meget bedre end jeg. Nok af det her: han, Præsten, udlagde det da saa kjønt om at hjælpe og trøste Medmennesken, der var syge og sølle og bedrøvede, og han græd selv ved det, te den ene Vanddraabe kunde ikke bie den anden. Jeg tykte det faldt saadan ved mig, te jeg kunde have kysset den Mand baade paa Haand og Fod for Præken han havde holdt. Og saa i Aftningen listede jeg mig om og vilde have snakket noget med ham. For jeg tænkte jo ved mig selv, en Mand, der kunde udlægge Skriften og Lærdommen saa kjønt, han vilde ogsaa nok give mig et venligt Ord og en Haandsrækning. Men han tog i det Sted imod mig som en bisk Bindehund, og saa blev jeg ogsaa gal i Hovedet og gav ondt fra mig, og rendte min Vej fra ham. Jeg kan forstaa, han vantænkte mig til at ville stjæle . . . Siden kommer jeg ikke til de Folk«.

»Men fortæl mig nu, Jørgen, hvordan du er kommen her op i den Afkrog. Vi vidste ikke andet, end du faldt paa Dybbøl«.

Gid det havde gaaet saadan!

Nej, Kolbeslaget, han fik, havde bare saaret ham og skilt ham ved Samlingen en Tid, og da han kom til Live igjen og kunde sanse sig om, var Kampen omtrent forbi. Han kom saa som Fange til Tyskland, og blandt hans medfangne traf han kun en Kjending, en Kompagnikammerat, med hvem han her sluttede Venskab Da de andre Krigsfanger blev udløste, laa hans Ven syg, og Jørgen fik Tilladelse til at opfylde hans Bøn om at tøve hos ham, til han kom sig. Efter Hjemsendelsen havde Jørgen fulgt med til hans Hjem-

*) Lyst, Sind.

stavn — han ejede et lille Boel —, men Vennens Helbred havde faaet sit Knæk ved Krigen, han hev hen i en sex—syv Aar, men bukkede saa omsider under. Stedet kom i andre Hænder, og saa begyndte Jørgens Flakkeliv og Driverliv.

Men hvorfor kom du ikke til os, Jørgen, eller i det mindste skrev os til?«

»Aa, min Skudsmaalbog fra Krigen var jo ... var jo ikke ren, lille Søren. Og saa ... jeg brød mig heller ikke om, at høre fra den Kant; jeg vilde helst glemme det altsammen. Kresten, min Kammerat, var mig nu ogsaa en Stads-Ven, et yndigt Menneske, Ak ja! ham var Vognen ogsaa gaaet i Stykker for, Stakkel!«

Jeg gik lidt og famlede efter Ordene til et Spørgsmaal, som laa og brændte mig paa Tungen. Men saa kom han mig med et lige tæt paa Siden og spurgte afbrudt:

»Hvordan ... hvordan gik det ... hende? Hvem dømmer Folk paa, slog ham? De tænkte vel nok mig til det?«

»Ja. Men ingen ved til visse, hvor du kom der«.

»Jo, jeg kom jo væk fra mit Kompagni, den Gang vi drog fra Danevirke; men saa stødte jeg sammen med et andet Regiment, og vi kom til at ligge over en Nats Tid i en By et Par Mils Vej fra mit Hjemmen. Og saa blev jeg saa forlængtes efter lige at se og snakke et Par Ord med ... med hende, og saa stjal jeg mig afsted. Da jeg kom nær nok, kunde jeg se, der var Lys paa hendes Vinduer. Hun sidder oppe og syer, tænkte jeg; og saa listede jeg mig op og keg ind ad Vinduet — da sidder han og griner og gantes med hende. Aa, jeg blev som — ja, jeg kan ikke fortælle dig, lille Søren, hvordan jeg blev til Mode ved det Syn. Men da han saa tog hende om Halsen og sloges med hende om et Kys, saa fór jeg ind til dem.

Ja—a, og saa —, aa, jeg kunde have smadderknust dem. Men saa kom der jo nogen. — Bor de i vor By?«

»Han rejste til Amerika for at grave Guld. Hun flyttede med vor gamle Præst til Sjælland«.

»Hva— blev de ikke gift da!« udbrød han og standsede brat.

»Nej. Hun laa længe syg, det var nok en Hjærnesygdom, og var en lang Tid saa ringe, at Folk troede ikke, hun havde kommet sig igjen. Men hun stod sig dog, og da hun var kommen saa meget til Kræfter igjen, at hun kunde gaa uden for Døren, kom hun en Dag stagrende ud til vort og gav Moder din Sparekassebog. Rygtet gik da, du var falden ved Dybbøl. En Tid efter flyttede hun med Præstens over til Sjælland. De havde taget sig rigtig kjønt af hende under hendes Sygdom. Siden har vi intet hørt om hende«.

Vi naaede den brede Landevej.

Min Ledsager gik ludende og trak Hesten, som om han vandrede i Drømme. En og anden Gang kom der et dybt, sagte stønnende Suk og en mumlende Hovedrysten.

Decemberaftenens Kulde sivede føleligere og føleligere ind gjennem mine vaade Klæder, og mine Tænder slog klaprende sammen. Han mærkede det.

»Saadan du fryser!« fór han op. Og nu skridtede han ud.

I Kroen, vi kort efter kom til, var der endnu Lys. En Pige gik halvsovende og satte tilrette efter nogle langtsuppende Natteravne, hvis højrøstede Vrøvlen lød fremme paa Vejen.

Da jeg foreslog at gaa der ind og faa tørret vort Tøj, trykkede han sig lidt ved at følge. Han vilde helst blive ved Hesten og sørge for den, indvendte han.

»Lad os saa gaa videre«, sagde jeg.

»Nej, nej, det kan jeg ikke forsvare«.

Saa fulgte han med ind.

Den stakkels søvnige Kropige gav os i Blik og Ord en ligefrem ukristelig Modtagelse; men Synet af vor ynkværdige Tilstand samt nogle blanke Sølvskillinger gjorde hende lysvaagen. Og snart spragede en oplivende Ild i Gjæstekamrets Ovn og udsendte en kvægende Varme.

Det var endelig bleven stille i Huset.

Jørgen havde flyttet Stuens gamle Lænestol hen til Kakkelovnen og sad i Ildskjæret med Fødderne op paa Ovnskjødet; gaa i Seng havde han stadig vægret sig ved. Vandet fra hans vaade Ben drev dampende ind ad Lufthullet. En og anden Gang rettede han sig af sin ludende Stilling og følte og vendte paa mit Tøj, der hang til Tørring ved Vognen.

Jeg laa nedpakket i Fjerdynerne. Vor Samtale — han havde paa min Opfordring fortalt om Krigen — var gaaet i Staa, og jeg var paa Nippet til at blunde hen.

Men saa vaagnede jeg helt ved, han trak Vejret dybt og begyndte at tale med sig selv, mumlende og afbrudt. Han sad og støttede Hovedet i venstre Haand og Albuen mod Knæet, medens højre Pegefinger tegnede og udslettede Smaakredse i den hvide Tørveaske paa Kakkelovnsskjødet.

»H'ja—a! . . . de siger jo ogsaa, ingen kan faa den, som er blevet straffet . . . og jeg led jo Straf . . . Hans Bro'er . . . storsnudet Knægt og myndig . . . men ligegodt, dumt var det . . . men jeg havde jo Snuden fuld . . . ak ja—a! . . . Men det vil nage mig, hver Gang jeg ser de andre gaa til Kirke . . , til Fest. Hvi fik du ingen Medalje? vil Folk spør' . . . — Ræd var jeg ikke, aldrig, det tør jeg nok sige . . . Ret saa, min Gut, godt klaret! . . . ja det sagde han til mig, gjorde Løjtnant Ancker. — Ak ja! Men det nytter jo ikke at tænke paa det nu . . . for silde er for silde;

men . . . Ak ja ja, Jørgen, det blev skidt med dig . . . skidt ja«.

Han rettede sig i Sædet og saa hen mod min Seng; saa listede han nogle Tørv ind i Ovnen, vendte et Klædningsstykke og lænede sig derpaa tilbage. Noget efter forkyndte de tunge Aandedrag, han sov.

Jeg passede det saadan, vi naaede mit Hjem næste Aften — jeg troede nemlig at have skimtet. Jørgen ønskede intet hellere end at kunne drage ind i sin Fødeby under en Bjærgmandshat.

Tavse kom vi ind i Gaarden, tyst listede jeg Hesten i Stald, og stille og af sig selv gik Jørgen den gammel kjendte Vej til Foderskovlen og Hakkelsedyngen, kradsede Orten op af Krybberne og gav Hestene nyt Foder og udstødte et dæmpet Forundringsraab, da han opdagede vor ny Hakkelsekiste med Svinghjul.

Og saa gik vi ind.

Man vil sagtens kunne forestille sig, hvad der fulgte, da Manden, jeg halvt i Spøg bad om Husly for, kom fra Dæmringen ved Døren hen i det fulde Lampelys og sagde stilfærdig og hjærteligt — det er som jeg hører det endnu —:

»God Aften Niels og Karen. Og Tak for sidst!«

De kjendte ham lige strax.

Vi hjemvendte samt Fader, Moder og Niels sad lidt efter inde i den lille Hjørnestue til Haven, et langagtigt, hyggeligt lille Rum, Lønkamret eller Gaardens allerhelligste kunde jeg ret træffende kalde det. Den første Overraskelse var ovre. Jørgen og jeg havde kortelig hver fortalt sit, og Fader og Niels sad nu i en dæmpet Samtale med ham om Krigen og de stedlige Forhold under samme.

Jeg kunde tydelig mærke, Moder havde noget, som laa hende varmt paa Sinde. Det havde et Par Gange forekommet mig, det var paa Vej til at bryde ud, men et Blik og en kort advarende Hovedrysten fra Fader havde hver Gang ligesom bedet hende om at holde tæt.

Men saa med et rejste hun sig og vinkede mig med livlige Øjenblink efter sig ud i Køkkenet.

Hun trak mig bort fra Døren og satte sin Mund tæt til mit Øre.

»Lise er her i Byen . . . hys, hys. Hendes eneste Søster havde jo Bryllup nu sidste Lørdag. Hun gik her fra for knap et Par Timer siden. Hun bor i Kjøbenhavn og er — hvad er det nu de kalder det — hun vaager ved syge og plejer . . . ja Diakonisse, ja det er det. Det har vor gamle Præst hjulpet hende til. Hun har det godt. Men ak, som hun har forandret sig! saa stille og sagtfærdig er hun bleven. — Ak Gud, min kjære Dreng, hvor det er en underlig, underlig Verden, vi lever og færdes i! — Men nu . . . jeg tykkes, det er rigtigst at fortælle ham det strax, men din Fader ryster jo paa Hovedet, hver Gang han mærker, jeg begynder at slaa paa det. — Hvad tykkes du?«

Det var nyt for mig, at min kjære, raadsnare Moder kunde være vaklende.

»Lad os hellere bie, Moder, til han er gaaet i Seng, og vi har hørt Faders Mening. Jeg har ogsaa noget, jeg vilde spørge jer til Raads om«.

Netop som Moder lidt op paa næste Formiddag slog sit store, graa Uldklæde om sig og gik mod Døren, tren den, hun agtede at gjæste, ind ad den. Ja, Moder havde talt sandt. Lise var ikke længer den buttede, lattermilde Pige med det musvit-væyre Væsen. Hun forekom mig at være bleven baade mindre og spinklere, Kindernes blussende Sommerroser var falmede, og det viltre Krushaar laa nu i adstadige Bølger ned om Tindingerne.

»Er det sandt? . . . Hvor er Jørgen?« spurgte hun aandeløst.

»Han og Niels gaar og sysler oppe paa Slyden«.

Lise sank ned paa Bænken og brast i stille Graad.

»Kald ad din Fader«, henvendte Moder til mig, »og kom saa ind i Hjørnestuen«.

Da jeg endelig havde fundet Fader ovre hos Smedden, og vi kom tilbage, saa vi, saa snart Døren gik op, at Moder imidlertid havde sagt Lise alt. Der sad hun i Sofaen, sammentrykt, rokkende i Sædet og Hænderne slapt foldede om Tørklædet i Skjødet, medens Taarerne randt stridt fra de stirrende, rødsvulne Øjne. Et saadant Udtryk af Smerte og Sønderknuselse som det, der i dette Øjeblik prægede Pigens Aasyn, havde jeg aldrig set. Det gøs i mig, og jeg blev forvirret staaende med Haanden paa Dørgrebet.

Moder strøg sig med Forklædesnippen over Kinderne og vendte sig fra Vinduet om imod os.

»Ikke saa forknyt, lille Lise«, trøstede Fader venlig og lagde Haanden paa hendes Axel. »Nu maa vi hjælpes ad at give ham en Haandsrækning«.

»Jeg frygter, der er ingen Udvej«, mumlede hun i dump Haabløshed . . . »Barmhjærtige Gud, hvor kunde . . . hvor kunde jeg dog ogsaa være saa letsindig . . . og imod ham, som var mig saa ejegod en Ven, saa tro som Guld. Ak, han føjede mig kun alt for meget i mine Luner, det havde jeg ikke godt af; han skulde have været mere fast og bestemt . . . Nej, nej, han har ingen Skyld, det er mig alene, der har ført Ulykken over os . . . aa, det var syndig gjort. Og nu er det ham, som maa lide under det . . . gaa som et Skumpelskud, en vanæret Stakkel imellem Folk . . . aa, det er forfærdeligt! . . . hvad har jeg dog gjort, hvad har jeg dog gjort!«

Og hun kastede sig fortvivlet hulkende over mod Moder, der havde sat sig ved hendes Side.

Da hun blev roligere, sagde Moder:

»Jeg tykkes rigtignok det er uretfærdigt, at fordi han har forset sig en Gang, men har sonet for det, at det saa alligevel skal blive siddende paa ham hele hans Liv.

»Jeg tror heller ikke, det er saadan. Smedden var af samme Mening. Men værre er det med den Ting, det er for silde at melde sig. Der er jo vel knap fjorten Dage til Medaljerne skal uddeles«.

Pigen rejste Hovedet ved Faders Svar.

»Ja men Kongen!« udraabte hun pludselig. »Om jeg gik til Kongen. Han kan jo eftergive Straffe, kan han saa ikke ogsaa hjælpe her. Gode Gud! jeg vil gaa, hvorhen det skal være, for at hjælpe Jørgen til at faa den. Og han skal have den, han maa have den ellers . . . Aa, tror I ikke nok, det kan naas endnu?«

Hun stod og saa ivrig, spørgende, bedende fra Moder til Fader.

»Du siger noget!« udbrød Fader. »Men . . .«

Hun brød ham af:

»Jeg kjender en gammel General. Jeg har vaaget ved ham og plejet ham under en Sygdom. Han bor i Kjøbenhavn. Ham vil jeg gaa til og bede om at hjælpe mig til Kongen«.

Hun fór ud fra Sofaen og om paa Gulvet. Det var, som den Lethed og Snarhed i Gang og Tale, der udmærkede hendes Væsen i Ungdomsaarene, med et var vendt tilbage. Kinderne fik Rødme, Øjnene Liv og Glans.

Med lette, raske Skridt forlod hun Hjørnestuen; men i Forrestestuen ud til Gaarden var det, som noget med et tyngede hendes Fjed og holdt hende tilbage. Hun standsede.

Moder gættede hendes Tanker.

»Skal vi kalde ad ham?« spurgte hun dæmpet.

»Aa . . . ja . . . nej«, vaklede Lise. »Nej, nej, lad det være, til jeg har udrettet, hvad jeg har for, saa tykkes jeg, jeg lidt bedre kan mødes med ham. Aa, men kunde jeg bare faa ham at se, uden han vidste af det, bare et lille Glimt, det vilde . . . gode Gud, der er han jo!«

Jørgen steg i det samme ned fra Slyden og gik

over Gaarden for at hente en Fork i Laden. Hendes Øjne veg ikke fra hans Skikkelse.

Og imedens var der stille i Stuen, saa tyst, at man hørte Ildens Smaaknitren i Ovnen.

Saa vendte hun sig rask om, sørgmodig, hel bleg og med Smil i Aasynet.

»Ak Gud, Karen! om jeg nu rejste forgjæves!«

»Saadanne Tanker maa du ikke have, lille Lise. Rejs i Guds Navn, og gjør saa hvad du kan«.

* * *

Dagen til Medaljeuddelingen, som Byens Godtfolk havde enedes om at fejre med et lille festligt Aftensmaaltid i Skolen, nærmede sig, nærmede sig for mangen en af de gamle Krigsmænd med saare højtidelige Skridt. Og fra Lise spurgtes ikke det ringeste.

Faders Uro og Ordknaphed steg med hver Dag, der gik. Og det kan ikke nægtes, han i den Tid var noget vanskelig at gjøre til Pas. — Det er ikke værd at tale om Huden paa hans venstre Overarm. Har en Mand mon ikke Lov til at gjøre ved sit, hvad han vil?

»Hvad regner de Stor-Hanser der ovre vel, at der kommer en Korn Bondepige og trygler dem om en Haandsrækning. Ikke en Bitte«, knurrede han hovedrystende til Moder om Eftermiddagen før Festdagen. »Nej nej, den Sti er trang og stejl, og hun lader sig sagtens let forknytte, stakkels Pige. — Og hvad saa?«

Moder gav intet Svar.

Havde Jørgen faaet Nys om, hvad der var i Gjærde? Usandsynligt er det ikke.

Han og Niels gik hver Dag paa Skovhugstarbejde. Med ham til Medhjælp syntes han at være vel til Pas under dette Skovlivs tyste, halvdøde Omgivelser. Han plejede hver Morgen at have travlt med at komme derud, men Festdagens Morgen kunde han ikke blive

færdig til at gaa: saa var der noget i Vejen med Øxen, saa skulde der lægges ny Halmsaaler i Træskostøvlerne, og saa havde den ene Luftvante gjort sig usynlig, men fandtes endelig i Trøjens Inderlomme.

Og imidlertid kom Postbudet.

Der var intet Brev, kun Blade.

Jørgen listede ud af Stuen og gik tungt og ludende ud af Gaarden.

Men da han og hans Ven vendte hjem i Aftningen, senere end de plejede, gik Fader dem rask i Møde helt ude i Gaarden.

»Herved indbydes Infanterist Jørgen Troelsen til Medaljefesten i Aften Kl. 7«, forkyndte han med uskrømtet Glæde i Røsten.

Karlen standsede med et overrasket Sæt.

»Er det . . . sandt da!« stammede han frem.

»Vist er det sandt«.

»Aa . . . Tak, Niels . . . mange . . .!« mumlede han tykmælet og famlede efter Faders Haand.

»Gjem din Tak til siden, Jørgen, og stræb nu at gjøre dig i Stand«.

Jørgen tog et Par raske Skridt — nej Spring var det — efter Foderlokamret, men saa standsede han med et og saa tilbage. En Tvivlens Trold stak sit mørke Hoved frem hos ham.

»Men . . . ja men, faar jeg Medalje . . . eller skal jeg bare med til Gildet?»

»Kom nu bare i Kisteklæderne, og det i en Fart«, svarede Fader barsk og lo.

Jørgen gik mellem Niels og mig ud til Skolen, og rømmede og rømmede sig det meste af Vejen. Men da vi naaede Skoledøren og saa gjennem Vinduerne ind i den lyse, flag- og grøntsmykte Sal, hvor de mørkklædte, vel ragede, stærkt byggede, graanende Mænd sad og ludede paa Bænkene eller stod i dæmpet talende Klynger op til Væggene, greb han os

knugende om Armen og trak Vejret dybt Men han sagde ikke et Ord.

Omsider var de saa samlede alle, og Navneopraabet tog ved. Dette Hverv var formedelst Malmrøsten og de stærke Lunger overdraget Mads Smed, forhenværende Korporal og Dannebrogsmand, og kan røgtede det saa samvittighedsfuldt, at Ruderne klirrede. En anselig Skikkelse var denne Tubal Kajns Ætling visselig til hverdags, men aldrig har jeg set ham saa høj og bred og glædestraalende som denne festlige Aftenstund. Og det bidrog i ikke ringe Maal til at frigjøre Stemningen, da han udtordnede sit eget Navn og strax derpaa svarede med et lige saa rungende »her«.

Endelig lød det: »Jørgen Troelsen!«

»Her!«

Røsten havde en usikker Klang, og da han kom frem til Bordet og modtog det blanke Hæderstegn, skjalv Haanden som i Feber.

»Lad mig hæfte den fast, min Søn«, sagde Fader.

Jeg saa, der listede en stor Taare ned over Karlens Kind og faldt paa Faders Haand . . .

Op fra de lange Borde steg der lidt efter en brusende Summen, ej ulig den, man hører fra Stranden, naar en frisk Kuling lufter hen over Vandene.

»Stille. Hanen i Ro!« paabød Hædersmanden Mads Smed og lod, i Følge Vanens Magt, Næven hamre mod Bordet.

Den summende Underholdning lagde sig, og Hovederne vendte sig med forventningsfulde Miner mod den øverste Bordende, hvor der i det samme rejste sig en rank, sortklædt, højpandet Skikkelse — Præsten.

Hans faste, milde udtryksfulde Øjne gled først med et næsten kjærligt Smil hen over den lyttende Kreds, og saa begyndte han at tale om Fædrelandets Minder:

„Æren hun er det fejreste Træ,
som haver i Skoven Stade . . .“

Smukt og varmt indtrængende talte han, den brave

Præstemand, saadan som kun den kan tale, der har modtaget Folkeaandens Daab og af ærligt Hjærte føler sig i Fædrelandskjærlighedens Brodersamfund.

Men var der tavs under Præstens Tale, kan det nok være, der blev Gny, da han sluttede, og Mads brød vældig ud i sin Livsang:

I Natten klam og kold,
bag Fredericia Vold,
forventningsfuld og tavs staar Dannerhæren bold.

De brede Rygge rettedes, Øjnene tindrede. Arme og Fødder gik i Takt til Sangen, alle reves med, hver ydede sit, Jørgen med, skjønt der, Gud bedre det, ikke var Sangtone skabt i ham; men Jørgen Troelsen følte øjensynlig, han atter var optaget i hæderlige Mænds Lag.

En Times Tid senere — ja hvem der da kunde have gaaet omkring og sanket op hos alle disse samtalende, fortællende Smaaklynger! Det vældede til alle Sider med Fortællinger og Smaatræk om Høvdinger og Menigmænd; Minderne skød op som Grønspirer ved Vaarsol, det ene efter det andet. Men jeg sad fast i en Krog og kunde ingen Vegne komme. En ufattelig Skæbnes Styrelse havde nemlig haget Byens ellers saa særdeles skikkelige Vandmøller fast i mit Knaphul og budt ham at nytte mig som Kar til at udtømme Visdoms-Extrakter i af Friherre v. Knigges »Omgang med Mennesker«. — Himlen maa vide, hvad Brøde jeg havde øvet, siden jeg netop den Aftenstund skulde straffes saadan!

Endelig slap hans Klo sit Tag, og jeg var igjen paa fri Fod »O Frihed, søde Frihed«, nynnede jeg.

Men hvor var Jørgen? Og Fader?

I det samme jeg savnede dem, gik det op for mig, hvor de var at finde . . .

Den gamle, brune Hjørnestue der hjemme var den Aften alene Vidne til Gjensynet mellem Jørgen og Lise og hvad de havde at jævne med hinanden. Hvem vil vel undre sig over, det blev en timelang Samtale, saa

lang, at den ikke endnu var endt, da Niels og jeg hen ad Midnat vendte hjem fra Folkefesten.

Moder og Fader fandt vi siddende ved Ovnen i Forrestestuen

»Ja, nu maa vi sandfærdig ind i Lav med dem, Børnlille«, sagde Fader og rejste sig.

De sad i Sofaen og holdt hinanden i Hænderne. Lises Øjne vare noget røde, men en stille, inderlig Glæde lyste os i Møde fra begges Aasyn. De rejste sig og rakte hver af mine Forældre Haand.

»Vorherre glæde jer, for hvad I har gjort imod os!« sagde Lise stille og med den egne gribende Klang, som Ordet fra Hjærtet har.

Der blev et Øjebliks Tavshed. Fader havde synlig nok noget at ville sige; men der var lige i det samme kommen ham noget — hvad det nu var — op i Halsen; han maatte først gjøre en rømmende Vending frem og tilbage over Gulvet, inden han kunde faa Tungen paa Gang igjen.

»Naa«, sagde han endelig, i det han trak Vejret dybt og satte sig. »Skal vi saa da tage ved, hvor vi slap . . . for 12—13 Aar siden«.

Jørgen nikkede, som han forstod, der laa en dybere Betydning deri.

»Det var Brylluppet«, vedblev Fader. »Hør nu, Børnlille, hvad jeg og Karen har brygget sammen: I skal holde Bryllup her anden Juledag. Hvad er der vel at bie efter. Vi lader løse Kongebrev, Lise har jo godt Haab om at kunne slippe fra hendes Gjerning derovre paa Sjælland, og imens sætter vi saa et og andet i Lave her hjemme med jer Bopæl. Stedet her ved Siden af, du vilde have kjøbt, Jørgen, vil Manden der har det, nok afstaa, for han har i Sinde at flytte herfra til Foraar. Det bliver sagtens lidt dyrere end sidst, men dine Skillinger har ogsaa voxet ret kjønt i den Mellemtid; den ene Stue staar jo tom, den lejer vi, og der opslaar I jert Pavlun til videre; lidt ind-

skrænket bliver det jo nok, men naar Sindelaget er der, kan der gro lige saa stor Lykke i smaa som i store Stuer. — Naa, hvad siger I til det?«

De kunde kun sige hjærtelig Tak.

»Men hør nu videre, Jørgen — ja, det er min gamle Kjærestes Plan der, kløgtig er hun skam. Du skal lægge dig efter at blive Tømrer, siger hun. Du er jo ikke saa lidt træslu, og vi trænger netop til en god solid Tømmermand her i Byen. Saa syer Lise og du tømrer. Og saa om et Aars Tid eller to (der spillede en Skjælm i Faders Øjne) kan du rimeligvis faa Lov til at bygge en flunkende ny Rede til en lang Kløр ved Navn . . .«

Moder holdt ham pludselig for Munden, og Niels blev urolig og frygtelig rød i Hovedet og lod høre en lidt fortrydelig Mumlen.

»Niels Holt«, hjalp jeg, »og hans udkaarede Johanne Jepsen«.

»Pas du dig selv!« brummede han halvt leende og knubsede mig i Siden

Vi lo, Lise med noget af sin kvidrende Ungdomslatter. Jørgen nikkede og smilte, et inderlig godt og ærligt Smil.

»Nej se, det var da ogsaa en rigtig glædelig Tidende«, sagde han og rakte sin unge Ven Haanden. — »Ja«, vendte han sig til Moder, »Tømreriet skal jeg lægge mig efter, det er en sikker Sag, hvad Lise? Og saa skal jeg ogsaa nok bygge dig Huse, lille Niels, de skal lade være at pege Fingre ad. Tak for det Raad Karen, og Gud give, jeg tit kunde være jer til Tjeneste!« . . .

Og saa kom Julen — den kjære, velsignede Jul!

Ikke sandt, De har tit lagt Mærke til, saa inderlig venlige Folk da kan være, saa aabne Dørene, saa rummelige Hjærterne, saa gavmilde Hænderne, saa milde Øjnene. Om det saa er Sneen, der har bredt sin vide Kaabe over de nøgne Agre, Julesneen, den ser frem for anden Sne hvid og blød og kjærlig skjærmende ud.

Og Smaafuglenes pippende Bøn fra Tag og Kvist er langt mindeligere end anden Sinde. Og Dagens Solsmil og Nattens Stjærneblink er lifligere, langt lifligere end ellers. Og Kirkeklokkens Klang er saa barnlig jublende og kaldende.

Men Julen er jo og Alkjærlighedens Højtid.

Det blev en særdeles hyggelig og glædelig Jul denne. I sin Indgang rigtignok ikke lidt travl for Moder. Godt var det for hende, der var en letfodet og raphaandet 20aarig Skabning til ved Navn Johanne, som kunde gaa — nej flyve hende om Haande. Ja, den Johanne! Den rankeste Fremstilling af Flinkhed, Mildhed og Ynde, De kan forestille Dem. Spørg bare unge Niels Holt!

Juleaften tilbragte begge de gamle trolovede hos os. Den blev fejret, som gammel Skik var der i Gaarde, med Bordbøn og Salmesang. Kan være, jeg saa fejl, men det forekom mig, Vandet en Gang den Aften stod Jørgen i Øjnene.

Og saa oprandt Bryllupsdagen, en tindrende blank Vinterdag.

Gjæsterne var ikke flere, end der kunde rummes i Storstuen, som Niels og Johanne havde været ufattelig længe om at faa pyntet med Dannebrogsfaner og Vintergrønt. Men smukt var det unægtelig blevet.

»Lidt Spil og Dans vil vi have«, havde Fader holdt paa; »for det er Bryllup og ikke Begravelse, vi holder. Og for Resten skal det hele gaa til efter god gammel Skik og Brug«.

Da tænkte jeg: hvordan vil det saa gaa Jørgen med den sindige Brudevals — husker han vel endnu Lærdommen fra Loen?

Og da det kom til Stykket, og Brudevalsen klang fra de to Spillemænds Violinstrænge, og Brudeparret stod paa Nippet til at begynde, da — ja De maa ne le — mit Hjærte bankede urolig.

Men — det gik, gik statelig endog. Han bomrede

jo nok i de første Trin, men det var kun en kort Overgang. Jo, han var en egen trofast Fyr, Jørgen! Vore Øjne mødtes, da Dansen sluttede, han nikkede smilende til mig, og det var ikke fri for, han knejsede en Smule.

Men, saa længe Jorden staar, og Historien om en vildfaren Søns Hjemkomst gjentager sig i en eller anden Skikkelse, vil der rimeligvis ogsaa stadig være en skumlende, ildespaaende Broder i Nærheden. Saadan er nu en Gang Virkeligheden.

Men det maa sagtens tilregnes Julens milde Aand, at han ved denne Solhvervsfest fandt ringe Ørenlyd, og at de fleste glædede sig i Haabet om Nyaar og lysere Dage.

Og Haabet glippede ikke heller.

PAA JAGT.

Da jeg steg ind gjennem Ledet i Skovbrynet, forekom det mig, de gamle mosgroede Bøge og runkne, knortede Ege dèr stod og ludede med en paafaldende lun Mine. Og Solen sad i Randen af en tynd perlegraa Sky og missede som et halv lukket, polisk Øje. Og nu og da hviskede og tiskede Luftningen i Risbøgens tørre Blade som en dæmpet skjælmsk Fnisen.

Det var mig lidt sælsomt.

Jeg strejfede langt omkring. Det spinkle Haab, jeg siden Udgangen havde næret om at støde paa en af Sneppetrækkets Blænkere — for det var netop ved den Tid, de kunde ventes — sang stærkt paa det sidste Vers. Da pludselig — ja det er dog Sandhed: hvert stadigt Haab sin Gjenstand møder! Det var i en bred, solaaben Skovdal med et bugtet sivende Bækkeløb i Bunden, at mit Haabs langnæbede Gjenstand baskede op af noget tyndt Hasselkrat og jeg bortgav to Skud uden at faa saa meget som Fnug af en Fjer til Vederlag.

Naa saa, mon det var d e t, det varslede om? tænkte Jægersmanden i mig — Jægere og Fiskere tror nemlig paa Varsler.

Netop som jeg havde faaet ladet paa ny og begyndt at flytte Benene, blev jeg standset af et rask fremstødt Udraab oppe fra.

»Holla, De der nede!«

En fremmed, graaklædt Jægersmand kom springende ned ad den utydelige Ensporvej over Dalen, som om han havde en trøstefuld Opdagelse paa sit Jægerhjærte at ville kvæge mig med.

Nu stod han noget forpustet ud for mig. En ung, bleg Mand, skær i Huden, røgblaa Lorgnet over en opadstræbende Næse og en Stribe mørkt Skjægopkom over en rød, noget fyldig Mund. Lidt vel megen Selvtilfredshed i Minen maaske, men ellers et hel kjønt, ungt Menneske. Men jeg lagde ogsaa Mærke til, at han bar sin Bøsse paa en vis kjæk, hensynsløs Maade, der idelig minder alvorlige Jagtfæller, især Familjefædre, om Livsforsikringsselskaber.

»God Dag. Undskyld . . . det er da en Guds Lykke, jeg endelig træffer et Menneske! Jeg var færdig at blive vildfarende i denne Urskov, men saa hørte jeg heldigvis Deres Skud. Jeg tænker, det er bekvemmest, vi lige strax afsløre os for hinanden? Jeg er Cand. phil. Kaspersen, Søn af Konsul Kaspersen inde i Byen. — De kjender mig maaske?«

Jeg var til nu aldeles uvidende om hans Tilværelse; derimod kjendte jeg hans Fader af Navn.

»Naa, ja ja. For at gaa lige til Sagen, De kunde . . . værs' god, maa jeg ikke byde Dem en Cigar . . . n—e De kunde . . . De er aabenbart i Stand til at gjøre mig en betydelig Tjeneste. De er her ude fra Landet? Og formodentlig godt kjendt her ude? Naa, ja. Kunde De nu tjene mig i at føre mig sammen med Folk, saadan rigtige ægte Bønderfolk — ingen af diss—e politikgjennemsyrede, saakaldte »aandsoplyste« Højskolebønder, nej Naturmennnesker, saa vilde jeg min Tro være Dem meget forbunden. Hr. . . . Hr. . . . ja undskyld, nu har jeg virkelig glemt Deres ærede Navn. Jeg er saa rasende svag i at huske Navne; saa rasende«

I det foreliggende Tilfælde kunde jeg helt godt

fatte Hr. Kaspersens Glemsomhed, eftersom han endnu ikke havde givet sig Tid til at høre, hvem jeg var.

»Skytte, naa saa Skytte. Skriver De Deres Navn med ch eller k? Naa med k. Ja saa, naa. Jeg skriver ogsaa mit Navn med K. Naa! men for at gaa lige til Sagen — jeg ved ikke, om De fattede min Mening med den omtalte Kommission, Hr. . . ., med Hensyn til—e . . . naa, ikke. Ja ser De, . . . jeg skal gaa lige til Sagen. Jeg ved ikke . . . følger De, De følger vel ikke saadan videre skarpt de udkommende poetiske Frembringelser, jeg mener ny Bøger med Vers og Fortællinger? Naa, ikke. Ja det kan jeg for Resten saa godt sætte mig ind i, naar man, som De, bor omtrent en halvanden Mil fra Byen. Men—e ellers vilde jeg have spurgt Dem, Hr. . . Schmidt, om De ikke har stiftet Bekjendtskab med en lille Bog, betitlet Flækkeliv«.

»Flækket Liv! Det var dog et sært —«.

»Ne' ne' nej, ikke flækket Liv, men Flækkeliv, Skildringer og Billeder fra Livet i en Flække. En, om jeg saa maa sige, ganske lovende Bog, velvillig modtaget og opmuntrende omtalt i flere Blade, skjønt der ganske vist ogsaa vankede adskillige Smaahip til den, men fra en Side, hvor man ikke saadan turde forvente synderlig Indsigt og skjønsom, upartisk Bedømmelse, jeg mener, fordi man der stod paa et fra Forfatteren afvigende Standpunkt. De forstaar mig forhaabentlig. Naa, denne Bog . . . hvab'fa?«

»Hvem var Forfatteren?«

»Forfatteren — ha ha ha! — ja hvem var Forfatteren. Mærket var S—n—a—k«.

»Snak! Det var da et besynderligt Valg«.

»Ne' ne' nej, forstaa mig ret, gode Hr. Højer. Det var fire store Bogstaver, Begyndelsesbogstaverne til Forfatterens fulde Navn. Gu'bevares!«

»Naa saadan. Han tonede ikke rent Flag«.

»Hensyn, kjære, Hensyn at tage. Men jeg ved

for Resten fra aldeles paalidelig Kilde, det er hans Hensigt at — som De siger, kjære Hr. Møller — tone rent Flag, naar han udgiver sin næste Bog, det er aldeles paalideligt«.

»De kjender maaske Forfatteren?«

»Aa ja — ha ha ha; — aa, saa temmelig nøje. Det er . . . kan De ikke gætte det? Det er sgu nemlig mig selv«.

»Dem! Nej det var da morsomt«.

»Morsomt? Naa, jeg forstaar. De mener, det er interessant at gjøre Forfatterens personlige Bekjendtskab. Ja saamænd — men ved De hvad, man burde min S'æl aldrig kjende Forfattere personlig. Værket taber i de fleste Tilfælde derved«.

»Saa—aa. Profeten er ikke agtet i sit Fædreland, mener De?«

»Ak—ku—rat s'gu! Ganske træffende Bemærkning! Tillad mig at benytte den ved Lejlighed«.

Hvem kan nægte en Forfatter sligt — han tager det jo alligevel.

»Ak, kjære Hr. Mørk«, udbrød min Ledsager fortrolig, næsten ømt og klaskede mig paa Skulderen, »De gjør Dem ikke Spor af Begreb om, hvilke sure Timer og bitre Kvaler en Forfatter i Følge sin sensible Natur maa døje! Hans Liv er saa bevæget, saa rasende bevæget: snart vippe vi oppe paa Bølgernes Toppe, snart nærmes vi Grunden i flyvende Spring. De skulde for Exempel vide, med hvilken Smerte han maa undfange og bringe sit Aandsprodukt til Verden. Og saa den knusende Uro og Spænding, han gaar i, naar han har bedrevet en Bog og venter paa Kritikens Modtagelse — aah! Men paa den anden Side kan det ganske vist ikke nægtes, hans Liv har store Glæder, store svingfulde Øjeblikke. Det er for Exempel en uforlignelig Følelse af Stolthed, der besjæler ham ved Synet af Kritikens milde, livsalige Smil og . . .«.

Barrr—r bum! bragede det, med Gjenlyd paa Gjenlyd hen gjennem det store Skovstrøg.

»Hou — Gu' Fader bevares! hvad var det!« udbrød Kaspersen og stejlede.

Jeg sagde, det maatte vist være Skovhuggere, der fældede et stort Træ.

»Det var da voldsomt Det har jeg aldrig hørt før. Der var noget imponerende ved det. Barrr— bum! Det maa jeg virkelig huske at benytte. Det er saa virkningsfuldt. Hør — De, kunde vi ikke komme derhen. Det kunde interessere mig at tale med disse Naturbørn. Det er netop saadanne Folk jeg søger. Thi (han slog ud med begge Hænder — paa Smaatheatre har de meget det Tag — og nynnede): Paa det rigtig vilde er det en frejdig Jagt«. Og saa smilte han oprømt.

Vi skridtede ud.

»For Sagen er den«, sagde han undervejs, »det ligger i særlig Grad for min Talent, tror jeg, at skildre saadanne naive, godmodige, lidt enfoldige Mennesker med snæver Interessekreds og lav Horisont, kort sagt Folk, der svarer til vort Begreb: Bonde Og naar jeg selv skal sige det, saa har jeg en ikke ringe Ævne til at faa dem til at aabne Lønkammerdøren eller, som en vis Nutidsretning vilde udtrykke det: faa Folkemunden til at lukke sig op«.

Konsul Kaspersens Søn lo meget fornøjet.

En fjærn Lyd af en skærende Langsav — sjirr, sjirr, sjirr, sjirr — naaede noget efter vore Øren.

»Bækkerislen i Skoven, tindrende Solskin for oven«, mumlede min Ledsager. »Jeg er Gud straffe mig ikke langt fra at være rasende tørstig og sulten, kjære Hr. Højer. Jeg var saa hestedum at tage alt for lidt Mad med«.

Jeg stod des værre aldeles afmægtig overfor denne Hungersnød.

Lidt efter dagedes Skovhuggerne for os paa en

Skovlysning med et Bakkeheld. En lille Hund smældede os i Møde. De standsede Arbejdet og udvexlede øjensynlig modstridende Gisninger og Formodninger, men syntes omsider at opnaa tilfredsstillende Overenskomst og tog saa atter fat paa at frembringe en gjennemtrængende »Bækkerislen«.

Jeg antager ikke, der kan være noget i Vejen for, jeg med det samme fremstiller de to vadmels- og blaargarnsklædte Skovtrolde. Midaldrende Mænd og lidt duknakkede af det idelig bøjede Slid med Skovsav og Øxe. Den ene en lille Firkant med et stivt kroget Knæ. Den anden over Jævnhøjde, stærk i Tømret, men noget knoklet Han havde et langagtigt Ansigt med en tæt Busk lysbrunt Skjæg under Hagen og en kroget Langnæse, lidt skjæv som de fleste Langnæser. Hans Fortænder var fremstaaende, saa naar han holdt Munden sammen, kunde hans Medmennesker ikke godt tro andet, end der svævede ham et Kystilbud paa Læberne. Det var Mons og Enevold. Jeg kjendte dem saa meget eller saa lidt, som Landfolk i Almindelighed, der bor en halv Mils Vej fra hverandre. De var Venner, vidste jeg, og ved Tid og Lejlighed en Smule Fiskere og Natjægersmænd. Deres Venskabstræ havde skudt op, den Nat Enevold antog Lille-Mons for en Grævling og sendte ham nogle Hagl i Knæet. En af mine Frænder, som kjendte Enevold nærmere, vilde paastaa, han havde to Ansigter: et godmodig-lunt til Hverdagsbrug og stundum et enfoldig-glat, han holdt frem som et Adgangstegn, der kunde fjærne en mulig Mistanke om Skalkeskjul og Underfundighed. Men man kunde dog, naar man tog »Adgangstegnet« rigtig i Øjesyn, nu og da se Nissens røde Luetip glimte frem inden for Enevolds smaa blanke Glugger. Men, som sagt, saa skulde man ogsaa se nøje til.

»God Dag og Gud hjælp!«

»God Dag, Godtfolk!«

»Hold Snut, Springfort!« bød Enevold. »God Dag!«

Hans lavbenede, stridhaarede Springfort luskede knurrende, med Børsteryg og stiv som af Træ, tilbage mod Trøjen og Madskræppen. De skulende Øjekast, den laante min Ledsager, røbede tydelig nok, hvad for et ufordelagtigt Indtryk denne fremmede Menneskesøn havde gjort paa den.

Men samme Menneskesøn blinkede udtryksfuldt og hviskede til mig: » . . . har truffet mine rette Pappenhejmère, tror jeg«.

I hans Sted vilde jeg ikke have hvisket.

»Naa«, sagde Enevold sindig, efter at jeg havde ytret nogle beundrende Bemærkninger om den fældede smukke Bøg og modtaget Oplysning om, at den var bestemt til Brotømmer, »naa, gi'er det ellers noget med Sodstangen, som Sognefogden siger?«

»Gi'er det noget!« svarede jeg.

»Tom Mave og trætte Ben, sig. For noget siden sluntede ellers Mikkel Ræv lige her forbi; han havde gode Stunder i Dag, Kalsen«.

»Det var Skade, vi ikke var her og plaffede ham paa hans kostbare Pels«, udbrød Kaspersen ildfuld.

Enevold skød Brynene i Vejret og skiftede Øjekast med Mons, der skjulte et Smil under heftig Næsepudsning. Min Fælle havde ved sin blodtørstige Ytring om at ville pelse Ræve sidst i Marts Maaned røbet sin Jagtuvidenhed paa allersørgeligste Maade. Han sank øjensynlig i det mindste tre Tommer i disse Natjægeres Agtelse.

»Ja det var Jammerskade; for nu er han hejsen nok værd at give et Skrup. Sikken en lækker Steg, der kunde ha'e bleven, Mouns!« grinede Enevold

»Uh, hæ hæ hæ! Du maa nok sige det«, lo hans Fælle og skuttede sig.

»Føj for Pokker!« udbrød Kaspersen med Væmmelse. »Spiser I virkelig Rævekjød!«

»Jeg ved mig fri, sa'e Drengen, Præsten spurgte ham, hvem der havde skabt Verden; men der er vel nok dem, der gjør det«. Enevold nævnede ikke hvem. — »Med Forlov hejsen at tage mig den Dristighed — hvem er . . . er det fremmede Minnesk'?«

»Mit Navn er Kaspersen, Søn af Konsul Kaspersen inde i Byen. Hør, vil De ikke fortælle mig en Historie?«

»En Historre!« Enevolds Forbavselse var aldeles uskrømtet.

»En Historre!« gjenlød det fra Mons.

»Fortælle en Historre!« gjentog Enevold, »til Dem som en studeret Karl . . . vil De ha'e wos til at fortælle Dem noget — Herreguj! Nej, nej, kjøb Dem en Bog, Farlill. Der er jo mange grumme Historrebøger til i vore Dage, ved jeg«.

»I forstaar mig ikke, Godtfolk. Det er ikke — ja jeg ved næsten ikke, hvorledes jeg i Øjeblikket skal udtrykke min Mening populært — det er ikke . . .

»Det er noget, du har hørt eller selv oplevet, Enevold, Kandidaten vil have«, hjalp jeg.

»Tak, fordi De løste min bundne Tanke! — Ja det er just, som Hr. Højer der udtrykker sig, noget selvoplevet«.

»Hr. Højer«, mumlede Enevold. Det Blik, han skikkede mig, fortalte, nu havde han Sporet.

»Ja—a, lad os nu tage wos en Bit Brød og en Dram, Mouns, saa kan vi jo endda snakkes ved om det. Kanske vi nok kunde faa en af den Slags stødt op, du«.

Mons ytrede godt Haab.

»For Exempel Deres egen Kjærlighedshistorie?« foreslog min Jægersmand indsmigrende og missede Øjne.

»Min Kjærlehedshistorre! Hvad Fa'en mener han med det?«

»Hvordan . . . jeg mener saadan . . . hvordan De fik Deres Kone?«

»Naa saadan! Aa ja saagu, hvifor ikke; men lad os nu give wos sindig til 'et, sa'e han Manden, han skulde fange Lopper«.

Jeg ser endnu det tørre lune Smil, Enevold sendte mig, i det han sagde dette og gik efter Madskræppen.

Det var grov Kost, Skovhuggeren trak op: tomme tykke Fedtebrød Rundenommer med lidt oret Ostepaalæg. Kaspersen skød et Par lange, lurende Øjne frem over Brillerne og overtydede mig derved om, han saa allerbedst, naar han ikke brugte Øjenglas.

Mons maa uden Tvivl ogsaa have opsnappet hans Blik, for han stødte til sin Fælle og mumlede:

»Jeg tykkes, du skulde byde de fremmede ved, Jenwold?«

»Da er det ogsaa sandt, sig. Vi sidder her og lever med den rige Mand i Herlighed og Glæde, og de sidder med tørre Munde«.

Enevold tørrede Hænderne paa sine Buxelaar, der var oversaaede med Savspaaner og Skovmuld, og brød saa et Rundstykke over.

»Vær saa go' da og forsmaa ikke Fattigmandskost!«

Tusend Tak! Men Konsulens Søn kunde virkelig ikke nyde noget for Øjeblikket; han havde forsynet sig for lidt siden, han var ikke sulten. Jeg var nær ved at tænke: der lyver du! Men saa huskede jeg paa den unge Mands stakkede Hukommelse.

»Mist!« sa'e Per Vægter til hans Dreng. Saa la'r vi det staa, som han sa'e Manden«.

»Hvad var det for en Mand, Enevold?« skød jeg ind.

»Rakkeren ved, hvad han hedt', men det var da hejsen en, som en Mørkningsstund skuld—e . . . vilde betale Skat til Pilaatus. Men saa smækker Konen i Huset — det var paa en Vej lige i Udkanten af en Stad — smækker hun et Vindue op og raaber saadan rigtig gal: Mand, Mand, jeg vil sgu ikke ha'et! — Ja, det vil

jeg s'gu heller ikke, lille Madammen. svarer han, men skal vi saa ikke være ens om at lade det staa. — Nej se da til den taavle Mouns!«

Ja se til Mons. Han sad og vred sig og var nær ved at kvæles af Latter og Fedtebrød. Det var ret Moro for ham, saadan en Fortælling; men Konsulens Forfatterætling skyndte sig at minde Fortælleren om Kjærlighedshistorien.

»Ja, den her var der jo ikke meget Kjæresteri i, for de vilde jo slet ikke ha'e hverandre«, bemærkede Enevold med det enfoldigste Ansigt af Verden. »Men giv Svejt, giv Svejt, som Tyskeren siger, den kommer vel. — Se, se, hvis er nu den, der kommer, Mouns?«

Den var en 10—12 Aars Pog med et Kvasreb over Nakken, en kjøn lille Knøs med et Par levende, særdeles smukke, blaa Øjne.

Stines Knud, oplyste Mons.

Enevold vinkede ad Stines Knud og rakte ham Brødet, Konsulens Søn havde vraget.

»Der, knap du det under Vesten, min Dreng; Ravnene kan lige saa godt have det som Kragerne Ovre paa Blaabærholdt ligger der en svær Hoben tørre Pinde, gaa du der over«.

Drengen takkede for Maden og fjærnede sig. Under Gangen dukkede han lidt med Nakken og svang den ene Arm paa en sær kroget, ejendommelig Maade.

»Se—e, se«, udbrød Enevold dæmpet, men hørligt nok. »Det viser sig godt nu, Kirkebogen lyver ham Fa'r paa. Ja, ja, bitte Stine, havde du lydt mig, havde din Skæbne kanske bleven ganske anderlunde, stakkels Tøs«.

Jeg keg over til Kandidaten — Mennesket sad til Tidkort og blankede sine røgblaa Øjentjenere.

Pludselig tog Springfort til skiftevis at stikke sine Smaaører i Vejret og fremstøde nogle korte, snøftende Gølyd, der mindede om fjærne Bøssepuf.

»Kommer der fler endnu, Kridsmand? Ja saa mi' Sæl' kommer der ikke et Korn Pigebarn der henne da! Det er svært, hvor de fremmede render wos paa Døren den her gode Løverdag. Mouns. Hvem er nu — fy, læg dig, Hund! — Hvem er det, sig«.

Kaspersen gav skyndsomt de røgblaa Ordre til at stige ned af Hesten og ikke sidde der og spærre ham Udsigten, medens Mons og Enevold lagde Hjærner i Blød og ved forenede Kræfter endelig fandt ud, den kommende kunde ikke være nogen anden end halte Skræder-Hans's Kjæreste, ham, der kunde digte Viser.

»Det lader, hun gaar i Giftetanker ligesom Jørgen Færgemands Kat«, bemærkede Enevold.

Mons havde faaet lige det samme Indtryk.

Hun gik i alt Fald med bøjet Hoved. Det, hun bar paa Armen, viste sig ved nærmere Iagttagelse at være en lille Hankekurv, og det, hun saa ned til, var en Bindehose. Solen blinkede nu og da i de blanke Staalpinde. Nu blev hun borte bag Tjørnekrattet. Der glimtede hendes lystærnede Hovedklæde frem i en Aabning. Nu borte igjen.

»Hør, nu kvidrer hun, Gud hjælpe mig!« hviskede Enevold.

Det gjorde hun unægtelig, sang med ret kjøn, klar Røst en hjemmegjort Vise.

„I Skoven, imellem de store Træer,
– udi min Ungdomstid –
fremskyder saa mange Smaaurter kjær',
dem Solen mon kalde herhid;
ja hvide og rød,
med Lugten saa sød,
og blaa som Himmelen blid".

Nu kom hun atter helt til Syne. Skovvejen svingede, og hun vendte Ryggen til os.

»Snup hende, Springfort!« mumlede Enevold.

»Aa nej«, værgede jeg af, »lad os høre«.

Men Springfort var allerede paa Flugten. Opfordringen var ham særdeles kjærkommen, og Øvelse i

slige Forretninger havde han unægtelig. Smygende og stiltiende fløj han afsted med strittende Hale og en Fart, der grænsede til Randen af det utrolige og gav mig et overraskende Vidnesbyrd om, hvad der dog kan udrettes med smaa stumpede, ufuldkomne Virkemidler.

Hun sang imens:

„Der hvippe og kvidre de Fugle smaa,
— udi min Ungdoms Tid -"

»Bæv æv æv æv!« smældede Hunden.

»Hu—u!« skreg Pigen.

»Ha ha ha, hæ hæ hæ!« lo Enevold og Mons.

»Hm, ikke meget ridderligt«, bemærkede Kaspersen.

»Sikken Tørvejr!« tænkte jeg.

»Da skulde din taavlige gamle Filur . . . Saadan som Hunden køs mig!« truede, lo og skjældte hun, i det hun kom nærmere.

»Du . . du har nok aldrig vidst, Maren, te Springfort hør' til Sangfuglene?«

Her fik Mons et nyt Lattertilfælde, der var saa voldsomt, at havde han været en smækfed Provst eller Proprietær, vilde det utvivlsomt have været livsfarligt.

Kaspersen foretog en hurtig Synsforretning over den kommende fra Top til Taa, saa satte han sine Briller paa; der var ikke stort at se paa hende, sagde hans opløftede Næsetip.

Nej, saadan egentlig fortryllende var Marens Ydre nu ikke, men hun var dog en ret tækkelig Bondepige med et Par gode, blaa, paalidelige Øjne.

Efter at den unge Kvinde havde meddelt Enevold en ny Taksigelse for det snedige Overfald og hviskende forespurgt sig hos ham om den fremmede Fugl samt modtaget hviskende Svar, maatte hun lukke op for sit Skoværende og Kurvens Indhold.

»Haa, et Korn stumpede Skovmærker — de er da saa bitte endnu«.

»Skovmærker allerede til Dags!« udbrød Enevold

og stak sit lange Plovjærn til Næse ned i Kurven. »A—h!« snuste han, »ah!«

Skovmærker og Lillekomfal,
de lowte saa val, de lowte saa val!

Det er saa underligt: hver Gang jeg lugter Skovmærker, kommer jeg altid i Tanker om mine Ungkarlsdage. — Skal det være til Brudekransen?«

»Ha ha!« smaalo hun og tjattede ham over Fingrene »Tombe gamle Tosse, du er, Jenwold. Hvem bruger vel Skovmærker til Brudekrans. — Nej, det skal saamænd være til Hans's den gamle«, vedblev hun fortrolig, »hun fylder Aar i Morgen, og hun holder nu saa uhyrlig meget af Skovmærker, og da jeg justement skulde et Ærend her ud ad, fik jeg Lov af vor Kone til at smutte hen og se, om jeg ikke kunde pille et Korn Urter til hende, det gamle Menneske; hun kan jo ikke godt længer selv stavre til Skovs efter dem. Jeg ved, hun vil blive lige saa glad ved det her Korn Urter, som jeg saa gav hende et Pund Kaffebønner«.

»Du bliver hende nok en god Sønnekone, Maren«.

»Det var jo og Synd og Skam andet«.

»Hvordan blev du og Skrædderen hejsen ens om at slaa jer Pjalter sammen?« frittede Enevold nærgaaende.

»Haha! tror dit gamle Vidunder da, jeg vil sidde her og fortælle dig det. Saa kunde jeg jo ligesaa godt lade Degnen læse det op ved Kirkestævne«.

Først plirede Enevold polisk til Pigen, og saa puffede han Mons med Albuen.

»Har du ikke hørt, Mouns, om en Karl og en Pige, der gik paa Høstageren, og saa standser Karlen en Gang og siger til hende: jeg vil ta'e alle Tidselstederne i Skaaret op for dig, dersomstid du en Gang vil lære mig den Vise: En yndig og frydefuld Sommertid . . . hva?«

Vred blev hun ikke, men forfjamsket og græsselig rød i Hovedet, helt ned paa Halsen. Og det slemme

gamle Vidunder Enevold aabnede vidt for to Rækker stærke, mosgroede Tænder og frembragte en stor, lydløs Latter, mens han samtidig bearbejdede sin Fælles Ribben paa det aller ubarmhjærtigste.

Pigen firmede med at faa Kurven paa Armen og komme afsted.

»Din ræd'lige gamle Sladderbøtte«, mumlede hun smaaleende, »nu skal du ikke spidse Næse efter at komme med til Brylluppet for det«.

»Aa jov, lille gode Maren, aa jov!« tiggede han efter hende.

Men Maren susede bort med haardt Hjærte.

»Jenwold kommer nu lige godt med — tror du ikke, Mouns?«

Mons slog Hovedet til Siden med en sippende Tungelyd, der skulde udtrykke, at derom var saa liden Tvivl som det Gran, der kan ligge under et Øjelaag.

»Du kan bande paa, Hans bliver ikke narret med Konen, han faar«, nikkede Enevold til mig med Overbevisning. »For hun kan baade . . .«

»Hm, hm!« mindede Skovgjæsten. Han kjedede sig øjensynlig.

»Naa, — det er jo sandt — det var saa den her Historre, jeg skulde fortælle Hr. . . . Hr. Klemmensen. Han venter vel efter den?«

»I stille Taalmodighed, min gode Mand«, sukkede han.

»I Herre Gud da! Ja saa skal han Dælen klømig ogsaa faa den!«

Kaspersen trak ud af sit Bryst en rigtig smuk mørkerød Safians Lommebog med Guldsnit. Skovhuggeren grov en aflang Blikdaase op af Vestelommen og kastede et langt granskende Blik ned i dens skumle Dyb, før han skred til at bide en Tomme af den sorte, saftige Orm, der laa og ringede sig paa Bunden. Og endelig sluttede han disse forberedende

Øvelser med en raspende Rømning og et dybt Aandedrag og saa op.

»Hva', jeg tykkes, han vil skrive? Skal jeg i Forhør?« spurgte han med et paatagen dum forbavset Udtryk.

»Aa, Snak Jeg vil maaske notere et og andet. Kil bare paa!« svarede Forfatteren lidt vrissende.

»Ja, for jeg skal sige ham, jeg har en Gang i mit Liv staaet paa de Steder, hvor Ord koster Penge, men det skjøtter jeg hejsen ikke videre om. Naa da!

Den Gang jeg blev saa voxen og værgendes en Karl, te jeg kunde gaa med Hjølle og . . .«

»Med hvad?«

»Med Hølè, til at slaa Græs med«, tolkede jeg.

» . . . gaa med Hjølle og følge et Par Heste, hvor saa siden det skulde være, saa stak det jo ogsaa op i mig, te jeg skulde begynde at kyle Øjne paa Pigerne. Kan du ikke faa dig en Kjærest, Jenwold — det sa'e jeg til mig selv, forstaar han — kan du ikke faa dig en Kjærest, saa maa du ha'e pattet din Moder som en Ræveunge da! Men Fanden forstaa det, de vilde ikke i Lav med mig, Kvindfolkene, nej om de vilde! ikke en af dem. Jeg kunde ikke komme dem skudnær, saa hujede de og sprang deres Vej som løbske Bæster, som om jeg var pilfnattet. Han kan ikke tænke sig, lille gode Jespersen, hvor det da gav mig ustyrtelig meget at tænke paa. Og han maa tro det, om han vil, men jeg har mangen, mangen Aftenstund ligget vaagen, til jeg faldt i Søvn, og smaabandet og spekuleret i sølle Maader. Saa prøvede jeg af og til at stræente lidt Vand paa Sengelagnerne, om det Rygte ikke kunde komme ud, jeg laa og græd af Kjærlighedssorg; kanske en og anden saa kan faa Medynk med dig, tænkte jeg. (»Hvor bondesnedig!« mumlede Kaspersen). Men det forslog ikke mere end en Skrædder i Hølled Og Manden, han blev fløjtegal, han troede jo, det her vaade kom af noget andet slemt noget. Men den her Spekuleren tog

ligegodt svært paa mig; jeg gik og hev og faldt rent hen og fik Melankolik, som Tyskerne kalder det, og jeg blev saa hud- og pilmager som en Skidhejre, saa mine Klæder hængte paa mig som paa en Gjærdestavr. Mave? — ikke mere Mave end en Fjæl. Jeg kunde gjærne have kyst Fanden i et Musehul og hans Oldemoer bagefter, saadan saa jeg ud. Jeg kunde hejsen nok æde noget, æde dygtig endda, det mankerede ikke paa det; men Ulykken var, jeg kunde ikke holde den gode Mad i mig. Men det grinte vor Hund hejsen ad, ka' I være mukken om. Jeg gav ham bare et Par Fløjt i Førstningen, siden gik han altid og luret mig af og passet paa. Ja det var en kraftinderlig klog Hund! Og han blev tilsidst saa fed, te han kunde knap vratte afsted. Ja saadan gaar'et, tænkte jeg tit: der kommer aldrig den Skade til Land, den kommer jo nogen til Gavn — Aak ja, det kan ligesom endnu klemme mig ind for min Hjærtekule, nærenstid jeg tænker paa de Tider!«

Fortællingen gjorde saa stærkt Indtryk paa Mons, at han maatte vende sig til Siden for at skjule sin Bevægelse.

»Jeg var ved Præst, og jeg var ved Dokter, om jeg ikke kunde ha'e listet et Raad ud af dem. Jov pyt, hm og slaa din Næve i, saa har du baade Kølle og Skaft!

Præsten han mente, det var Samvittighedsnag, jeg led af, og ymted om, jeg havde kanske brændt en Gaard af eller skaaren Haserne over paa nogen Heste — for han var nu grummere Hestepranger end Præst, skal jeg si'e jer. Naa, og Dokteren han mødte mig i Døren med et hvidt Krøs lige ned til hans Mave og havde saa firmtravlt som Mus i Barsel. Jeg skulde komme igjen en anden Dag, sa'e han, han stod nu paa Springet og skulde ud og foretage en større Operation — jeg fik at vide bagefter, han skulde ud til en Herremand og spise Gaasesteg, saa han løj jo da ikke ret groft. Naa, men jeg fik da ligegodt lidt Stilling paa

den her fine Mand og Ørelyd ved ham. Ja, jeg havde en Slags Forstoppelse, saadan i . . . Nerverne, sa'e han, jeg skulde aarelades og ha'e noget ind at brække paa. Nej, jeg troede ikke, det var det, jeg skadede for. Men saa vilde han ha'e mig til at sige ham, hvad jeg da fejlede; men saa sa'e Jenwold ham nok hejsen Farvel da! Hvi spurgte han ikke hans mange Bøger, sig!

Men saa gik jeg til en klog Kone. Hun vidste Raad. Det skulde jeg ha'e gjort længe før, jeg Studepande. Hvem hun er, skal jeg nok tie stille med. — Du skal ligge en Nat med et Æble i dit venstre Armhul, sa'e hun til mig, og det her Æble skal du saa passe, hun faar at æde, hende, du har Kig paa. — Ja, hvem Daalen skal du gjør' saa vel ved, Jenwold? — det sa'e jeg til mig selv, forstaar han. Men saa var der en Pige, der hed Maren, og hende blev jeg da ens med mig selv om, jeg maatte helst børste paa med det her Æble; for hun havde 200 Kronner i Daarekisten — hvad jeg vilde sige: Sparekassen — og 11 Særke og halvfjerde Faar — det ene var et Ronvædderlam — og 7 Par Hoser og en hel Seng og — ja tror I nu, jeg husker det alt; men det er nu ogsaa det samme da. Og en stads Pige var hun s'gu. Naa da, sikke Arme og Ben, hun havde, Fande'me ligesom Læstræer, og en Bringe og et Kryds som . . . som en Anglerko. Nu, kort at fortælle og fortælle og forkorte, saa lister jeg en Søndag Eftermiddag om til Gaarden, hvor hun tjente, og da jeg havde gaaet og luret lidt, faar jeg at se, hun kommer ud af Døren og gaar saa sindig ud efter Vedkastet til i Baggaarden. Jeg en to tre hen og kyl' Æblet over efter Huggestokken til — men gid Daalen han spill' i'et! Der gik en snottet Gaardso derover, og den slugte Æblet Men da Jenwold fornam det, saa tog han nok Træskoene i Haanden og pillede af derfra. Men tror I ikke, jeg siden havde den her spitakkelske So i Hælene paa mig

hvert andt lidt! Det var næsten det samme, hvor jeg gik eller stod, saa kom den gryntende og snusende og vilde gnubbe sig op ad mine Skinneben. — Ja nu bag efter kan vi næsten grine lidt ad det, Mouns. — Det hjalp ikke, hvor tit jeg sa'e »høssuk!« og jog den væk; den kom altid igjen. Tilsidst døde den jo saa da. — Men saa gav den her kloge Kone mig noget at gaa med i min Vestelomme. Det var der ogsaa Spirriti ved. — Hvissomenstid Hr. Jokumsen skulde ha' Brug for det, saa . . . 5 Kroner . . . Røverkjøb s'gu . . . nu har jeg jo ingen Brug for det . . . naa, ja ja, det kan vi snakke om en anden Gang. — Naa, saa en Dag fik jeg Øje paa Maren, hun havde sat hendes Bøtter og gik og pilled Jordbær ved Overkanten af et stort Jordmallehul«.

»Et hvad for noget?« afbrød Optegneren.

»Mergelgrav«, hjalp jeg.

»Jov, rigtig nok, Mergelgrav. — U, det var ret ligesom det kribled eller hamred inde i mig med store Tøjrkøller, da jeg listed af hen efter hende. Men her hjælper ingen Kritten, Jenwold. Enten det saa harper eller synger, saa skal det nu herut, og det med en Ruf.

Maren, sa'e jeg til hende og gjorde mig lige sød og sleg som en Sortblomme, Maren, jeg elsker dig! Unde stjærne mig!«

Enevold standsede. Den fremmede unge Herre skikkede to røgblaa Spejdere i et Svinkeærende hen paa hans Enemærker; men her var alt roligt, næsten højtideligt.

»O du hellige Enfoldighed!« mumlede han smilende. »Det er guddommeligt!« Og han skrev.

Fortælleren agede sindig videre

»Maren laante mig først et Par Øjne saa store som smaa Kaffekopper, og saa slog hun Nakken tilbage. Ha ha! Hvad er det for noget Sludder og

Vrøvl, din taavlige Hanugle kommer med! tog hun Ordet og svarede.

Det er, som jeg kunde grummest bande, den rene skære Sandhed, lille Sukkerlam. Og hvissom en Sindens Tid du ikke vil ha'e mig, springer jeg nu paa Stedet i Jordmallehullet. Saa kan du ha'e det for det, sa'e jeg.

Ja spring du bare til! Det gad jeg s'gu nok se, om du tør. Tør! sa'e jeg, tør! Du tror maaske ikke, jeg tør! Det skal du faa at se da. Og saa gik jeg en halv Snes Skridt tilbage for rigtig at faa Rend til. Men da jeg nu gi'er mig i Rend, lige ud af den karske Bælg, saa griber hun i mig og raaber: Nej, nej, gjør det ikke, lille Jenwold, for saa vil vor Mands Køer sagtens ikke længer drikke af Vandet her. Nej saa vil jeg da heller ta'e dig, end at du skal spolere Mandens Vandsted.

Og saa satte vi wos ned ved hverandres Side og klapped og smækkyssed hverandre, og det gik som Hunde slikker Bøtter«.

»Gik som hvad for noget?«

»Ja, som Kjæp i Hjul da, — og vi snakked og var saa fornøjet ved hverandre som to Tintallerkener i en Pose; for vi kom efter, vi havde holdt af hverandre lige fra Pattebørn. Jeg forsikrer ham for, mit Hjærte hopped inde i mig som en Graaspurv paa en Mødding, saa glad var jeg. Men var det vel heller saa sært, sig! — Nu da, det gik saa godt en Tid, men saa gik Manden i Gaarden, hvor jeg tjente for Karl, gik hen og glemte at trække hans Vejr, og et Fjerdingaar eller saadan efter begyndte Konen at gi'e mig tynde Mel'mader med saa tykt Smør paa, at en kunde ha'e sporet en Kat i det, og dertil hvert Stykke Rulletrimlepølse saa stort som — jeg ved ikke hvad. Og Uld til en tre Par Hoser gav hun mig og Vadmel til halvandet Par Buxer og meget mere, og hendes Ansigt skinned somtid som et gammel Silde-

hoved i Mørke. Hvad Rakkeren fejler Konen, Jenwold? sa'e jeg til mig selv, saadan plejer hun ikke van at være. Og jeg gik saa hen og snakked med Maren om det her Blikspil. Jeg tør bande paa, hun vil ha'e dig til Mand, sa'e Maren til mig. — Tror du da! — Ja gu gjør jeg saa. Og jeg mener, at naar du har Dagen og Vejen saa godt for dig til at blive Gaardmand, som du har, saa er det baade Synd og Skam at lade saadan et Tilbud gaa fra dig. For, en skal mi'sæl ta'e Brød, naar en bliver det buden, sa'e hun, og du skal ikke være ræd for mig, jeg skal nok være mig om en anden Kjærest; jeg tror nok, Jerrik med det ene Øje vil ha'e mig, og han har jo et godt lille Sted til halvanden Ko og tre Faar. — Saa sa'e jeg hende Farvel og mange Tak for den Tid, vi ha'de kjendt hverandre, og for hendes gode Raad, som ret og gudfrygtigt var, og gik rigtig glad og fornøjet i mit Sind tilbage til Gaarden — en dejlig Gaard, sikke Jord og sikke Køer og Bæster, Guj bevar's! — Og rigtig, som Maren havde spaaet, bejlede det her gamle Rokkehjul s'gu til mig da. Jeg slog til uden videre, og vi var lige saa tæt ved at blive gift som nogen skabtige Ting. Men saa en Dag kom den slemme sorte Smed trækkende med en fremmed, henlands Karl — gid de havde falden og brækket deres Halsben, før de kom i Gaarde, de to Svinhund'! — Hvad de snakked med Enkekonen om, fik jeg ikke at høre, men jeg fik det ligegodt snart at mærke; for nu tog Mel'maderne til at blive tykke igjen, og Smørret skrabet og Paalæget tyndt — den ræd'lige, tykke og skidne Kælling, for det var hun, naar en saa rigtig til —, og en Dag kom hun saa og sa'e til mig, at det kom til at gaa tilbage med det her Gifte, for hun havde opdaget, hun kunde bedre lide den her henlands Karl end mig; han havde nogle Skillinger, det havde jeg ikke; jeg havde store grimme Hugtænder, men det havde han ikke; om hun ikke kunde faa hendes Uld

igjen. Nu, det fik hun saa, det halve da, for det andet halve kunde jeg nok tilkomme for min Ulejlighed, tykte jeg, og det tykte hun ogsaa, der var lidt Rimelighed i — sa'e hun da.

Hvad Daalen gjør du nu, Jenwold! sa'e jeg til mig selv og rev mig i mit Hoved, saa der næsten ikke blev en Haartave tilbage — det er saamænd deraf, mit Haar er saa tyndt den Dag i Dag, som I ser, lille Folkens. — Nu er der Katten kløø mig en Ko paa Isen igjen, Maren! sa'e jeg og fortalte hende det hele.

Ja det er Fande'me flyvgalt, lille Jenwold, sa'e hun, for nu har jeg snakket med Jerrik, og han vil heller end gjærne. Hvad skal vi da nu gribe og gjøre i!

Saa lige i samme Godlav, vi staar og bryder vort Hoved, træder ham med det ene Øje ind ad Døren. Vi satte os saa ned og snakked lidt om Vejret og Priserne paa Pattegrisene, og affentov rykker jeg saa frem med det, der laa mig saa haardt paa Sinde. Jerrik blev først saa flabmundet, at hans Nederlæbe hængte til det andet Kaphul i hans Vest, og saa var han ikke langt fra at blive ligesom lidt fornærmet over det, jeg nu saadan med et vilde ta' Maren fra ham, og han bandede haardt og dyrt paa, det skulde ikke gaa tilbage, med mindre han maatte faa Marens Ronvædderlam; men vi prutted jo da ved med ham saa længe, til han gik ned til at ville være tilfreds med det halve af Hoseulden, jeg havde faaet til givendes af Enkekonen. Og saadan kom det saa i Lave og Rigtighed igjen, og Maren og mig stræbte at holde Bryllup, inden der dukked andre Vanskeligheder op, og vi lever saamænd godt sammen den Dag i Dag; vi har nu to Køer, fire Børn og fem Faar og en lækker lille Gris. Ja, aak! En skuld' undre paa, det kunde være sandt! Men tro mig, der er saamænd Mas og Pirikkel

og Vidtløftigheder i svære Maader for Kjærlighedsfolk. Lad det være godt!«

Enevold tog sig en frisk Skraa. Kandidaten stak med et tilfreds Smil sin Safians Studiebog med Guldsnit i Barmen igjen, takkede for Meddelelsen, og vi sagde Farvel.

Jeg hørte Skovhuggerne mudre noget sammen bag os, og Mons ligesom kvæle en Latter.

»Høj!« kaldte Enevold, Vi vendte os om.

»Mouns er da saa ustyrlig hægen efter at faa den fremmede Mand til at skyde efter hans Lue — den taavlige Hund. Han vil kyl' den op«.

Men Kaspersen var mærkeligt nok aldeles ikke i Hjørne til at ville aflægge Prøver paa sin Skydefærdighed

»Nej nej nej, min gode Mand«, sagde han med afvisende Haandflagren, »jeg har dog ikke Hjærte til at spolere Deres gode Hue«.

»Jov jov, aa jov«, tiggede Mons offervillig og viftede fristende med Hovedtøjet, »et jenle lille bitte Skvat. Jeg tør nok vove Luen«.

Jeg truede leende ad de to Skovtrolde. Og saa gik vi.

»Hvor de dog ere umiddelbare og naive, disse landlige Naturbørn!« udbrød den unge Menneskekjender. »Naar jeg tænker paa den Troskyldighed, hvormed han fortalte sin saakaldte Kjærlighedshistorie, kan jeg næsten smile. For Resten var hans Fortælling en fortrinlig Illustration af Kjærlighed paa Landet, ganske fortrinlig. Der kan nok bringes noget virkningsfuldt ud af den, kan De tro. Men man maa have Taalmodighed, englelig Taalmodighed, naar man vil dykke ned i Folkehavet; men det lønner Umagen. Det er saa knusende sandt, hvad en af vore Digtere siger: gaa ud i Menneskevrimlen, si'er han, hav Syn for den, hav Øre for den, saa finder du Guldkorn.

Eller som min Yndlingsdigter (deklamerende):

„Ud i Mosen, ud i Vænget!
Ud til Heste, . . . æ, Kvæg og Ko!
Karlekammer, Bondekro —
Ligemeget Pokker, hvor
Staffeliet op du slaar,
naar der blot et Livslys flammer".

Og skal det blive til noget med en Bro over Kløften mellem de dannede og Almuen, saa maa det være os, os, der har faaet dette gjennemtrængende Falkeblik og denne Hørelse, Forfatterne, der skal gaa ud og bygge den. Vi er aandelige Pælerammere — Rambukkene«.

Og saa vandrede Kandidat Kaspersen frem i Tavshed, med oprejst Pande og et lyksaligt Smil over Aasynet.

»Av, for Pokker!«

Det var en fremstikkende Tjørnerod, der rev ham ud af hans løftede Sindsstemning og paa et hængende Haar nær havde bragt ham til at tørne Rygningen af Næsen mod en Træstamme og ufrivillig kysse den moderlige Danejord.

Trærødder er nemlig ligesaa hensynsløse mod Folks Ben, som Bondesønnen Jakob Berg paastod, Porthunde er det. Ud af det purrede Tjørnekrat fuste en Hare, skræmt op af de tumlende Trin Kaspersen blev den va'r og greb ilfærdig til sit Ildvaaben. Jeg kom des værre ikke tidsnok med Oplysningen, at Harejagten var omme, til at skaane det ulykkelige Dyr for yderligere Forskrækkelse. To Knald — og Haren fløj bort som en afskudt Pil Jeg ytrede noget om Jagtbøden, han havde udsat sig for.

»Den havde jeg givet med Glans«, svarede han med et flot Haandkast, »bare jeg havde faaet Dyret. Hvor det saa stort og velnæret ud!« udbrød han og stirrede længselsfuldt efter den flygtende Vildtsteg.

»Ja, den var nok ogsaa med Killinger«, lød det tørre Svar.

»Ja, det var da skammeligt den undslap«, mum-

lede den gjæve Jægersmand, i det et dybt, alvorligt Hjærtesuk løftede hans Brystkasse.

Kort efter traadte vi ud af Skoven. Paa Vejen oppe fra Landsbyen kom til al Held og Lykke en Vogn rumlende i Stræktrav.

Der skaffede jeg Konsul Kaspersens Søn rask Skyds hjem.

* * *

Saa en Dag godt et halvt Aars Tid efter indtraf en mærkelig Hændelse: vort Landpostbud for omkring i Huse og Gaarde som et forvildet Faar. Han havde et meget stort Brev til en »Hr. Højer« paa sin Samvittighed; men alle Mennesker i Byen nægtede haardnakket at hedde Højer.

Til sidst kom han ogsaa til mig. Da jeg hørte Navnet, skød det halvglemte Minde om Mødet i Skoven op af min Sjæls Dyb, og da jeg saa Brevet mærket »Kaspersen. C. ph.«, skyndte jeg mig at vælte Stenen af den brave Embedsmands Bryst.

Det var en Overraskelse — Kaspersens ny Bog: Amor i Støvler og Træsko. Et Brev fulgte med fra Forfatteren: almindelig Høflighed bød ham at yde noget for noget. (Min Samvittighed løftede en bebrejdende Pegefinger.) Det medfølgende Udklip af en Avis skulde tjene mig som Mundsmag af den gunstige Modtagelse, Bogen havde faaet. Den lød: »Perlen i denne lille Bog — som Pladsen desværre ikke tillader os at tildele en omfattende og grundig Bedømmelse, men som ubetinget vidner om betydelig og skarp Iagttagelsesævne hos Forfatteren — er uden Spørgsmaal Fortællingen »Landlig Kjærlighed«. Den er følt, men navnlig udmærker den sig ved en saa overraskende Naturtroskab, afgiver et saa fortrinligt slaaende Billede paa Bondeelskov, at vi næsten fristes til at sige: den er ikke opdigtet, den er oplevet. Endelig, endelig:

her har vi da Bonden! Og maatte det være os tilladt at give den ærede Forfatter et Vink, skulde det være dette: pluk os endelig flere saadanne bondeduftende Frilandsblomster! Og til Læseverdenen dette: Amor i Støvler og Træsko bør endelig ikke savnes i noget Sognebibliothek paa Landet For det er Folkelæsning«.

Saa skar jeg op for at finde »Perlen«. Det var Enevolds Fortælling, forlænget noget i Samtalerne — hvad den efter mit Skjøn ikke havde vundet ved — men ellers en temmelig nøjagtig Gjengivelse deraf.

En Dags Tid efter traf jeg Enevold

Om han huskede den Dag og den Gjæst?

Naa—aa, ham, jo ham huskede han nok.

Saa fortalte jeg ham, hvad Konsulens Søn havde øvet.

Først gik der et særdeles lunt Smil over hans store vejrslagne Træk, saa skød han en stor Bule paa den ene Kind med Tungen og missede slu med Øjnene.

»Se at faa ham herud igjen, aa hvad!«

HJORTESKINDET.

Det er en gammel Historie, et Billede fra de Dage, da vore Bedsteforældre ikke var stort større end Tobak for en Skilling.

Da levede der i Trelde to Slægtninge ved Navn Niels Pallesen og Per Henning, begge med Slægtnavnet Bonde. Niels var Gaardmand; Per Henning havde kun Jord til et Par Køer og nogle Faar; men lige uden for hans Dør laa Fjorden, en Mark saa vid og stor, at den sagde Sparto til den største Gaardmandsmark i hele Byen. Og den var Per Henning saa godt som ene om at pløje og høste der paa Stranden. Begge Frænderne havde hver en Søn, Palle og Henning; de var jævnaldrende.

En Vinterdag i deres Drengeaar kom Palle over til Fiskerens og fandt sin gode Ven og Frænde som Enehersker paa Fiskerborgen. Hændte det da, at Drengene fik Øje paa en Hare, der kom langsomt humpende ned over Markerne og hen efter Kaalgaarden, nærmere og nærmere.

»Om vi prøvede at mikke den, Palle?« udbrød Henning med spillende Øjne.

»Aa! Ja bare vi — tør du?« Henning svarede ikke, men entrede fra en Stol op paa Dragkisten, hvorfra han havde let ved at naa Faderens lange

Flintebøsse, der laa ved Bjælken, ladet med Rendekugler; for denne haarde Kost trakterede Fiskeren ved Lejlighed altid sin gode Ven Sælen med, naar den drev Sildefangst og sønderrev hans Bundgarn. Nu, Flinten fik de ned, og saa listede de ud bag Stengærdet om Kaalgaarden. Endelig, endelig humpede Haren skudnær.

»Nu rykker jeg af!« hviskede Henning, Skuddet knaldede, Skytten rullede bag over i Sneen, og Blodet fuste ham ud af Næsen.

»Den trimlede, den trimlede!« jublede Palle . . .

»Haa, haa, haa«, lo Fiskeren faderstolt og rystede sin Søn saa djærvt, at han hikkede efter Vejret, »sikke to bands' forvovne Knægte!«

»M'ja, m'ja«, mente hans Frænde, Gaardmanden, »det er nu godt nok, det, godt nok, Smaadrenge; men Tand for Tunge; kommer det Skovfogden for Øre, kan vi times en lille Søllehed, kan vi«.

»Søllehed?« gjentog Huskonen. »I vor egen Kaalgaard kan han ikke formene os at skyde, ved jeg«.

»Nej saamænd; men udenfor, udenfor«.

»Aa, om saa var, var det kun fattigt Vederlag. Ved Helmistide havde vi en kjønne Kaalplet her ude, nu staar der nogle skaldede Kaalstokke, Bladene har Dyr og Harer nappet. Og forgangen Sommer kom en Mand herind og jammerklagede sig over, at Dyrene havde lagt hans Bygagre øde; du kan bedst sige os, Palle, om han fik Skilling eller Hvid for det af nogen«.

Gaardmanden tav.

Haren bortbyttede Fiskeren siden til en gammel Trompeter inde i Frederits for Krudt og brugte Blykugler, som han lærte Drengene at hamre ud i tynde Stænger og rulle Hagl af. Tillige lærte han dem at sno og stille Doner for Fuglevidt.

En ti—tolv Aars Tid randt hen.

I dem kan somme smaa Skud blive til Træer,

somme Drenge Karle. Palle havde udviklet sig til hvad Folk kalder, »en stampet Blok«, en lille, stærk bygget Firkant af et Menneske, noget stille og noget tung i Gang og Lader.

Henning var en bleven en højvoxen, noget bredskuldret Karl, kvik og rask i al sin Færd, en munter og fornøjelig Svend, mente somme; nej ret en kaad og vild Krabat, sagde andre, og det allerværste er, han gaar og trækker Palle, det sølle, trolige Tronnehoved, med sig i en Ulykke ved det her Klikkeri.

Der var noget i det. Som Drenge snarede de i Træktiden Kramsfugle i Smaalundene og Bekkasiner i Moserne, og det var Skovfogden godmodig nok til ikke at bryde sig om, da han fornam, der af og til vankede et Knippe af denne Lækkerbid til ham, ja, han skal endog have klappet Fiskerdrengen paa hans krøllede Hoved og fortalt ham, at Agerhønen var ikke et Grand klogere end Skronnegøg og Solsort, den kunde man ogsaa snare. Men da Drengene blev voxne, sprang Vinden om i andet Hjørne, og det trak mer og mer sammen til et Uvejr. For de to Frænder gik nu af og til ind i Storskoven efter Dyrene, som der i de Dage var fuldt op af.

»Som jeg siger og altid har sagt, Smaadrenge, det gaar ikke, gaar ikke. Hold heller op. Det er godt at age hjem med hel Vogn, hel Vogn«, sagde Gaardmanden.

»Ja, men det er saa overstilt morsomt og fornøjeligt!« udbrød Henning. »Det, og saa sejle for en strygende Vind, saa det ret skummer og koger efter, det er en Hovro uden Lige, kan I tro. I skulde med, I skulde bare med en Gang — o—ha! jeg kan hartad danse bare ved at tænke paa det.«

Øjnene tindrede, han lo og gned Hænderne Han var i denne Stund det livagtigste Billede af sprudlende, spillende Livsglæde og Ungdom.

Men den gamle Bonde rystede paa Hovedet.

»Den øverste bevare din Forstand, lille Henning!« sukkede han »Du er jo hartad ellevild! I har faaet en god Forstand, har I, baade du og Palle; se til, I bruger den. — Jeg har ellers hørt ymte, Skovfogden har været efter jer, er der noget om det?«

Palle nikkede tøvende.

»Bare et Par Gange«, svarede Henning.

»Ja, nu har jeg varet jer ad, har jeg; han har Magt til at tage haardt ved, den Mand«.

»Kunde han saa sandt bare faa ved«, henkastede Fiskerkonen smaaleende, hun kom ind i det samme; »men han griber stadig, hvor Fuglen har siddet«.

Fiskeren sagde intet; han havde da været død og borte i et Par Aars Tid.

Derimod sagde Diderik Skovfoged, en gammel Sønderjyde, ved Tid og Lejlighed adskilligt vedrørende den Sag. Saadan skal han en Gang have sat en svær Trumf paa, at Hans kongelige Majestæt havde sat ham til at være Foged, for at han skulde passe paa, at ingen rapsede Træer eller Dyr paa Majestætens Vildtbane, og han skulde ogsaa nok vise, at han var Mand for at fylde sin Plads og bræmse hver en Langfinger hvad eller hvem saa siden han var. Og det var ikke sagt i Skjæmt, men for rammeste Alvor, endte han. Alligevel gik det snart op for ham, at det ikke var saa lige en Sag endda, som han havde tænkt. Henning og Palle var lige saa snilde som dristige, og tilmed rakte somme af Bønderne dem stundum en hjælpsom Haand og havde deres Morskab af at høre Skovfogden tordenbuldre, naar der var spillet Hejgut med ham.

Trelde havde i de Dage ogsaa en Skrædder. Var nogen syg eller higen efter at at høre Byens Nyt eller Folks Lejlighed, kunde de bare søge Mons — det var hans Navn —, han var Karl for at vederkvæge og mætte selv den mest slugvorne og udfylde alle ikke alt for overdrevent urimelige Krav; i hans

Bod var der Historier i hver en Farve og Skikkelse og Alder.

»Rakkeren forstaa, hvor han faar det at vide«, sagde en og anden, »en skulde saa næsten tro, han maa have en Bjærgmandshat eller en Nisse«.

»Næse skulde du sige«, sagde Bysmedden, en lun Bro'er. »I maa bagsko mig, hvissom Mons ikke har saa lang en Næse, at han kan lugte det; og saa forstaar han jo at ri et Stykke til, Folkens«.

Af Person var den omtalte Mons lille, trind og kortbenet med en pudsig vrikkende Gang og en noget tynd Stemme, som skingrede, naar han blev ivrig. Han var ved de fyrre, men naar han satte Hornbrillerne paa, kneb Munden sammen og paatog sin dybsindigste Mine, saa han langt ældre ud. Han var endvidere ugift, men ingenlunde Kvindehader. »Jeg har gjort min Flid, sagde han, Skrædderen«, er endnu en Talemaade, som skal være smuttet fra Mons i et bevæget, fortroligt Øjeblik

Nu, samme unge Mand havde et lidt skjævt Øje til Henning Bonde, maaske noget fordi denne havde adskillige legemlige Fortrin, men nok mest fordi Skjælmen ikke kunde modstaa en kildrende Lyst til at drille og sige imod, naar Mons tog til »at ri noget til«, som Smedden havde kaldt det.

Saa kommer Henning en Gang til et Paaskegilde i et Par flunkende ny Hjortelæders Knæbuxer, hans Moder havde syet. De var paa den Tid noget nyt der i Egnen, Skovfogden var den eneste Mand i Byen, som hidtil havde kunnet vise sine Medmennesker et Par hjortelædersbeklædte Ben, en Tilfredsstillelse og Glæde han endda kun undte sig selv og dem tre Gange om Aaret.

Sagnet fortæller, at da Mons Skrædder, hvis Higen og Stræben gik saa meget ud paa at være første Bringer af alt nyt, ogsaa i Klæder, fik Øje paa Henning og hans Buxer, blev han saa dybt rystet, at han

af pure Misundelse blev næsten lige saa gul som Buxerne. Naa, fuldkommen vist er det, at han satte sig hen i en Krog med nogle af sine gode Venner, og der sad de en Stund og havde gjensidig Gammen af et og andet, snart stak de Hovederne sammen i en lavmælet Samtale, og snart fløj Hovedknippet fra hinanden i en skraldende Latter. Ingen syntes at ænse Klyngen med samt dens Morskab mindre end Svenden i de ny Stadsbuxer; han spøgte med Pigerne, lo, sang og dansede. Men længere hen paa Aftenen havde Mons slaaet sig ned paa en Stol forved Bordet inde i en lille Sidestue og sad og fortalte for en Flok Piger og Karle. Han var i et særdeles oprømt Hjørne. Folkene der i Gaarden havde gjærne en Bimpel lækker Pæremost liggende, mest for deres egen Mund; Manden var knibevorn, men Konen nyhedssyg, og Skrædderen havde saa listelig tilsnakket sig et Krusfuld.

»Nu, Piger«, sagde han, da han havde sluttet, og saa grinende og nikkende fra den ene til den anden, »hvad, hvad siger I saa om den Tildragelse, Piger og Karle? Forstaar I, hvor de Buxeskind kommer fra?«

De trak paa Svaret; nogle hostede, andre rømmede sig, »tihihi«, lo et Par lattermilde Piger.

Bump! dundrede i det samme en Næve i Egebordet lige for Skrædderens Næse.

»Jeg siger, den er god til at binde paa Kalvene for Lus, Mons«, lød Hennings Røst, han var nylig kommen ind, og havde, uden at Skrædderen mærkede det, staaet bag ved ham.

Mons skræmtes om med et Sæt. Folk lo.

»Si . . . si . . . siger du, jeg siger Løgn«, hakkede han og laante Forstyrreren et Par ukristelige Øjne. »Kom . . . kommer — er du nu paa Spil igjen og trætter mig Løgn i Hals, dit stolten Spektakel, du er».

»Nej, jeg kommer for at fortælle, at hvis en lille

Humpel hvisker i Kroge nok en Gang, vil han faa Stjærner at se ved høj lys Dag«.

»Hvisker i Krog! Du har ogsaa bagtalt mig. Du har sagt, jeg vrikkede af, naar jeg gik, ligesom en fed Galt i Galop, vil du vide det!«

Henning, og flere med ham, stak i at le. Mons, som mærkede, han havde forsnakket sig, vilde sætte sig, men Stolen var der ikke, han rullede i Gulvet og viste Folk sine Skobunder.

Havde Folk ikke let før, saa gjorde de nu.

»Nej, der lyver du mig paa, Mons«, lo Karlen, »jeg har ikke hørt det før nu af din egen Mund«.

»Nu Løgn igjen! Jeg skal da en Gang for alle lægge dig et Laag paa din Mund«.

»Du er for stumpet«.

»Stumpet, siger du!« skingrede Skrædderen. »Siger du, jeg er for stumpet!«

»Aa, lad det nu høre op med det her Ustyr«, afbrød en kold, hvas Kvinderøst fra Baggrunden. Lystigheden dæmpedes øjeblikkelig. Folk gav Plads for et højt, førladent Kvindfolk, Konen i Gaarden. »Løgn og Sladder kan vel være en slemme Ting, men Rapseri er endda værre, kalder jeg det«.

Der blev et Øjeblik dyb, pinlig Tavshed. Var det en Naal, der faldt?

»Jeg ved en tredje slem Ting«, tog Henning rolig Ordet, »og det er: at være gift med en og være Kjærest med en anden. Godnat!«

Tog nogen og stak Konen med Naalen.

* * *

Saa et halvt Aars Tid efter, altsaa i de modne Brombærs, de brune Nødders og den brogetfarvede Skovs Tid, skred en Morgen tidlig, lige i Dagningen, to rask gaaende Skikkelser langs Skovbrynet op efter de vestre Skove. De morgenduelige Vandringsmænd

var Henning og Palle Bonde. De havde mærket sig, hvor en Hjort havde sit Spring ud over Skovgærdet, naar den drog til Marks om Natten I Mørkningen havde de drevet en stærk Staver ned lidt fra Gærdet og siden hvæsset den spids, — jo rigtig hang Hjorten og havde spiddet sig der!

I en Skynding blev en Baare dannet af nogle Grene, Dyret lagt derpaa, og saa af Sted ind ad Skoven og nord paa ned til Lille Gruben. Den er en Kløft eller kort Skovdal, hvis Skraaninger paa den Tid var tilgroet med El- og Hasselkrat og derimellem, hist og her, nogle bredkronede, knudrede Kraftkarle af Ege. I Dalbunden er der et to—tre Alen dybt og bredt Spor af, at en Flok viltre og kaade Springfyre, der oppe fra Skoven, i Regntid og Tøbrud lægger deres Kræfter sammen og stormer med Bulder og Gny, over Stok og Sten ned gjennem Dalen og oversvømmer Engen udenfor, dog her ikke under Huj og Spring, men i livlig Rislen. Og Sommeren hun er saa god og kjærlig at brede et Fletværk af grønne Urter og Ranker over sine smaa Venners Spilopper i Skovdalen. — Der, under en udhulet Brink, skjulte Jægerne deres Fangst; for derfra lod den sig ved Aftens Tid saare let bringe de faa Bøsseskud der var til Stranden under Sande.

Aftenen kom med raa Taage, Mulm og Mørke, saa man knap kunde se en Haand for sig.

Det var dog saa langt fra, det Vejrlig ærgrede Krybskytterne, tvært imod. Vejen og Stedet tog de ikke fejl af; de vare gammel kjendt med Skoven der omkring.

De trak Baaden halvt paa Land og skred saa op over Sande og ind over Engene. De nærmede sig Maalet.

Med et stod Henning stille.

»Hvad skader Hunden?« udbrød han dæmpet. »Hvad gjør den«.

»Nu staar den igjen for Fødderne og knyster og smaaknurrer — hør kuns. Skulde der være Ulve i Mosen mon?«

De lyttede. Nej, ikke den ringeste Lyd af Folk. En Ugle tudede tæt ved dem, Taagen faldt Dryp i Dryp fra Træer og Grene. Det lød som Hvisken af utallige Stemmer eller som et Mylr af listende Fodtrin; ellers rugede en tung Stilhed rundt om i Skoven.

»Aa, det er vel Brokken, der gaar og snylrer efter Brombær«, mente Palle.

»Vi maa jo snart være der?«

»Vi har knap to Haglskud tilbage; her staar vi jo ved den hule Ugle-Eg«.

De havde ikke gaaet en halv Snes Skridt, da lød der et halvkvalt, ynkeligt Skrig eller Vræl henne fra, hvor Hjorten laa. Og nu blev der Støj og Røre. Hennings Hund bjæffede, men blev strax kuet til Tavshed, en stor Hund svarede med nogle vældige Glam inde fra Gruben, det lyste fra en Lygte, nogle Sten raslede ned, og der ind imellem faldt forvirrede, lidt utydelige Udbrud: »Snog—Hugorm—uha! — paa hans Ryg — rejs dig — lig stille!

»Træk Trøjen af!« bød en stærk Røst, det var Skovfogdens.

Hunden blev ved at støje.

»Saa knap op ved Haandleddet og ryst Armen«, bød Fogdens Bas atter. — »Kosak! hold Kjæft, Hund! kom her«. Der var et Øjebliks Tavshed og Spænding.

Med èt lød der Udraab og saa en rungende Latter.

»Hold Mund med jer Grinen, I Skraalhalse!« buldrede Foged-Diderik. »Og gid du faa hundrede Ulykker for din Vrælen, dit Høved, du er! Der havde æ, Fanden flint' mig, snuppet dem, havde din Kærling int' skraalet!«

Han med Ormen maa her have fremført noget til Undskyldning, for Skovfogden sagde vredt:

»Vidst' int', hvad det var! Da kan du vel mærk' Forskjel paa en Hugorm og en Skovmus, dit Høved. He! faa Hjorteskind? — lang Kattehal' faar du, det har du fortjent«. Og saa hævede han Røsten og raabte, saa det gav Gjenlyd i Skoven: »Vent, I to Grinebidere, som gaar og lusker om der henne! . . . skal en Gang nok faa Klo i jer! — Griner I! . . . Ja, det skuld' bare int' været saadan et Hundevejr, saa skuld' æ . . . men der kommer nok en anden Dag, da skal I int' syng' den Sang. Vart kuns, vart!«

Skovfogden tav med sin Raaben.

»Føj for en led Ulykke, Henning!« udstødte Palle ærgerlig, men dæmpet. »Saadan en Hjort!«

»Ilde gik det, lille Palle, og vel var det«, smaalo hans Frænde. »Jagu' blev vi snydt, men — — hyst; hør, hvor han brummer, den gamle, ligesom en stor Humlebi. Vaade og forfrosne, siger de; Krystere, kalder han dem. — Mon vi skal have en Tørn til? . . . Nu letter de! Palle, spring du til Baaden. Jeg vil se, om jeg ikke kan bide Mærke i hans Hjælpere«.

Han var borte med det samme.

Hans Frænde luntede ud over Engene og havde omtrent naaet Sande. Da skar et nyt gjennemtrængende Vræl ud til ham oppe fra Skoven, fulgt af et rungende Bruml af Skovfogden og en rasende Gøen af hans Hund.

Palle for tilbage ad Skoven til, men plusede undervejs hovedkulds i et Mosehul. Drivvaad steg hans firskaarne Skikkelse op igjen, men nu var alt dødsstille.

Han stod raadvild. Da rasler det i de gamle Løvdynger henne i Skovbrynet, og Gærdet knager under ens Fodtrin. Palles spørgende Fløjten blev strax besvaret med et pibende Ryleskrig. Henning vendte leende tilbage.

»Hvad var det for et ræddelig Skrig? spurgte hans Fælle ham i Møde.

»Tror jeg ikke, det var Skrædderen«.

»Aa Snak!«

»Det bæres mig for, at han har haft en Finger med i Spillet i Aften«.

»Men hvi skraalte han saa fælt?«

»Hahaha! aa jeg køs ham lidt. Jeg var naaet om for ved dem og stod ind til et Træ ved Skovvejen, da de gaar mig forbi. Men èn kan jo ikke kjende en Ko fra en Vejrmølle i den Tykning. Saa er der en af dem, der kommer sjokkende lidt bag efter og om ved Træet, og ham fik jeg med et en glubsk Lyst til at hugge en Næve i. Men, alle Ulykker, hvor han skabte sig til! Jeg rørte knap ved ham, men han gav et Hvin og skvat om, ligesom han var skudt, sprang op igjen og tog til Sejls, baade han og de andre, som om Pokker skulde have den sidste. Skovfogden holdt Stand, men ham tørnede de i Grøftten, da de smurte forbi; der laa han lidt og bandede og skjældte ud, og hans Hund stod og gjæffede. Hahaha! Mage til Morskab har jeg ikke oplevet længe«.

»Den var kun stivelig dyr«, mumlede Palle mut og slog Vandet af sig.

»Aa hvad! vi skal nok lure ham igjen. Men jeg kunde ellers have Lyst til at komme rigtig paa Spor efter hans Hjælpere«.

— Dagen efter løb det Rygte om i Byen, at der om Natten havde staaet et aldeles grueligt Slagsmaal imellem Skovfogden og nogle Krybskytter om en Hjort ude i Skoven. De havde været lige mandstærke paa begge Sider, havde brugt baade Knipler og Knive og Bøsser og skudt Grene af saa tykke som en Arm. Det var et Herrens Under, at ingen andre end Træerne var komne til Skade. Skovfogden havde til syvende og sidst tilføjet Modstanderne et forsmædeligt Nederlag; Sejerstegnet laa i en Kobaas oppe i hans Gaard,

hvor alle og enhver havde fri Adgang til at tage det i Øjesyn.

Men det var Folk en uudgrundelig Gaade, hvem der havde været med i Krigen foruden Skovfogden og Krybskytterne. Adspurgtes Skovfogden, missede han med Øjnene og udhvislede et langt »hys«, men føjede dog undertiden den værdifulde Oplysning til: »Sligt røber man int'«. Krybskytterne var endnu tættere, ja, de vilde ikke en Gang vedgaa, der havde staaet et Slagsmaal; men det var jo nu ikke saa sært, mente Folk. Derimod var det sært, at Mons Skrædder ikke vidste det bitteste.

Da en otte Dages Tid var gaaet, kommer Mons en Dag ind i et lille Sted, der laa i Udkanten af Byen op efter Skoven til, for at sy noget til Manden der. Mandens Navn var Søren Tang, men han kaldtes tiest Søren Rytter, fordi baade han og hans Fader før ham havde staaet ved Hestfolket. Han havde været hjemme nogle Aar; hans Fader var død, Moderen holdt Hus for ham. Søren hørte ikke til de meget talende, var i al sin Færd stilfærdig og sindig, men i hans Øjne og omkring hans Mund spillede stadig et lille Smil af tørt Lune.

»Ak, du og din gamle Mo'er, lille Søren, I bor saa rolig og forborgent her ude i vor Bys Bagdel, I formærker sagtens ikke al den Opstyr, der tumler omkring og gjør Urolighed og Avind over den hele By?«

Saadan indledede Mons en Samtale, medens han stod og tog Maal af Søren til en Trøje.

»Sigter du til, at Skovfoged-Diderik har gjennemtærsket de her to Kroppe, Palle og Henning, og taget et Dyr fra dem, saa har jeg nok hørt Nys om det — hvissom det ellers sæder«, svarede Søren Rytter paa sin sindige, ligesom vejende Maade, der dannede en skarp Modsætning til Skrædderens ilfærdige Hjapperi.

»Sæde? Jo det skal ellers nok sæde da. De skreg og brølede som slagtede Svin, saa en kunde høre dem lange Veje. Ak! den store, store Hjort laa jo grangivelig og skinbarlig oppe ved Skovfogdens, lille Søren«.

»Saadan en Skrup kan de Daalen have svært godt af; de var nok ogsaa tæt ved at blive for kaalhøgne«.

»Kaalhøgne? Taksigels'! Den Bonde-Henning er ret en drilsk og hoffærdig Faggeløjser. Saadan som han har skamfuttet mig ved flere Lejligheder, — og jeg kan nu ikke udstaa Løgn og Opdigt for min livagtige Død, de kan lige saa godt stikke mig en gloende Brand op i min Næse«.

»Skovfogden er lige godt ikke saa dum«, faldt Søren ind; »lur ham«.

»Diderik Skovfoged har vel sine Skrøbeligheder og Anfægtelser: han kan være stut og plumsk, men der er ogsaa Gelassenhed ved ham; lige godt vil Folk sige, det er ikke ham, der har været Bondesønnernes værste Skademand den her Gang«.

»Saa . . . aa. Hvem da?«

»Ja, Gud ved, hvem Fanden det er, lille Søren«.

»Lige meget derom, en snild Karl maa det Daalene være, en, der har Omløb i Hovedet; for de to Karle er nok ellers ikke tabt bag af en Vogn, har jeg ladet mig fortælle«.

»Saadan gaar jo rigtignok Ordet; men jeg ved ikke, hvor den her Bonde-Hennings Kjønhed og Storhed og Kløftighed sidder forborgen; jeg har nu aldrig formærket noget til den. Naa, men jeg siger som du, min gode Ven: den har gjort den sølle Foged en græsselig god Velgjerning, som har — aa, ret Ryggen lidt, lille Søren, saadan. Ak, hvor du har et liflige Kropstykke at sætte et Stykke Klæder paa, Søren! Rakkeren skal gal' i mig, om der findes Mage til ret Ryg i hele vort Sogn, tro mig nu, jeg bander! —

Ne . . . j, Menneskens Børn de vanker — hvad siger du?«

»Og ingen Mennesker ved hans Navn?«

Skrædderen syslede et Øjeblik tavs med sit Papirsmaal.

»Jo . . . o, et«, smiskede han.

»Ja Skovfogden«.

»Nej livagtigste Mons Hansen Knastrup, lille Søren. Tihihihaa . . . aa!«

»Du!«

»Vi er vel kun os selv?«

»Der sidder min gamle Mo'r og hendes graa Kat; min Mo'er er tunghør, og Katten . . .«

»Lille Missekat er tavs nok. Tihihihaa!«

»Men hvordan Pokker kunde det gaa til, Mons?«

»Ja du ser saa forunderlig paa mig — men lyt nu til. Jeg og min Dreng stod en Morgen tidlig ude i Skoven og plukkede Nødder. Dagen i Forvejen havde vi hittet nogle Hasselbuske, da vi gik hjem med hver en Posefuld, og de her gutten Buske hængte da nu saa vrylende fulde af de skinbarligste brune Nødder, og formedelst nu ingen skulde komme os i Forkjøbet og annamme dem, saa rejste vi os, længe før Kokkene galede til Dag — og der ud Allerbedst jeg staar og plukker, hører jeg, der kommer nogen, og da jeg kiger mig til, er det grangivelig begge Bondesønnerne med en store, store Hjort.

Taksigels'! tænkte jeg i Løndom, de har skovet! Vi pipper os, Drengen og mig, de sætter sig at hvile knap en Snes Skridt fra os og giver dem til at snakke om, hvor den skulde gjemmes, hvitte den skulde hentes og hist von dat hen ad Vejen. Haahaa! tænkte jeg. Men lige i allen god Lag falder min allersatenste Nøddekrog om. Henning kom springende og keg sig om; jeg laa, saa alle mine Lemmer rystede under mig. Til al Held og Herrens Beskjærmelse smører der en Harekilling ud af en Busk og om ved ham. Saa

du gaar og spøger endnu, lille Missekat, siger han saa, ja du er tavs nok Saa vendte han om, og lidt efter stak de af igjen. Jep, Drengen, er gammel nok til at sanse, at her maatte der holdes et tæt Laag for Munden, som jeg sagde til ham. Og inde i mit inderste Hjærtekammer tænkte jeg ved mig selv med Fryd og Glæde, at jeg havde en gammel Høne at plukke med Bonde-Henning fra Mommes »Lystighed« af, og nu skulde den blive plukket. Paa Opvejen render jeg saa til Mommes Dør og taler Konen ud i Løndom. Saadan og saadan, siger jeg til hende, nu har jeg Strikken paa Hunden.

Saadan og saadan, tager hun Ordet og siger — for hun skylder ham ogsaa en Tak for sidst fra samme Gang — mangler du og Fogden et Par stærke Karle, saa lyt her ind. Lykkes det, skal du ikke have gjort os det Blikspil omsonst. Saa gik jeg op og tog Fogden paa Seng . . . Hvad . . . hvad! hvem kommer saadan tordenrendende?«

En stor barhovedet Dreng styrtede aandeløs ind ad Døren.

»Aa . . . lille . . . søde Søren — følg med; en af vore bedste Køer lig . . . ligger ovre i Skoven — forhexet eller — faaet Skarn i sig«.

Sørens Fader, den gamle Rytter, havde været en navnkundig »klog Mand«; Sønnen havde arvet noget af hans Visdom og Navnry, men heller kun n o g e t. Han er grum nok, sagde Folk, men langt fra saa grum, som den gamle var, ak nej! der fattes saa vel.

Søren Rytter rev strax sin Hue fra Bjælken og fulgte med Drengen. Tæt uden for Skoven mødte de et gammelt Kvindfolk, der kom fra Brombærplukning.

»Sig til Henning, Birret, at den lille er gaaet i Fælden nu«,

»Naa«, smilte Birret Bondes.

Først henad Aften vendte Dyrlægen tilbage til sit

Hjem, hvor Mons strax bad ham lukke godt til for den meddelte Hemmelighed.

Søren smilte indenfor Tænderne. Men han sagde alvorlig:

»Der er nu min Haand; jeg skal nok holde tæt«.

Samme Dags Mørkning stod der to unge Karle omme i Byen og talte sammen i en dæmpet Tone, rettere sagt, den ene fortalte den anden noget. Gaardmanden, den enes Fader, kommer i det samme ilfærdig ind ad Porten, standser, da han ser dem, men gaar derpaa rask ind. Lidt efter kommer han ud i Vedkastet, og vred var han.

»Som jeg siger, Dreng, nu skal det høre op. Jeg vil ikke vide af, min Søn forspilder sin Velfærd og et godt Gifte, vil jeg ikke. Gjærtrud Mari's Fader slog nys i Bordet og sagde, han gav ikke hans Datter til en Krybskytte, der stiled ad Bremerholm til. Din Skyder er der sat Veje for, er der saa. Som jeg siger, lystre skal du?«

Og hvad der i det samme gav Ordene forøget Vægt — der var intet Bord at trumfe i —, var et vældigt Knald inde fra Stuen, og Ruder, der røg klingrende ned paa Stenbroen. Bondemanden slog op med Armene og saa i højeste Grad overrasket ud.

»Uh! var den la . . . dt!« udbrød han. Palle og Henning fløj ind i Stuen. Den var halv fuld af Røg, der hang og flød i lange Strimer, Lergulvet var oversaaet med Gløder og rygende Brænde, derimellem Bøssekolben og Splinter af Krudthornet; Bøssepiben laa nedenfor Arnestedet.

»Vild og Vrede er onde Raadgivere«, mente Husmoderen, da hun saa Ødelæggelsens Vederstyggelighed, »det sandes her. Der skulde dog gjærne være Maade med at gjøre sig gal«.

»Nu siger jeg Tak for godt Følgeskab, Palle«, sagde Henning. »Nu tror jeg nok, det er forbi med dit Skytteri!«

Og det blev det. Palle føjede sine Forældre og gjorde det gode Gifte med Gjærtrud Mari'.

Dermed tier Sagnet om ham.

* * *

Først i December slog det lange, milde Efteraar pludselig om til bidende hvast Vintervejr. Vinden fløj om i Nordøst, hvorfra den bruste en Væltning Sne ned. Bøndernes Heste og Kvæg vendte hjem fra Skoven »med Sne paa Ryggen« — saa længe lod Folk i de Tider Fæet gaa og bjærge Føden ude —; Ejerne søgte sine ud i Flokken og var glade, naar de fandt dem alle; thi det hændte stundum, at et eller andet gammelt Høved omkom der ude ved slig Lejlighed.

En sildig Aftenstund nogle Dage efter, at Uvejret havde lagt sig, pikkede det paa Mons Skrædders Vindue.

»Sover du, Mons?«

»Ja — nej — hvem er det?« svarede han inde fra Sengen.

»Det er mig!«

»Mig? ja hvad for en mig? — Naa, er det dig, Søren Rytter?«

»Netop. Jeg vilde saa svært gjærne have dig til at komme ud til vort i Morgen«.

»Det er galt nok, lille Søren, for jeg har saa ustyrtelig travlt, maa fige og firme — men hvad — ens gode Venner . . .«

Mons lovede tilsidst at komme.

Det var lidt før næste Dags Middagslag. Søren sad og dannede en Bènvedskè; Mons sad og syede og fortalte om sin Slægt, som den anden kjendte saa godt som intet til, da Mons var født og opdraget i et andet Sogn.

»Ja, siden du ikke kjender mere til min Fader,

lille Søren, er det baade Synd og Skam at forlange af dig, du skal have kjendt eller hørt Tale om en Halvfarbror, jeg havde — u, saa meget en kraftinderlig Brand til at slaas med Folk og Medmennesker, sagde min Fader; men til sidst blev han saa ustyrlig, at ingen kunde raadse ham, og saa stak han til Søs. Jeg har kun set ham en enlig Gang, og det er skinbarlig tyve Aar siden, men da var —«.

Sørens Portlaage gik i med et Smæld.

Skrædderen saa ud og fik med èt uhyre travlt. Han ned af Bordet med et Vip.

»Rakkeren skal — faar du nu ikke fremmede da, Søren — Bonde-Henning kommer i Gaarde«.

»Nej bliv, bliv, Mons. Hvad har du nødig at rende din Vej for ham».

»Det er Sandfærdighedens Ord. Jeg er lige saa god Karl som han. Men jeg lukker ikke min Mund op til et Ord — bare for at drille ham«.

Henning aabnede Døren.

»Hvad! der sidder jo bitte Mons!« udbrød han fornøjet. »Nede i Byen løber den Snak, at din Hytte er knøget til, og hver en, der vil ind eller ud, skal fare den Vej, Hexene tager St. Hans Nat«.

Mons syede af alle Kræfter.

»Kom fra Døren, Henning Bonde, og sid hen paa Bænken«, indbød Husbonden.

»Syr du saa flux hver Dag, Mons, spaar jeg, du inden ret længe kan lade Naalen forgylde«.

Mons istemte en sagte Fløjten.

»Saa kan du ikke aleneste gaa i Buxer af Hjortelæder, men klæde dig i Skind fra Top til Taa«.

Mons fløjtede arrigt.

»Da bliver du lig en Fuldmaane i Høstens Tid: lige saa gul som den og kommer til at skinne som den. Huha, hvor Pigerne saa vil rendes om dig; for de holder af Maaneskin, ved du nok, — og rent galt bliver det, hvissom du tilmed sætter dig til at ‚kvidre og

»hyrrelytte« for dem ligesom nu for mig. — Men hvad skader du ellers? Hvi tier du?«

Mons kunde ikke dy sig længer. »Naar jeg tier, fortaler jeg mig ikke«, snærrede han hvast til Siden.

»Der sagde du de sandeste Ord, jeg nogen Sinde har hørt af dig, Mons; men, des værre, de gaar dig somtid ad Glemme. — Aa nej, gjem nu Hvislepiben for den Gang, løs heller op for Posen og fortæl os et Korn. Du vil ikke? Skal jeg da for Løjers Skyld fortælle dig en?«

»Den om Lillegrubehjorten?« lo Mons spottende.

»Nej, det er om en Skrædder og en — Hugorm«.

»Nu skal du høre, Søren Rytter. Det er den grinagtigste Historie«.

Men med Mons' Taalmodighed var nu hundred og et ude — et Kast og et Sæt, saa stod han midt paa Gulvet, rød og gnistrende af Harme.

»Du ævler dig ind paa en ærlig Mand i en fredelig Mands Hus!« skingrede han. »Søren Rytter, du er Manden, du maa nu sørge for, hvem af os, der skal rømme ud af dit Tag«.

»Naa . . . naa, naa . . . naa, giv jer nu sindig til det. I skulde Daalen se at komme lidt kjønnere ud af det, I to Karle«, ytrede Manden forsonende.

»Det hjælper ikke, Søren; vi to er skabt til at skulle staa paa Kant med hverandre, mener Mons«.

»Du er min hadskeligste Avindsmand i vort ganske Sogn, er du«.

»Der hører du, hvor kjær jeg er ham. Derfor vil jeg nu rømme ud af dit Tag, som Mons sagde. Men du skal da først vide, Mons, jeg bærer lige godt saa megen Godhed for dig, at jeg ønsker du maa gaa ind i det ny Aar i et Par splinterny Buxer af Hjorteskind. Farvel«.

I det Mons drejede Hovedet for rigtig at give Svar paa Tiltale, fangede han et Øjekast, som Henning sendte Søren; denne lagde sindig Hulejærn og Ske fra sig og fulgte Gjæsten ud i Forstuen. Men Døren var næppe lukket, før Skrædderens Øre laa ind til Dørsprækken. Lidt efter saa han dem skride sindig hen over Gaarden, den ene fortællende og ligesom overtalende, den anden overvejende.

En lille Stund efter kom Søren Rytter tilbage.

»Ak, hvor Menneskens Børn tit kan ledes ud i Fristelse og Anfægtelser, lille Søren«.

»Hvad siger du, Mons?«

»Men en skal være standhaftig og saa stiv. — Ja, du ser saa forunderlig hen paa mig«.

»Har jeg Skjel til andet, saadan som du snakker«.

»Tihihaa! Det bliver værre endnu da. Den Karl, der gik, han aabenbarede i forborgen Løndom til en anden Karl, at nu har han aflivet et grusselig stort Dyr igjen, og han byder Guld og grønne Skove og Takker og Bagfjerdinger, hvissom den anden Karl vil hæle med ham og være ham behjælpelig med at faa det til Huse. Men den anden Karl, han er et retskaffent Karlemenneske, er han, han siger: vig bort med det, gak til dine Makkere og gode Kanutter med det Listeri, jeg vil ikke have med det at skaffe; for den anden Karl er ogsaa en klog Karl, han ser tydelig, at en har kun den skinbarlige Gjenvordighed og Vredskab ud af slige Sager og Underfundigheder«.

»Jeg tror, Daalen komm' efter det, du kan trolde Mons!«

»Tihaa! Nej, lille Søren, Herren har bare — uden Selvros — begegnet mig med et Par granne Øren og en kløftig Forstand. — For en Villigheds Skyld kunde du ellers gjærne fortælle mig jer hele Samtale, Søren? Du røber jo ingen Ting, jeg kjender jo det fornemste, hører du«.

»Det kan jeg gjøre med en god Samvittighed,

Mons; for har du kjendt Mage til Dumhed, han bad mig ikke en Gang dølge det«.

Og saa gav »den kloge Mand« ham al den Oplysning, han kunde ønske.

»Naa, i Tjørnekrattet i Søndermosen — og i Aften skal den sagtens hentes!«

»Ja, ved det Lav Klokken sex, hvissom han ellers kan faa Kjøretøj; for jeg sa' ham lige godt nej, og nu kan han jo ikke faa Gavn af Baaden, formedelst der ligger Is ved Landet. Bare der nu ikke kommer en lille Missekat og tager den forinden. Hva' Mons?«

Mons vinkede af med Haanden og lo. »Nej, nej, lille Søren, nej!«

Da de noget efter sad ved Middagsmaden, sank Mons hen i en mærkelig Tavshed, og saa spiste han saa lidt, at den menneskekjærlige Dyrlæge fandt sig beføjet til at spørge, om han ikke var rask. Jo, jo, han var bare et smaattærende Karlemenneske, langt fra storhovet eller kræsen; men han sad ellers og grublede paa, hvad nys var runden ham i Tanke, at han havde givet Hans Ulv sikkert Løfte om at komme over til hans den Dag; han frygtede nu, han fik Ulvens Vrede

»Siden det er ham, faar jeg vel give Slip paa dig i Eftermiddag«, indrømmede Søren. »For Ulve er ikke at spøge med. Men der ligger vist en svær Hoben Sne der over ad; jeg har i mit Værge et Par lange Støvler fra min Soldatertid, dem maa du Daalen heller faa paa«.

Skrædderen gav et Kip af Glæde og klappede Søren paa Ryggen.

»Det Vennestykke skal jeg staa dig til Gefall for med Naalen«.

Søren Rytter hentede frem fra en Krog ude bag Ovnen to gamle, hvidskimlede Støvler med høje Kraver, som rakte den kortbenede Mons et godt Stykke op over Knæerne.

»Sagtens lidt stive?« undersøgte Søren.

»Aa, aa, det linder nok, det linder nok, naar jeg kommer i Sneen«, slog den anden det hen og saa stolt ned ad sig.

Og saa skyndte han sig at sige Farvel og stolprede ud af Gaarden.

Men inden for Vinduet stod Søren Rytter og skød Ryg, gned sig paa Armen og kluklo.

* * *

Diderik Skovfoged — det er nok ellers paa høje Tid, vi faar ham at se — var en halvgammel Mand, høj og førladen; i hans rødmussede Ansigt havde Barskhed og Godmodighed indgaaet en underlig Forening. Han var nylig kommen hjem fra en Kjøbstadrejse og stod og varmede sin Ryg ved Byens eneste Kakkelovn. Hunden tog til at gø, han saa ud og kunde aldrig i Verden forstaa, hvad det dog var for et indpakket, triveligt lille Menneske, der kom vrikkende saa ilsomt i de vældige Rytterstøvler og med en Dreng piltende i Hælene paa sig. Han fik det snart at vide.

»Ja, havde æ nu bare nogle tro Mænd, saa kund' æ gjør' en god Lanter!« udbrød han, da Skrædderen havde røgtet sit Ærende.

»En tro Mand har Skovfogden ikke nødig at finte længe om«, mente Mons at burde gjøre opmærksom paa.

»Lillegruben?« mindede Skovfogden tvivlende.

»Ak, det var nu saadan en uheldig Beskikkelse, lille Skovfoged; men den her Gang kan Fogden — om han lyster — bande Rakkeren tage ham ved Næsen paa, jeg skal være ham en fuldtro Følgesvend, og opstaar der grangiveligt Slagsmaal, skal jeg ellers nok lange en grimme Grinskalle ud med gutten Himstre-

gimst her«. Og han dinglede med en rædselsfuld Prygl af Egestok for ved Fogdens Næse.

»Du er helt kry, Skrædder! ... Ved du ellers hvor mange vi faar med at gjøre i Aften?« spurgte Fogden, i det han tog sine Vaaben ned af Hjortetakknagen.

»Ikke et Muk. Men jeg vèd til visse, lille Skovfoged, at han agter at hente den i Aften komplimang Kl. 6, ham Henning, mener jeg«.

»Hvad for noget, ham?« Skovfogden vendte sig med et Snur.

»Saa han skal hent' Dyret«, brummede han og gik til Døren. »Rasmus!« raabte han ud i Gaarden, »gjør Slæden i Stand; vi skal til Skovs — dygtig Halm i! — Det skal vi dog nappes om!«

»Godeste Skovfoged«, smiskede Mons nu i en dæmpet fortrolig Tone, »formener han inte, det er tilraadeligst at lade Karlen kjøre med Slæden, og vi stikker tværvejs der ned? Jeg skal sige Skovfogden, jeg hover ikke at kjøre saa skinbarlig aabenlyst ned igjennem Byen — Fogden skjønner nok hvifor —, og desforuden saa gætter Folk ogsaa, at der er noget aparte paa Færde, naar de skuer slig Fremfærd, og det kunde gjærne gjøre saa meget, at vi fik en lang Kattehale og ingen Hjort. Og jeg faar denne Gang vel Skindet, om vi fanger ham?«

»Det Raad er int' dumt, Skrædder, det følger vi. Og til Løn for din Villighed maa du gjør' sikker Regning paa Dyreskindet«.

»Skovfogden skal have saa mange hundrede Slags Tak, men — ja han maa inte tage det fortrydelig op — men Drengen har begge Gange været villig — jeg ved ikke, om — Skovfogden maa endelig ikke falde i Fortørnelse — om der kan blive Raad til, at han kan faa Hornene?«

»Skam andet. Æ betænker ham med Takkerne. Er der saa andet?«

»Nej nej, nej nu de hundrede Tak, gode Skovfoged. — Jep, hørte du det? du faar Takkerne. Gaa hen og tak vor Skovfoged, den yndige Mand!«

Og da Skovfogden havde givet sin Karl — en Fynbo, han havde stedet ved November-Tide — givet ham tydelig Besked om Vej og Maal, drog han og hans smaa Følgesvende af op over Markerne. Det var en drøj og træls Vandring, den Tværvejsfærd. I Sne, over Grøfter og Gærder og Pløjeland gik den, og den ulykkelige Skrædders Ben fik snart at føle, at til saadan en Vandring er højkravede, stive Rytterstøvler noget nær et ringe Fodtøj.

Da Vandringsmændene naaede op til Skoven, Skovfogden i Spidsen, saa Drengen og derefter Mons med dragende Fjed, rokkende og smaabandende, et Stykke bag efter, begyndte det at mørkne og fnugge af Sneskyerne, som havde rejst sig i Vest.

»Stræb nu, Monslill', og kom. Lad os faa Fyr paa Piberne, mens vi har en Smul' Varm' i Fingrene«.

Mons lod sig falde ind til Skovgærdet med et stønnende: »Aa ja! de allersatenste Skinnebensgnavere!«

»Hold dig nu bare tapper en liden Stund; ret nu har vi Dyret fat; vi har knap Halvvejen tilbag'« trøstede Fogden, han stod og hamrede med at faa Jld i sin Fyrtønde.

Der raadede dyb Skumring og Stilhed i Skoven, da de endelig naaede Skrænterne, som omgav Søndermosen. Sneen lyste dog saa meget, at Tjørnekrattet, hvor Hjorten laa skjult, skimtedes ned for dem som en Mørkning med utydelig Omrids.

»Der nede maa den ligg'. Lad os nu lytt', hvor Rasmus stikker«.

Han fløjtede, han raabte gjennem de hule Hænder, højere og højere; ingen svarede.

»Da kan æ int' forstaa, hvad der gaar af det

Høved! — kund' jo ha'e været her — gav ham jo ren Besked«, mumlede han.

»Lyt!« udbrød Drengen.

Først hørte de en utydelig, sær klukkende Lyd, saa ligesom et Raab af flere Stemmer langt borte i Skoven, og saa kom den igjen, den sælsomme Klukken.

»Taksigels' — Gud fri os!« mumlede Mons.

»Hvad kan det vær'?« brummede Fogden forundret. »Hør, der skraaled' det igjen. Ja, havde æ bare haft Stunder, skuld' æ dog set efter, hvad det er for en Skraalen i min Skov ved Nattetid«.

»Det er nok aller raadeligst at lade det skjøtte sig selv«, mente Mons dæmpet.

»Lille Pers Fader han kom en lille Juleaftensdag tæt til Aften kjørende ad den store Ryddevej, da raabte og skreg det ogsaa inde i Skoven. Hestene standsede, de rystede og bævrede som et Løv paa Træet og vilde ikke flytte en Fod, de gik ikke ud af Stedet hverken for godt eller ondt, de blev staaende og snorke og stige til Vejrs, til det var gaaet over Vejen lige for ved Bæsterne; men saa tog de ogsaa det flyvende Spring lige fra Stedet af. Lille Pers Fa'er saa ingen skabtige Ting, men da han kom ud til gamle Laves, stod Lave og hug Kvas. Det er nok ikke rigtig fat henne i Skoven? siger han. Lad du bare det gaa, siger han saa, Lave, det gjør ingen Fortræd, naarenstid en vil lade det gaa i Fred, men ellersens — og saa fortalte han, at en Aften, det skreg, havde hans Drenge skreget igjen og skreget det til sig, men da det kom tæt til, blev de rædde og løb ind og hug Døren i. Men saa fòr det igjennem Huset med saadan et gevalt Skrig og ukristelig Knagen og Bragen i baade Lægter og Spartræer, at de troede, hele Huset havde rumlet ned paa dem i det selv samme gefærdelige Lav. Siden lod de nok være med at skrige igjen da«.

»Uja da!« sagde Drengen; Tænderne hørtes klapre i Munden paa ham.

»Aa hold Mund med dine skidt' Spøgels'historier, Skrædder. Du kys' jo — kys' jo den arme Dreng med det Kram. He! Kælling'sludder — Overtro — Vankundighed, det er I Bønderfolk fuld' af. Nej, Skriget har en forsult' Ræv givet af sig, ja Fan . . .«

»Hys! Jøs, band ikke, godeste Skovfoged! — Slemme Ræve da — faar Huse til at knase og brase — Taksigelse!« mumlede Skrædderen.

»Tier du int', hugger æ Fa . . . Naa, lad os nu komm' der ned. Men tag jer i Var', her er stejl' Brink —«.

Bums! Fogden traadte udenfor og skurede ned ad Skrænten, Mons greb efter ham, men tabte Ligevægten og rullede med et gjennemtrængende Skraal bag efter. Fogden fik Tag i en lang Trærod, men hans Lidelsesfælle havde ikke det Held; han rullede og tumlede og rullede, til han havnede i en stor Snedrive ved Skraaningens Fod, hvor han laa og spruttede og klagede sig i Sneen.

»Hold dog Kjæft med den Sprutten, Skrædder!« raabte Skovfogden. »Hørt' du int' ligesom en Grinen, Dreng?«

»Ne—j. Jeg hørte bare det Brøl, Mester gav af sig, da han trimlede«.

»Aa ja!« lød det nede fra Skrædderen, »da er jeg arme Karlmenneske grandgivelig aldrig kommen saa krank afsted. Men hvad sagde jeg! Sagde jeg ikke nok, at Skriget — —«.

»Ja vist, ja vist! Jagu skreg du. Kryb nu ind i Krattet«.

»Skovfogden maa kjørntærske mig, men jeg kryber ikke ud af Flækken, følger han ikke med«.

Diderik Skovfoged kom ned, og saa krøb de ind under Buskene, Skrædderen i Forvejen. Drengen, som blev staaende udenfor, hørte en Tid kun Tjørnenes Kradsen paa de søgendes Klæder og Mons's store Støvler, og saa imellem et »Av« og en Mumlen.

Men saa paa en Gang jublede Skrædderen: »Foged, kom her hen, her ligger den! . . . Ho—ha! Taksigels'! sikken en svære Tamp! Den er komplimang saa stor som en skinbarlig lille Hest. Ho—o! Men — den har ingen Takker, Foged!«

»Aa! saa faar jeg intet«, klagede Drengen.

»Ingen Takker? ja saa er det jo en Hind. Men kanske du leder i den fejl' End', Mons«.

»Foged! det er Rakk . . . det er . . . det er — har en Hjort Hestefødder, Foged?«

»Hestefødder? . . . Nej saa skulde da ogsaa Trolden hente dig, — det er jo mit eget gaml' svejrygged' Føløg, der blev bort' i Skoven forgangen!«

En rungende Skoggerlatter af flere væltede i det samme ned fra Skoven over deres Hoveder.

»God Aften, Skovfoged, og Tak for sidst«, ønskede en fornøjet Røst. »I Aften falder det til jer at sande, at som en raaber i Skoven, faar en Svar«.

»Din uforskammede Knægt! Lad mig faa Klo i dig«, truede Skovfogden rasende, »da skal du times en Ufærd. Strøjfer om — aa hold Kjæft, Skrædder, og lad mig tal'! — paa Majestætens Vildtban' og vil spill' Hejgut med hans Skovfoged — æ skal i Morgen den Dag gaa til Majestætens Øvrighed, ja til Majestæten selv«.

»Skik I heller jer gode Ven Mons af By i det Ærende; han kan belægge sin Tale, den Svend. Men glem saa for alting ikke at fortælle Kongen om Jagten efter Fogdens gamle Øg, kanske han faar saadan en Hovro deraf, at han flyr dig et Par Hjortelæders Buxer — for der bliver nok ingen Buxer af det Skind, I fandt der. — Saa, nu faar I Hjælpere, hører jeg. God Nat, Foged! vi mødes nok knap tiere paa de Maader«.

»Du kan band' paa, vi mødes. Knægt, men det paa et Sted, hvor der int' vanker Grin og Lystighed, men Stryg for ramm' Alvor«.

Det spaaede Fogden. Men havde han kunnet se,

hvor godt hans Spaadom skulde gaa i Opfyldelse, da vilde han virkelig have undret sig.

Nu fik han imidlertid noget andet at studse over. Ud paa en af Skovbrinkerne kom flere dragne Karle med Lygter og Reb og Stænger, og bag efter dem endelig den en Gang saa højt savnede Rasmus med Slæden.

De uheldige Jægere krøb ud af Krattet og samledes med de kommende. Skovfogden var døv for alle de Spørgsmaal, der surrede ham i Møde, han fløj strax paa og overfuste den arme Rasmus for hans Smøleri Her var jo en passende Knag til Fogdens Hat.

»Ihjane mig dog!« udbrød Fynboen forundret. »Jeg kunde itte røgte Husbonds Befaling om at hente Folk snarere, end jeg har gjort«.

»Hvad . . . for . . . en . . . Sludder! Hent' Folk?«

Ja vist saa. Og Rasmus gjorde nu Rede for sin Snak: Lidt uden for Byen var en Karl kommen rendende ned fra, hvor den »kloge« Rytter bor, med Bud fra Skovfogden, at han skulde strax vende og kjøre op til Per Monsens og hilse Konen fra Skovfogden, om de ikke vilde laane ham nogle Par stærke Næver og Reb og saadan noget, da han vilde faa Brug derfor i Søndermosen til at baste Henning med.

Hvordan den Karl saa ud?

»Han saa ikke saa vov ud«, mente Rasmus. »Det var en høj Karl med krøllet Haar og —«

»Taksigels'! — skinbarlige Bonde-Henning!« udraabte Skrædderen.

Men Fogden brummede harmfuldt i Skjægget. Det rimede sig nok ikke ganske med Kristenkjærlighed til Næsten og lovede fremfor alt ikke godt for Henning —

Ud paa Natten satte det til med et rygende Snefog, der holdt ved Dagen ud og den næste med. Veje og Stier laa strygfulde. Nogle Dage senere skred

Fogden om paa Isen ude ved Brønden, hvor Kvinderne havde staaet og plasket med Storvask, og der brak han Benet.

»Havde det endda gaaet for sig i Skoven«, stønnede han; »det er saa kællingligt midt i en Gaard!«

Ikke en Sjæl i hele Byen undrede sig over eller fortænkte Fogden i, at han udsatte sin Rejse under de Omstændigheder. Og det Gode førte hans Uheld i Gaarden dog med sig, at han slap for at høre Folks Snak og Latter over Færden til Søndermosen, som den ulykkelige Skrædder nu blev drillet med tidlig og silde. Men Mons Knastrup var ingenlunde den Svend, der uden videre led og taalte i Tavshed; nej. Han forstod snedig at sno og dreje den halvklare Sag, saa det for mangen en virkelig fik Udseende af, at det var Henning og hans Venner, som havde udspredt den Snak om Skovfogdens gamle Helmis for at skjule, at de igjen var blevne tagne ved Næsen.

Mons gned sig fornøjet i Hænderne — havde han haft en Hale, havde han rimeligvis slaaet Krølle paa den af Tilfredshed.

*

* *

Saa var det om Eftermiddagen før Hellig tre Kongers Dag, tæt inden for Kongens Port i Frederits. Der mødtes et Par ukjendte Mænd.

»God Dag, min lille Fa'er. Kan du sige mig Vejen til Trelde?« mælede den ene.

Han var en stor sværlemmet Mand med en stor Næse og et Par »gloende« Øjne i et stort sortskjægget Hoved, hvor paa der sad en storskygget Kabuds af Hundeskind.

Den adspurgte beskrev ham tjenstvillig enhver Bugt og Knæk paa Vejen, og det saa nøjagtig, at den store Mand gættede paa, han var maaske selv der fra.

Han var saa, ja. Hvor den fremmede Mand var fra.

»Hinsides Fanden i Vold. Ellers fra Fyn. Men er du ellers Mand for at sige mig, om nogen i jer By har Maareskind, Ilderskind, Odderskind, Rævebælge og andre Slags Skind at sælge? Kjøber det Skidteri, maa vide«.

Den Trelde Mand rystede paa Hovedet. »Men han, der kommer, ved kanske nogen. Søren, aa kom lidt hid! Ved du ingen, der har Vildtskind at sælge? Den her fremmede Mand . . .«

»Kjøber alle Slags, betaler godt«, fuldførte Skindkræmmeren

»Isaa . . . aa, gjør han det«, sagde Søren Rytter og lod Øjnene liste op og ned ad den fremmede. »Hvad giver han for et godt Skind?«

Kræmmeren ræmsede Priserne op, ogsaa paa Hjorteskind.

»Hjorteskind!« udbrød Sørens Byfælle. »Ih, det har jo Mons! . . . Nej det var nok — hahaha«.

Det gav et Sæt i Søren; der fløj en Tanke igjennem hans kloge Hoved. Han mindedes pludselig, at en vis lille Mand havde i Mons Skrædders Stue sat ham et Par stive Rytterstøvler i Hovedet og kaldt ham en rigtig Ræv og Forræder. Han smilte tørt, blinkede til sin Byfælle og skyndte sig at sige:

»Du siger, Daalen komm' efter det, noget! Jo, der er Mons Skrædder ude i vor By, han har sikkerligen et lækkert Hjorteskind Gak endelig ud til ham, der kan han bestemt slaa en ypperlig Handel«.

»Hedder Mons, er Skrædder. Bagnavn, Hjærtensven?«

»Ka . . . Kastrup — nej Knastrup, Mons Hansen Knastrup«.

Den store Skindkræmmer satte et Par store Øjne paa Søren, mumlede noget ved sig selv og spurgte saa:

»Gaar han paa Fangst?«

»Hja—a, paa en Vis, saadan lidt —«.

»Forstaar, forstaar«, han glippede listig med Øjnene. »Se se, se se!«

Kræmmeren gjorde nogle Spørgsmaal endnu, saa gik han. I højre Haand førte han en tyk Tjørnestok med selvgroet Haandtag og Knaster, og hver Gang han traadte til med venstre Fod, satte han Stokken fast mod Jorden og svingede ud med Armen.

Det begyndte at skumre inden Døre. Mons var nylig kommen hjem, og Mons var gnaven, rigtig ærgerlig. For i Gaarden, hvor han den Dag havde syet, havde Datteren og Tjenestepigen plaget og tirret ham med den forbistrede Helmishistorie og lét og skvaldret — uha! Her hjalp ingen Udflugter.

Der stampes i hans Forstue, og en stor Skikkelse bukker sig ind ad Døren.

»God Dag, eller Aften«, byder den store Skindkræmmer og lader sig uden videre dumpe ned paa Stolen inden for Døren. »Har spurgt, du har et godt Hjorteskind, Hjærtensven? — Er Skindhandler, ser du, høj Pris, ingen Prutten, Penge strax. — Det var ret, hent det kuns frem; siden snakker vi en anden Snak, min lille Fa'er«.

Skrædderen, der sad med en Asketræs Alen i Haanden, gled ned af Bordet og hen over Gulvet uden at sige et Ord, og inden den fremmede vidste et Ord af det, fik han et vældigt Rap ned over Skulderen, et til og atter et.

»Hjorteskind!« skingrede Mons. »Rakkeren skal gales i dig — jeg skal gi'e dig Hjorteskind, din Landløber, du er. Vil du lette dig og skruppe af ud af mit Hus, og det paa stantepé! Vil du!«

»Hjærtensven! har du Flyvekuller — eller vil du kjølhales, Hjærtensven!«

Han greb fat i Mons og trængte ham saa haardt over mod Bordet. hvor Drengen Jep var tyet op, at

baade Bord og Dreng og Skrædder og Skindkræmmer ramlede i Gulvet. Drengen fòr skrigende paa Døren og hen til det nærmeste Hus. »Stræb, stræb og kom! Der er kommen en ræddelig stor sort Kumpen — de slaas — han skiller Mons ved Livet!«

Husmanden blev saa fortumlet over Jeps Rædselsbud, at han ikke var Mand for at finde sin Hue, endda han havde den paa Hovedet; men endelig fik han sig samlet sammen, snap det første det bedste Slaatræ, det traf til at blive en Møggreb, som stod ved Husvæggen, og travede om til Kamppladsen, styrtede ind med fældet Vaaben — der stod han.

Stridsmændene laa ikke og svømmede i deres Blod. De sad nok saa fredelig om det tændte Lys paa det rejste Bord og kvalmede af Fredspiben. Ved dette Syn var den tilkaldte Forstærkningsmand ikke langt fra en billig Forbitrelse; for han fik det ikke helt urimelige Indfald, at han var holdt saa smaat for Nar. Han vendte sig om for at række Stafetten et og andet — hvad det nu var —, men Mons forhindrede det.

»Nej nej, styr dig, lille Kræn! Jep tog fejl, han blev kyst af — af min Halvfarbro'er — for det er min skinbarlige, kjødelige Halvfarbro'er, der sidder, han er kommen langvejs fra for at besøge mig og forlyste sig til hans Fornøjelse her i Helgnt. Jeg har ikke set ham i en kraftendelig langsommelig Tid; derfor gik det noget forunderligt til, da han traadte ind; det køs Jep«.

»Naa. Det er ellers en sær Maade at fornøje sig paa«, mumlede Kresten og gik med sin Trægreb.

Men den Hellig tre Kongers Aften, fortalte Drengen siden, gjorde hans Mester »saa meget et grumt Gilde«. De fik baade Øl og Flæsk og Svinefedt, Spegesild og Kartofler og lænsede tillige en Mjøddunk. Farbroderen fortalte den hele udslagne Aften. Han havde faret vidt omkring, havde været Sømand og

Kulsvier og meget andet; nu var han Skindkræmmer. For et Par Aars Tid siden havde han giftet sig med en Fiskerenke ovre ved Baaringvig. Hun havde baade Hus og Baad, og nu drev de i Fællig Fiskeri og Skindhandel. Imellem var der nogen — hvem, nævnte Kræmmeren ikke —, der løftede en Muskedonner ned fra Knagen og keg ind i Skoven, men det var der nogle nidske Skovfogder og Skytter, som havde grumme ondt af, det Kram.

I to Dage forlystede Skindkræmmeren sig hos sin Brodersøn, og han og denne havde stundum lange, ivrige Samtaler i Enrum, som Jep en Gang blev overrumplet i at ville samle noget op af ved Dørsprækken, — saadan bar somme andre sig ad, undskyldte han sig med. Men for denne Videbegjærligheds Skyld tildelte Kræmmeren ham »en lille Hanugle«, som han kaldte det, paa den ene Side af Hovedet med det Tillæg, at den havde han godt af; og i Henhold dertil var Mons saa godgjørende at lade ham oppebære endnu en Hanugle paa den anden Side. Jep havde imidlertid tungt ved at skjønne det velmente ved de to ædle Sjæles Gavmildhed og Rundhaandethed, han sagde op strax, og løb sin Vej øjeblikkelig.

Da Hellig tre Konger var gaaet, og Skindkræmmeren rejst, havde Folk ikke let ved at faa Mons at se, langt mindre mere Hans Dør var imellem lukket hele otte Dage i Træk; han føjtede om efter en anden Dreng, hed det sig. Efter en saadan Udflugt oprandt han en Dag med knejsende Hoved — iført et Par skinnede gule Buxer af Hjorteskind. Hans ømme Længslers Maal var naaet!

* * *

Fastelavn indtraf meget sildig det Aar.

»Godt er det, lille Sine, æ er kommen paa Stylterne igjen«, sagde Fogden til sin Datter da han kom

hjem fra sin første Rundaf i Skoven efter Benbrudet. »Skovtyv' og Vildttyv' og alskens Skarnspak, selv over fra Fyn og Bjerge Herred, fortæller gode Venner mig, har nok huseret i min Skov, mens æ laa. Nu skal æ nok lægg' de Rovfugl' der' Gnasken af, kan de tro«.

»Henning Bonde skal dog holde sig rolig, har jeg hørt sige«, sagde den unge Pige lidt sky. »Hans Moder ligger syg«.

»Om det sæder, min Tøs. Somm' siger, han har prøvet paa at spill' Skovfoged og været opp' at hugges med det Skarnspak; andre fortæller, han er i Ledtog med dem og fører dem an; det tror æ snarest. Men æ skal ellers ret strax komm' ham i Tal', den Knægt«.

»Jeg tykkes saanæsten, lille Fa'er«, bad Datteren modigere, »I skulde se at glemme ham det — for hans stakkels Moders Skyld. Det vilde da være en svær Sorg for hende, hvis han . . . «

»Hvi den slemm' Syg' holder han saa int' Fingren' derfra«, bruste han op. »Du er ret din Mo'ers Datter! Skuld' æ glemm', han spiller saadan op og har gjort mig til Grin over Sogn og By. Hvad tror du kongelig Majestæt vild' sige, om han hørt' sligt om en af sin' Skovfogder, he! — Du snakker efter din Kyllingforstand. Nej æ skal . . . den vanartige Slubbert, han er«.

Men lidt efter tilføjede den gamle Bulderbasse i en dæmpet og blødere Tone, i det han trak Vejret dybt: »Alligevel har æ holdt en Klat af den krushaared' Knægt, lille Sine-Mo'er, en Gang, en Gang — for en rask og snarraadig Knøs var han Dyredø'«.

»Ja, ihvem det nu mon være, som gjør Fortræd der ude, vær ikke for fremfusende, Fa'er. Jeg har i et Par Nætter drømt om nogle fæle sorte Æg, som der flød Blod af. Drømme om Æg betyder Ufred og Fortræd, siges der«.

»Aa du med din Drømmen! — Nej, æ skal nok vær' sindig, Barnlill', om der skuld' mød' mig noget«.

Aarle næste Morgen, Hvide Tirsdag var det, drog Fogden til Skovs. Det var klart og friskt Frostvejr, og Stjærnerne tindrede endnu, da han naaede Skoven. Uden at mærke ringeste Lyd af noget ulovligt og fredsforstyrrende havde han gjennemskredet den brede Skovstrækning og begyndte at skimte Sønderstranden, som han saa lyse i Morgensolen — da standsede han brat og lyttede. Jo vist var det Lyden af et Skud nede under Bankerne! Lidt efter stod han paa Pynten af den fremspringende Flyvebjærg Klint og saa sig spejdende om. Hvad . . . det mørke der paa Strandbredden omme efter Skovskjel til, var det ikke to Baade? Hoho! mumlede han og nikkede, tog nøje Mærke paa Stedet, hældte nyt Fængkrudt paa Flinten og skridtede ud.

Sagnet melder, at hver Gang Diderik Skovfoged siden fortalte om denne sin Morgenvandring — og det gjorde han uden Nøden — sagde han altid, at han aldrig nogen Sinde var bleven saa forbavset, som da han naaede Maalet, en kort, bred Skovkløft eller Sænkning med tynd Ungskov og enkelte gamle Træer paa Skraaningerne samt nogle Elleklynger og Tjørnekrat i Midten. Thi da han stak Hovedet frem bag en bred Bøg og saa ned over Kløften, gik der tre store Kvindfolk og slæbte Træ ned i Baadene, medens to andre laa paa en Lysning og flaaede et Dyr. Og alle havde de sorte Ansigter Hvad skulde han helst gribe til? Han tænkte og tænkte, frem og tilbage. Her var gode Raad dyre. Han flytter en Fod — knæk! — en tør Pind brister, en af de sorte ser op.

»Skovfogden, løb!«

Der blev en Raaben, Løben og Forvirring!

»Staa! eller I faar en Ladning Rend'kugler i Bælgen!« raaber han og bryder i voldsom Fart ned gjennem Ungskoven; men der river Hanen imod, Skud-

det knalder, og Rendekuglerne smækker i Træerne paa den modsatte Skraaning. Han styrter med løftet Bøsse ud i Lysningen. — Jo, han gik sindig nok frem, som han havde lovet.

»Djæv'len skal — — hvad render I for, I Fæhunde«, brøler et overmaade storlemmet Kvindfolk med et stort busket Rundskjæg, i det hun farer mod Skovfogden med en blodig Kniv mellem Tænderne, opsmøgede Ærmer og blodplettede Hænder og Arme; i Haanden havde hun en frygtelig, knortet Tjørnestok.

»Ind paa Grønkjolen! Bøssen er tom, Brodden af ham — vi nakker ham«.

Fogden værgede og slog om sig i fortvivlet Raseri. Bøssen havde han fattet med begge Hænder og svang den som en Kølle til knusende Slag, som ingen af de smukke skjørteklædte havde synderlig Lyst til at tage imod. Da springer det store Kvindemenneske frem. Skovfogden retter et drabeligt Slag efter hendes Hoved, men hun undviger det ved et Spring, han taber Ligevægten og den sortskjæggede Kvinds Tjørneprygl rammer i næste Øjeblik hans højre Arm, saa Bøssen falder. Et Hyl, og nu har han dem alle med Hug og Stød og Haanlatter inde paa Livet.

»Stille!« byder den store. Støjen hører op.

»Sværg din Saligheds Ed, Grønkjole, du vil klemme Øjet til og gaa af Vejen, naar du fornemmer os her«.

»Aldrig i Verden, din Røverkumpen!«

»Saa er du skidt ved 'et, Hjærtensven. Ud og plump ham nogle Gange i Stranden, saa kanske han bliver at faa i Tale«.

»Ja, ja, duk ham, lad os køle ham af, saa er han ikke saa hidsig paa det en anden Gang«.

Og under skadefro Raaben og Skogren trak og skød og puffede de den ulykkelige, strittende Skovfoged ned efter Stranden. Støjende og ivrige, som de var,

mærkede de ikke en Gut, der kom i lange Spring ned fra Skoven, før en Byge af djærve Stokkeslag haglede ned over dem. Da fløj de ud til alle Sider, som en opskræmt Krageflok fra sit Bytte.

»Ja, ja, den stor' — søg paa den stor', Henning, — saadan — giv ham nok en — saadan! — Kund' du fang' mig ham, den Skurk! Han har lemlæstet min Arm, det grimede Afskum. — Aa, gid æ kund' hjælp' dig!«

»Hvad staar I og glor — kom hid, I Pjalte!« brøler den store til sine overraskede og maabende Stalbrødre. — »Av, din Hund, av! — skal nok betale dig! — Kom til Hjælp for Djævlen! Lader I mig i Stikken, angiver jeg jer«.

To af hans Fæller sprang til. Den ene stejlede tilbage igjen, for Hennings Stok gav ham et eftertrykkeligt Smækkys paa Munden; men de andre trængte des heftigere paa. Da sprang Henning nogle Skridt tilbage.

»Palle, Niels, Søren, kom hid! rend, alt hvad I kan!« raabte han op mod Skoven saa det rungede efter. Alle de sværtede slap hvad de havde og flygtede efter Baaden, alle paa den store nær; han brød rasende ind paa sin Modstander.

»Skal dog først mærke dig for en anden Gangs Skyld, Hjærtensven. Bare et lille Prik til Tak for sidst, din — —. Der, tag det!«

»Var dig for hans Kniv!« skreg Fogden.

Henning fik ikke helt afbødet Stikket, Kniven for ind i og flængede hans ene Kind. Den smukke Dame sprang ned til sine Fæller; men i det hun satte fra den yderste Skrænt, lagde Henning lige i Springets Øjeblik den tabte knortede Tjørnekjæp hen over den skjæggedes Nakke — et Svup, et Brøl, en Ed, og det skjønne Væsen tumlede næsegrus ned paa Tangknuderne, sprang op igjen og vadede ud til Baadene, som derpaa skar af til Havs med hele sin sorte Skjørteladning, saa

det skummede efter Pludselig røg og knaldede det fra den bageste, men Kuglen smækkede i Skrænten. Det var »Hjærtensvennens« Afskedshilsen.

Paa Valen laa henslængt en afskudt Bøsse, et halvflaaet Dyr, spredte Træstammer og et Par Øxer. Henning Bonde stod og søgte at stille Blodet, Diderik Skovfoged sad og ømmede sig paa sin smertende Arm.

»Du fik nok værst, Henning?«

»Aa, den Smøre rager ikke vidt. — Kan I selv bjærge jer hjem, tror I?«

»Æ tænker det vel«. Skovfogden rejste sig med nogen Møje. »Men hvor bliver din' Venner af?«

»Venner? Det var bare et Puds. Jeg er alene«. Skovfogden saa bredt paa sin Hjælper og mumlede noget i Skjægget. Saa rakte han ham Haanden.

»Du er, — flint' mig, en Gut, din Gavstrik! Der har du min Næv'. Diderik Skovfoged skal int' glemm' den Haandrækning, du i Dag har givet en gammel Mand. Men hvordan kommer du her? Lidt ud' med e Flint? Hva', Slubbert?«

Nej, Flinten havde ikke været paa Spil, den hang rolig hjemme Men han agtede sig til Frederits for at tale med den gamle Feltskær om Moderen. Hun havde haft en ond Nat, derfor var han gaaet saa tidlig hjemmefra, og for at korte Vejen var han gaaet igjennem Skoven. Her saa han Fogden snige sig hen til Bøgen og løbe ned derfra, hørte Raabet og Skuddet. Da satte han i Løb og kom og fik set, hvor oprørende de fremmede handlede med ham.

Skovfogden nikkede.

Henning vilde til at gaa.

»Aa hjælp mig sagtens først at putt' det Dyr, Henning, — det kjender du jo til, haa, haa, haa!«

Skovfogden var, trods sin lammede Arm, kom-

men i et særdeles oprømt Hjørne. Thi han var et livskraftigt Menneske og nu jo ude af den svare Klemme med Hæder og temmelig helt Skind.

Henning slæbte Raaen hen til Krattet i Midten, Skovfogden fulgte snakkende efter.

»Og kom saa med det først' op til mig en Aften, du, Henning, saa tærer vi en Brad af Dyret i Samling. Du har nok int' været inden min Dør, siden du var lille Pog, nej. Haa, haa! I Gaar havd' æ Kronedød jaget dig paa Porten baade med Hund og Pisk, Knægt; fra i Dag af skal æ tage imod dig paa en anden Maad'. — Men du kjendt' vel int' nogen af de Kumpner?«

Henning, som var kommen ind i Krattet, fik ikke svaret. Et lille tykt sværtet Kvindfolk for i det samme op fra nogle knudrede Elletrunter, forbi ham og ud.

»Høj!« udstødte Fogden overrasket. »En til!« langede ud med Kejten og greb den flygtende djærvt i Nakken.

»Nej stop lidt, du sorte Mær! Naa, hun vild' ligg' og kukkelur' her bag Trunterne til bedre Tider. Nej, æ skal nok skaff' hend' et tættere Hus, Sorte-Mutter«.

Henning sprang til. Han saa paa den fangne, der rystede som et Æspeløv, studsede og brød saa ud i Latter.

»Hvad er der?«

»Lad ham tørre Sværten af sig, saa skal I se.«

Dette besørgede Skovfogden øjeblikkelig med egen høje Haand, i det han skrubbede sin grove Uldvante op og ned over det ulykkelige lille Kvindfolks lange Næse.

»Al Verdsens Ufærd — Mons Skrædder!«

Mons tiggede og bad ynkeligt for sig.

»Lad' dig slipp'! Nej, du skal bliv' sat, hvor der skinner hverken Sol eller Maan'. Vis' fremmede

Børster og Rakkerpak Vej til min Skov! Hvem var de Røverkumpner, du har rottet dig sammen med? Bekjend!«

»Min Halvfarbroer og nogle af hans gode Venner — de samme, som Henning der og Rytter-Søren var efter ved Kyndelmissetide og jog ud af Skoven«.

»Hoho, saa sæder det dog«, afbrød Skovfogden med et Nik til Henning.

»Ak«, vedblev Mons med bodfærdig Mine i sit grimede Aasyn, »jeg vilde saa ustyrtelig nødig have været med til de Kunster, det er den skinbarligste Sandhed; for jeg er et stille, ingetogent Karlemenneske, som gjør ingen Bannes og har alletider entholdt mig fra slige ugudelige Vanskeligheder og Letfærdigheds Bedrifter; men han truede og forvendte mig til det ved Forførelsens vederstyggelige Hillemagt!«

Skovfogden og Henning stak i at le.

Et godt Tegn, mente Mons.

»Lad mig saa rende, godeste Skovfoged«, sagde han indsmigrende. »Jeg har jo dog tilforn vist ham Bevaagenhed og Geskjæftighed«.

»I kan vist godt lade ham løbe sin Vej, Skovfoged«, skød Henning ind. »Mons dyr sig nok for at gaa til Skovs tiere; nu skal han jo tilmed have faaet de sølle Skindbuxer, han har stridt for saa længe«.

Skovfogden sundede sig lidt med fremskudt Underlæbe. Saa sagde han med et løjerligt barsk Smil:

»Rent fri skal han Kronedød int' slipp'! Du skal følg' med op igjennem Byen i den Mondur, du der staar i«.

»Hjærtens godeste Skovfoged, saa bliver jeg sølle arme Sælle jo til Grinagtighed for den ganske

By! jeg kan aldrig mere nære mig for Folks Tunger — jeg kommer til at rømme Sognet! Aa nej, aa nej da!«

»Lig'meget! vil du int' det, saa skal du sendes over til Hans kongelige Majestæt, han skal nok snakk' med dig om Forførelsens vederstyggelige Hillekraft, kan du tro; han er en haard Han, som int' er til at spas' med — Gud forlad' mig! — Naa, vil du spill' Fastelavnsløjer eller int'?«

Mons kastede et trøsteløst Blik ud efter sine Fæller; Baadene øjnedes kun som et Par sorte Prikker. Saa valgte han at gjøre Skovfogden Følgeskab.

»Du skal endda faa Lov at bær' Flinten for mig; gaa hen og hent den. — Ja, følger den her Kjødlapper eller Feltskær med dig her ud, Henning, lad ham saa kig' op til mig med det samm', kanske æ skal flikkes lidt. — Naa, saa tripper vi af, Mutter Kulfust«.

Det lader sig ikke paastaa med nogen høj Grad af Rimelighed, at Folk i de Tider har været nysgjerrigere end nu om Dage, fordi de flokkedes uden for Port og Dør og stimlede spørgende sammen om Skovfogden og den formummede Skrædder, da disse op paa Formiddagen kom ned i Byen; for lad nu til Dags en grønklædt Skovfoged komme skravlende og drivende et sortgrimet Kvindfolk med en lang Bøsse paa Nakken forved sig ind i en afsides liggende By?

»I, det er jo Mons — det er jo Skrædderen — ja, skinbarligste. — I, men hvor i al Verden har han været, siden han ser saadan ud!«

»Aa, han og hans Farbro'er og deres Venner holdt lidt Fastelavnsløjer ned' i Skoven, det forstyrred' æ dem i, og derfor vild' de ha' putt' mig i Stranden; men saa kom der en Mand i Vejen med en Slæd'.

Men lad ham selv fortæll' jer det; det maa jo ret vær' Mad for Mons, haa, haa«.

Folk trængte ind paa ham, plukkede i ham, spurgte, lo; lige meget hjalp det; Mons var i dette Øjeblik — og det var til at falde i storlig Forundring over — aldeles ikke stemt til at fortælle; han keg sig forvildet om, sled sig ud af Kredsen, smed Bøssen og tog til Bens, saa det bruste i Skjørterne.

»Taksigelse!« skingrede en Dreng, han pilede forbi, og sendte ham en Snebold i Nakken. Det var Jep. Flux fandt en Flok grøn Ungdom, at den Sne, der laa i Vejgrøften, kunde aldrig i Verden kommme bedre til Nytte — de stak efter ham. Raab, Latter og Snebolde forfulgte den flygtende sølle Mons Knastrup. Kort efter forsvandt han fra Egnen.

* * *

Da Løvet sprang ud, døde Hennings Moder, og snart efter drog han ind til Skovfogdens. Et Par Aars Tid efter holdt Kronprinsen Jagt i Skoven, og ved den Lejlighed var det, den Ære timedes baade Diderik Skovfoged og Henning Bonde, at de stedtes for Hans Højhed, da han efter endt Dagværk svalte sit ædle Blod i Skyggen af den smukke bredkronede Bøg, som Bønderne siden fredede om og gav Navnet Kongebøgen.

»En smuk Karl«, skal Prinsen have sagt, da han saa Henning, der stod noget borte i Skoven og talte med en af hans Jægere.

»En rask og kløgtig Karl tillige, Deres kongelige Højhed«, svarede Skovfogden, »det kan jeg (da sagde han ikke æ) meld' om; og det er int' ringst hans Fortjenst', Fangsten i Dag har vundet Deres høje Naades Behag«.

»Nu, nu; kald os ham hid, Skovfoged«, bød Hans høje Naade.

Da Diderik adskillige Aar efter blev aflægs og tog sin Afsked, fik han ikke en fremmed til Efterfølger. — Henning Bonde eller Henning Skovfoged, som han siden blev kaldt, fik det Lov, at han var en af de skrappeste og mest aarvaagne Skovfogder i vid Omkreds.

Det forstaar sig, at hans kjønne Hustru hed Sine Skovfogeds.

BROGEDE BLADE.

Undervejs.

Ved første Gry af Dag — inden Døre var det mørk Nat endnu — skræmte nogle bumrende Tordenslag mig op af min søde Søvn.

»Op, op!« rungede en kraftig Mandsrøst muntert. »Det er hver Dag Jagedag, men ikke hver Dag Fangedag. Nyssens Vejr. Rimfrost«.

Hvordan . . . Hvad for noget . . . Aa, naa det var saadan fat!

Det var min Vært Palle Busk, Faders Ungdomsven, som efter Løfte trommede til Udrykning paa Gjæstekammerdøren.

A—a! jeg strakte mig behagelig i Himmelsengen. Og Ellen Busks mægtige Fjerdyner holdt paa mig med hundrede bløde Arme og forsikrede indsmigrende, at jeg var en god Tosse, hvis jeg vragede deres Selskab for en kold Oktobermorgens Hundekulde

Bom, bom, bom!

»Naa, bliver det til noget, Klør Es. En Jæger maa skam være morgenduelig, min Far«.

Op kom jeg i en Fart og ud. —

Vi skulde paa Jagt, jeg, Palle og hans rødbrogede gode Ven »Vakker«. Til at begynde med skulde vort Dagværk gaa ud paa intet ringere end om mulig at

tage en gammel slu Skovhare af Dage. Om mulig? Ja netop. For det var efter Sigende en rigtig Ærke-Træding af en Skovhare, snu som bare Pokker Den havde til Dags trodset baade Ild og Røg og alskens Efterstræbelser af Per og Povl. Ingen havde endnu kunnet saa meget som krumme et Haar paa dens rødskimlede Pels. Somme alderstegne Idrætsmænd ymtede højere og højere om, at den stod i Pagt med overnaturlige Magter, Magter, som havde et Horn i Siden paa Jægerne, Mørkets Magter naturligvis.

En Hex, det s'or jeg paa! havde Skovfogden Lars Brok sagt ikke en men mange Gange.

Dagen forud, i Tusmørket, da jeg, uventet og jagtrustet, dukkede op i Palles Hjem, var det noget af det første, jeg fik til Velkomst:

»Haahaahaa! (en humrende, inderlig tilfreds lille Latter). Og du har Skyderen med. Dyredød, saa skal vi to ogsaa hen efter e Hex i Morgen den Dag, du!«

Og han tog mig i Axlerne og knuskede mig i djærv Venskabelighed.

«Hva' . . . Klør!«

»I Morgen? Tpru, stop lidt!« indvendte hans Kone. »Du glemmer, Farlil, vi skal til Bryllup, og det din egen Søstersøns».

Han satte saadan et komisk forfærdet Ansigt op og rev sig i Nakken. Og i sin Vaade greb han til allehaande Udflugter for at slippe fri. Ellen var tilsidst ogsaa lige ved at give efter; men saa forledte hans Lune ham til et Misgreb: med det alvorligste Aasyn af Verden stod Skjælmen til Overflod og vilde bilde hende ind, det var ligefrem en Velgjerning, at vi gik ud og tog Haren af Dage, først fordi der var overhængende Fare for, den gik og blev for sej i Kjødet, saadan rigtig træet — det kjendte hun jo nok fra Oxekjød — og saa fordi . . .

Men her fnøs Latteren ud af Næse og Mund. paa ham. Vi andre lo med.

Ellen truede ad ham.

»Din slemme, gamle Filur. Nu skal du ikke slippe«.

Saa kom den yngste Datter ham til Hjælp. Hun skulde nok tage sig paa at tale hans Sag, sagde hun, og klare de mulige sure Ansigter hos Slægtningene.

Han klappede hende paa Ryggen og gned sig i Hænderne med et triumferende Øjekast til sin Ægtemage.

»Gid du maa faa en god Mand, lille!«

»— som ikke har Jagtnykker«, nikkede Moderen.

Ak ja, saa hyggeligt de Mennesker kunde spøge imellem. —

Palle biede mig ude i Gaardens gamle Abildhave, hvor han stod og skudrede et Træ med sildig modne Æbler. Nu og da hørtes et dratte til Jords med et Bump og gjemme sig mellem Bynkebladene. Det kneb med at finde dem før Hunden. Aa, ja den Hund! Den var ligefrem alle Vegne paa èn Gang. Sprudlende Liv og Kaadhed, saa spillende fornøjet, som det med Billighed kan forlanges af nogen rødbroget Støverhund, der har faaet Færten af en forestaaende lystig Hallo gjennem Skov og Mark. Snart spillede den Bold med et Æble, saa snurrede den hvalpekaad rundt efter sin Haletip, væltede sig omkring paa Jorden med Smaaglam af Velvære og med alle fire i Vejret, op igjen som en Springfjeder og føg hid og did med nedkroget Hale, gramsede os et Æble af Haanden, kom tilbage i afbrudte Hop og æskede os ud til en Tagfatleg eller satte med èt overgiven op ad sin kjære Husbond og strøg sin varme bløde Tunge hen over hans Ansigt.

»Saa saa saa, Tossegris. Løb nu ikke der og fjant. Spar dine Ben, til du om lidt skal danse Hamborger-Skotsk med Hexen. Kom nu hit og faa Tøjret paa . . . Saa. Nu det lille Ben ifor«.

Vi satte over Havegærdet.

Søvnen tynger endnu paa mine Øjenlaage, men den kølige Morgenluft jager den snart paa Flugt. Vejret er herligt, Himlen strøget blank af en let Nordenvind, Luften saa ren og frisk, en livsalig, styrkende Drik for sunde Lunger. Der ligger drysset Rimstøv paa de gulnende Blade og Græsstraa, det knitrer under Foden over Engens buskede Grønsvær, hvor vort Spor skimtes som tre mørke Streger. Ud fra Gaarden bag os klinger Hanens skingrende God Morgen — i Dag er den første Trompet. Lad gaa vi—dere! blæser Naboerne. Hist og her der højt, højt oppe over vore Hoveder blinker endnu en Stjærne med mat Glans, en sluknende Gnist; thi ude i Øst, ude bag Engene, Fjordvigen og den brede, taagedunkle Skovtunge, skinner en Strime blaalig-gyldent Lys af den voxende Dagning.

»A—a!« aandede jeg ud.

»Ja vist, Kjærnevejr!« mumlede min Ledsager. Han forstaar halvkvædet Vise. Man kan se det paa ham, at hans Jægerhjærte bader sig; hans Aasyn lyser af inderligt Velvære. Thi ingen mild og rigelig Majdagsvæde kan kvæge og fryde Agerdyrkerens Hjærte mere, end saadant Vejr Jægerens.

»Kjærnevejr! . . . Er han ikke ude i Dag, skal han times en Ulykke, vi mødes«.

»Hvem!«

»Brokken, Skovfogden«.

»Han nævntes derhjemme i Aftes — er han en sikker Mand, Jæger?«

»Ov, glubsk, saa meget glubsk!« Palle smaalo lunt.

Som vi skred videre, kom den igjen, den lune Snøftelatter. Jeg keg til ham. Der var bestemt en

Historie i Gjære nu. Men jeg havde ogsaa bidt Mærke i det Træk hos ham: han skulde gjerne have et lille Tegn paa Agtpaagivenhed, inden han vilde lukke op for Posen — han havde en rummelig Pose fuld.

»Glubsk — hvordan?« anglede jeg. Saa kom den.

»Ja en sære Basse!« lød det til Indledning.

»En Sommer hørte jeg, han havde skudt paa en Skovdue paa Reden. »Da føj for en Verdsens Ulykke!« sa' jeg til ham, det første jeg traf ham, »er det ligt efter noget af en Mand, som er Skovfoged, at drive saadant Bødleri og Skarns Drengestreger. Det er jo baade Synd og Skam«.

Du skal ha'e det lige i Øjnene tænkte jeg, enten du saa bliver vred eller mild.

Men han stod alstille og tog rolig imod alt, jeg bar paa ham.

»Fanden forstaa, hvordan jeg kunde komme i Tanker om at gjøre det, Ven Palle«, sagde han og rystede paa Hovedet; »men jeg gjør det ikke tiere, aldrig, det s'or jeg paa, aldrig. Havde du set sikket Par Øjne, hun satte ned paa mig — huha!«

»Hvordan gik det til?«

Men han tav og gik ind ad Skoven. — Hvad der var hændt fik jeg Rede paa en lille Tid efter. Der ligger et enligt Hus hist ude i Skovkanten med nogle gamle Grantræer udenfor den ene Husgavl. I et af dem havde et Par Duer bygget Rede, og ved det nu de her Folk boede saa afsides, og der var saa stille og saa lidt Færdsel der, saa var Duerne efterhaands bleven saa taalle og trygge i det, at de kom ned paa Jorden og gik og pikkede op, naar Konen hun gav hendes Høns og Kyllinger Æde — hva', ja vist er det mærkeligt, men sandt er det. Og Mikkel, Manden, han kunde staa neden under Granen og save og kløve saa meget han lystede; Duen rugede lige rolig for det. Nu; det her, at saadan et Par vilde Fugle var bleven saa taalle og tamme — for Skovduen er skam ellers en grumme sky

og varøjet Fugl, kan du tro, jo jo!« — det havde Huskonen og Børnene tit Morskab af at staa i Vinduet og give Agt paa. Manden han brød sig ikke om den Slags Fornøjelse.

Saa en Dag møder Lavs Brok ham oppe i Skoven.

»Ved du ingen Duereder, du Mikkel?«

»Næ—æj«, trækker Mikkel paa det; »men den slemme store Glaahøg, ham, der ta'er Høns og Smaalam, ham ved jeg, hvor bygger i Aar«.

»Ø, Glaahøg, du kan selv være en Glaahøg«, svarer Skovfogden og vil gaa videre.

»Hvad vil I helsen give for en Duerede, Skovfoged?«

»Er der Duer i 'en, maa du ta' en Slurk af Flasken her«.

»Det er Sat'me det samme, maa jeg først ta'e en lang Slurk i Forkjøb og siden en for hver Due, I skyder, saa skal jeg ligegodt vise jer en da?«

»Lad gaa«, siger Lavs. Mikkel faar den lange Slurk, og saa trasker de af — ja ned efter Huset.

»Der er Reden oppe«, peger Mikkel. »Kan I se, Duen er paa. Stræb nu at kIø til 'en, inden min Kone kommer hjem«.

Ja, Skovfogden han er ikke sen, han spænder flux op og slaar an. Klik, siger hans Skyder. Lavs ser paa den: »Hvordan er det her fat?« mumler han. Han sætter en frisk Knaldpell paa og stiller saa an igjen. Mikkel staar og skotter om Hushjørnet efter ham.

Pov! Nu gik den. Blade og Smul og Smaapinde kommer skraslende ned om Ørene paa ham, men Due drat der ingen af. Den hopper bare af Reden og ud paa en Gren og sidder lidt og kiger ned paa ham — og saa tilbage og lægger sig paa Æggene igjen.

»Lad store Hagl i, lad store Hagl i«, hvæser Mikkel nok saa ivrig.

»Men Lars kyler Skyderen paa Nakken, omkring og gaar derfra.« —

»Er han overtroisk — frygtede han for »onde« Øjne?« spurgte jeg Palle.

»Hm. Ikke saa hel fri. Men det her tror jeg snarere, han gjorde af Godhjærtethed — for saadan er han i Grunden, trods al hans Bulder og Bavl«.

Palle gik over til en ny Historie, en til og en til. Det ene Træk vinkede det andet efter sig, ejendommelige, morsomme Smaabilleder fra Jægerfærd og Friluftsliv, saadan som Jægere vèd, det kan falde undervejs i godt Fælleskab og friskt Vejr, saadanne Fortællinger, som kun Jægere rigtig kan forstaa og sætte Pris paa.

Imidlertid vil jeg nu tegne min Mand, Fortælleren.

Først det: han var et Skud af gammel Bondeæt, en jævn, frisk Natur, med et Stykke godsindet Barn i Ærmet, en Fortæller med Stænk af tørt Lune, sanddru og med en Hukommelse, der usvigelig holdt ham indenfor Skjellet af det virkelig hændte eller oplevede; langt fra nogen ordrig Skildrer, men han havde alligevel en misundelsesværdig Ævne til at hitte det rammende Udtryk.

Som Avlsmand kunde han staa Maal og holde Trit med Flertallet af sine Byfæller. Naa ja, en Høst nu og da kunde det rigtignok hænde, hans sidste Dynger Havrerivning tøvede længere ude paa Avlsstedet, end de strængt taget havde godt af, men det var da ligesaa meget det Aars særdeles talrige Agerhønsflokkes Skyld, som det var hans. Den Plov skulde naturligvis ogsaa gaa, mens Tid var; Hønsene var jo flygtige Gjæster.

For en Bror Jagtgal var han, og det paa en Hals, haardfør og sej udholdende og en sikker Skytte.

En højvoxen Mand paa det halve Hundrede, stærk i Tømmeret' med tæt, mørkladent Haar og Rundskjæg,

aabent tiltalende Aasyn og saa en lille bitte godmodiglun Skjælm i Øjekrogen.

Paa Post i Skoven.

Ikke saa snart havde vi naaet Skovbrynet, saa forsvandt Sagamanden Palle, kun Jægersmanden blev tilbage.

»Der har vi 'en!« kom det dæmpet.

Der var indstaaende Fod. Vakkers griske Snøften og livlige Haleviften forsikrede, at det var en »varm« Fod, vi havde for os, og han stødte ivrig i Strikken for at komme paa fri Fod.

»Se hvad han er ore!« smaalo Palle og slap ham løs.

Hunden nøs af Glæde og sprang af Sted; Synet af hans muntert viftende hvide Buskhale tabte sig snart i Skovtykningens løndomsfulde Dæmring.

Palle keg sig omkring. Hans øvede Jægerøje sagde ham straks, at her burde vi tilbyde Vildtet en Træfning. »For hvor Haren stikker ind, plejer den ogsaa gjærne at ville smutte ud — hvis den vil ud da; for er det Hexen, den er lige saa slu som et gammelt Skovhelmis«.

Jeg ytrede Lyst til at høre lidt om gamle Skovhestes Rænkefuldhed; men Palle fandt uden Tvivl, det var et Spørgsmaal, som i det mindste ikke laa for til Besvarelse i dette Øjeblik. Med en Alvor, der svarede lige saa fuldt til den dybe Stilhed, der rugede over den store, dunkle Skov, som til den forestaaende livsfarlige Idræt, bød han mig hviskende snakke sagte — Harer havde lange Øren —, udpegede mig mit Stade og paalagde mig at holde Øjne og Øren godt aabne. Og saa (hviskende naturligvis og indtrængende), da det

var første Gang, jeg var paa Skovjagt, vilde han raade mig til at passe paa at staa godt stille, endelig staa stille, ikke skyde for bagelig, hellere lidt fremmelig, men godt Sigte, rolig i Aftrækket, bare rolig, saa var det slet ingen Hexekunst —

»— at skyde Hexe«.

»Hvys, hvys, ikke saa højt, Knægt! . . . Naa ja, Taalmodighed og Koldblodighed, har en Jæger ikke de to Dyder, saa gjør han klogest i at sælge Skyderen til den første den bedste Bissekræmmer«.

Det understregde han med et fast Nik — jo jeg mærkede nok det venskabelige lille Svirp, Palle! — og skyndte sig saa med lange Skridt op ad Dalskraaningen til en Ensporvej, et Par Skudhold fra mig oppe i Skoven.

Jeg tog Post.

Og saa kom Ventetiden, Spejdetiden, de Øjeblikke, da Jægeren kun har to Sanser og en Tanke — at sige da den rigtige Jæger.

* * *

Hvor der dog er noget sælsomt betagende ved saadan en mægtig, gammel Højskov en stille tidlig Efteraarsmorgen. Højtidelig, alvorlig, næsten tungsindig som den træder mig i Møde, minder den om en kraftig Mand, der knuges af en stor Hjærtesorg. Skjæmten tystner og det muntre Smil slukkes, hvor han nærmer sig. Stamme bag Stamme indefter, stærke Kæmper og strage, der tilsidst drukner i skummelt Graamulm; og saa Klamkulden og dennne dybe dystre Stilhed alle Vegne.

Ikke det mindste livsglade Pip af Fugl; Sommerens jublende Bryllupsfest er omme. Blad efter Blad løsnes fra sit Fæste og glider tyst til Jords, ned til sine forudgangne Søskende, en stille Naturens Jordefærd i Skoven. Op fra den vaade Skovbund stiger en

fin, syrlig-sød Vellugt, et duftende Minde, en sidste vemodig Hilsen af al Sommerlivets Ynde og Livsalighed . . .

Fins någon fröjd på vår jordiska stråt,
som ej börjas med ståt
och så ändas med gråt? —
Nämn en sällhett, som varar bestandigt!

Jeg vender mig bort fra Skoven. Den bliver saa fortvivlende trist i Længden, denne kolde Naturprædiken om Affældighed og Forfængelighed.

Det lysner mer og mer der ude over de aabne Marker. Og med èt begynder det at glimte Blink i Blink. Det er Solens kjække Blænkere, som rykke frem over Marken, trænger ind i Skoven i brede, gyldne Strømme.

Krageflokken klaprer støjende op fra Natteboet i Trætoppene hist ude og sejler i rolig Mag til Muslingdavren paa Strandbredden . . . Tyttyt, tyttyt! fløjter Spætmejsen over mit Hoved. Han har travlt, den firskaarne Skovhugger, flytter i rappe Sæt op ad Egestammerne og hamrer nu og da i Barken . . . Og der har vi jo liden Tomas! Nej se, hvor vims og livsglad han smutter om, og hvor kjæk han holder sin strittende Stump Stjært. Kvik lille Fyr! Ej ej, min Ven, den Trille var Guld værd? . . . Og der kommer Rødhalsen flagrende i lydløs Flugt. Nu kunde jeg naa den med Bøssepiben, længere sidder den ikke fra mig, sidder med hængende Vingespidser og store spørgende Øjne, store forundrede Barneøjne — ja som den dog minder om et troskyldigt, spørgende Barn! Hvad er det du vil vide, lille Fugl? Er det —?

Da skimtede jeg i det samme, at min Jagtfælle stod og truede ad mig med knyttet Næve. Og Samvittigheden slog mig: han var aabenbart ikke videre godt tilfreds med, at jeg havde staaet og flyttet omkring og øjensynlig haft mine Tanker andetsteds end hos sejkjødede Skovharer.

Nu pegede han ind ad Skoven og nikkede: pas paa!

Jeg lyttede spændt. Nej, ikke en Lyd uden Spætmejsens Banken og Fløjten. Et nyt Nik, og saa stod han saa støt og rolig som Bøgetræet, han stod ved, Overkroppen lyttende frembøjet, Bøssen ved Hoften, rede til at kaste til Øjet naar som helst.

Det var første, men blev ikke sidste Gang, min gamle Skovjæger forbavsede mig ved sin Grandhørelse.

Saa med et mærkede jeg en fjærn Lyd som et Gø af en Hund i Drømme, derpaa et skingrende Hyl, som om en havde givet Hunden et Rap, og saa brød det ud i en vedholdende hidsig Glammen, der gav Gjenlyd paa Gjenlyd i den store, stille Skov.

Det kan ikke nægtes, den har en ejendommelig festlig Klang, saadan en fejende Færd igjennem Skoven en blank, frisk Morgenstund. Der er Poesi deri.

Hunden kom nærmere og nærmere.

Jeg skjalv af Spænding. Det suste og ringlede mig for Øret. Jeg blev tør i Svælget. Og af et oprigtigt Hjærte ønskede jeg Hexen — eller hvad den nu var — Palle og ikke mig i Vold.

Da brager der pludselig et Dundr inde i Skoven. Og saa tier Hunden.

Hvo formaar at skildre vore to Venners Følelser i dette Øjeblik! — som de gode gamle Forfattere plejede at udtrykke sig, naar de f. Ex. havde bragt deres Folk en rigtig ubehagelig Overraskelse paa Halsen.

»Saa gid da —!«

Jægere vil forstaa og undskylde, at der undslap mig et — skal vi sige temmelig ukristeligt Ønske over den uforskammede Skrubbert, som saadan gik hen og snap os Vildtet fra lige for Næsen. Jeg saa op til min Fælle — raabe turde jeg jo ikke —; men han stod fremdeles i rolig Spejden og klar til Skud.

Hyp, hæp, hyp, hyp, hyp! klang det saa inde i Skoven — en løjerlig hæst fløjtende Hunderøst. Vov,

vov, vov! Det var Vakkers Bas. Og saa paa ny en strygende Hallo hen gjennem Skoven, Glam i Glam: Hyp, hov, hyp, hov!

Det lød grangivelig, sagde Palle lunt bagefter, som naar Katolikkerne inde i Kjøbstaden ringede med begge deres Klokker paa en Gang.

Vist var det: Hexen befandt sig fremdeles i bedste Velgaaende, enten den saa var kommen til Live paa ny eller havde ikke taget mindste Skade i legemligt Velvære af det store Brag.

Hundeglammet fjærnede sig og blev tilsidst borte. Jeg skød en hvid Pind efter det alderstegne Vilddyr og rodede halv ærgerlig om i Skydetasken efter min Pibe.

Hvad nu da?

I et lynsnart Spring, der vistnok kunde slaa Sparto til en virkelig Buskmands, saa jeg min Ven Palle ty hen til Træet igjen og sindig og rolig hæve Bøssen til Skud.

Ud fra Skovtykningen kommer Haren i lange, listende Hop. Den sætter sig oppe paa Bakkerygningen og lytter et Øjeblik, letter igjen, flyver saa pludselig med et Kast langt ud til Siden, jumper smaahoppende frem og tilbage og i Halvkredse, vipper igjen ud til Siden i et Par langstrakte Buer. Og saa rykker den nærmere i en Art veltilfreds Lunte, som om den tænker ved sig: Se saa, red mig nu den Løkke ud, om I kan, I to skraalende Køtere!

Med Pulse, der hamrer som Smedde, er jeg Vidne til Hexens Dans og Koglerier ... Nu er den ud for Palle.

Klik! smækker hans lange Enkeltløb.

»Aa—aa føj da for Rakkeren — sikket Hold!« undslipper det klagende den gamle Jægersmand.

I fygende Fart piler Haren lige imod mig — der er jo min sandten to!

Puf!

En lang, rødgraa Streg smutter forbi.

Omkring. Puf!
Alt staar i en Røg og Taage.
»Saadan!« hilser min Jagtfælle højt.
Det klinger næsten som en Fanfare.

Det er ingen Skuffelse. Jeg har virkelig fældet en Hare — den første — Hexen!

Men ingen skal komme og sige, jeg gjorde det med koldt Blod Sveden hagler af mig.

En stor Ildværksmand.

Palle kom til i sindig Gang, med Bøssen under Armen og et lunt Smil spillende om Munden.

»Jeg frygtede pinde halvvejs for, du var grot paa samme Ager som vor Præsts Bror«.

Jeg stod og ladede min Bøsse.

»Saa—aa . . . hvordan?« lo jeg fornøjet, saare fornøjet For jeg var i en Art løftet Stemning nu, følte mig gjennemstrømmet af Solskin og et sødt kilrende Velvære.

»Jo, det var vor Præst, han havde nogle Gange været i Lav med mig om at tage hans Bror med ud paa Jagt en Gang. Han havde store, naturlige Anlæg til det, sagde Præsten. Nu, jeg fik jo saa go' Maler — han maler Billeder paa Lærred, bor i Kjøbenhavn — jeg fik ham jo saa med og stillet godt an, og rigtig, som jeg havde tænkt mig, kommer Mis vippende tæt op ved ham, med den hele klare Side til. Maleren fik ikke skudt. Ikke en Gang til Kjæven.

Hvi Rakkeren skød De da ikke, Maler?

Nej, jeg syntes virkelig, Palle, det var en sand Nydelse at se Dyret løbe, svarede han mig.

»Ellers et grumme rart og flinkt Menneske«, føjede Jægersmanden Palle til.

Høre ham fortælle dette paa sin lune, tørre Maade, var ogsaa »en sand Nydelse«, syntes jeg. Jeg lo højt.

»Men blandt andet, Palle, hvem var det der skød?«

Da brager der et nyt græsseligt Knald lige over vore Hoveder. Jeg knixede i Knæ. Men Palle stak i en snøftende Latter.

»Der har du Gjerningsmanden«.

Øverst oppe paa Bakkekammen stod en Mand og saa ned paa os, en stor, knejsende Skikkelse med Hundeskinds Kabuds paa Hovedet og Bøssen slængt paa Nakken, som om den var en Stavrkølle. Hver Gang jeg siden møder den Strofestump:

Paa Bjærget dybt i Skoven
en tapper, væbnet Mand jeg ser —

kommer jeg stadig til at tænke paa ham, den gamle Ildværksmand, min vordende Jagtfælle, saadan som han stod der paa Skovbakken: fuldt solbelyst og med alle Efteraarsløvets fantastisk spraglede Farver flammende omkring sig. Saa godt som bengalsk Belysning.

»God Morgen, Skovfoged!« Palle holdt Haren til Vejrs. »Her er Hexen, min Fa'r«.

Han stod lidt, saa satte han sig i Bevægelse, ned ad det aller stejleste. Glidende, ravende og fægtende vildt med Armene, som om han forfulgtes af vrede Bier, kom han sejlende i sine temmelig fladbundede Træskostøvler ned over det vaade Bakkehæld. Det forvovne Krydstogt endte med en tørnende Omfavnen af et rankt Bøgetræ. Saa kom han spankende, hilste med langt fremskudt Underlæbe, rynkede Bryn og et stort, nedladende Nik. Ikke et Ord.

Naa saadan saa han altsaa ud, Lars Brok.

Hvordan?

Ja her er hans Billede, ligner gjør det, det tør jeg indestaa for: En høj, jættebred Skikkelse, smaa, graa Øjne, stor Næse, bred Mund, som han trak bredere,

hver Gang han syntes, han havde sagt noget af særlig Fynd og Vægt. Haaret var stridt og graat og tæt som paa Bælgen af hans firbenede Navne; under Hagen groede et Strøg rødlig Urskov, mellem hvis Stammer Staalet vist aldrig havde blinket; det tætte Opkom omkring Munden derimod stynede han i Reglen — saa gik Sagnet — hver Maanedsdag og rodhuggede det til Aarets store Højtidsdage.

Vi, som ser dig jævnlig, Skovfoged, sagde Palle en Gang, kunde i Grunden godt spare at kjøbe Almanak.

Hvortil Lars lo meget fornøjet, da det gik op for ham, hvad Skjælmen slog paa, og bemærkede, at det at rage sig var at ligne ved en af Ægyptens vederstyggelige Plager; han vilde langt foretrække at staa i Skindpels og rydde Trunter en udslagen sommerlig Dag. Hans Tungemaal vaklede mellem jydsk Kjøbstaddansk og Landsbydansk. Det rettede sig efter Folk og Omstændigheder, om det mødte frem i Støvler eller i Træsko. Ved visse højtidelige Lejligheder, saasom Klapjagtgilder og ellers naar Humøret stod rigtig højt, paastod han, han kunde brokke Tysk.

Du? . . . Pyt! Nej Hamborger-Skrædderen, han kan snakke Tysk, bemærkede èn en Gang.

Han! (Skovfogden spyttede med Ringeagt langt fra sig). Hans Tysk gi'r jæ ett en gammel Hat for; for det ka' hvert Minnesk' faasto; men jæ ka' snakk' Tysk, saa ikk' et Minnesk ka' faasto mig, du. Ou!

Ved saadanne Lejligheder var det ogsaa, hans Indbildningskraft somme Tider tog Styret fra hans Hukommelse.

En groft tilhugget Skikkelse, var han, Lars Brok, et halvfærdigt Stykke Arbejde, en godmodig, noget forfængelig Natur med Tilbøjelighed til at tage sig stor og frygtelig ud, jo mere des bedre. Aa, hvor han har skræmt mange, mange Harer og Ræve, Kvassankere og Bærsankersker og andre hel- og halvvilde

Skovens Skabninger med Gnyet af sine vældige Lunger og Tordenskrald til Bøsseskud!

Ja saadan var han . . .

»Jeg tyktes, du skød nys, Skovfoged?« spurgte Palle, uhyre alvorlig.

Skovfogden svarede ikke. Han havde revet Haren til sig og stod og holdt Dyrskue.

»Saadan en . . . allerfandens . . . Hamphegle!« hørte jeg ham brumme tykt, ». . . Rakkerpukkel . . . skimlet gammel Ramler . . .« Og saa højt til Palle: »Hvordan fik du Ram paa den Helvedes Mær?«

»Nej det var skam ham der med »Tvillingskyderen«. Der skal du ellers se Bøsse, min Fa'r!«

Fra Siden tog Skovens store Søn nu rigtig Maal ad mig med et lurende Øjekast.

»Hvad er det for en Fyr?« hviskede han til Palle — Lars Brok hviskede som en døv. Og da han havde faaet Rede paa, hvor jeg stammede fra, stak han sin Kæmpenæve hen imod mig med et bredt overlegent Udtryk.

Om man maatte prøve Laastøjet paa den Sprutvinkel.

Ja saa grumme gjærne. Jeg rakte ham Bøssen.

Han stod der som en Kjenders udtrykte Billede. Først omsaa og lettede han paa Bøssen og kastede til Kjæven, keg derpaa til Palle med et udtryksfuldt medlidende Smil: vejet og fundet for let! Med hældet Hoved, missende Øjne og opskudt Underlæbe skred den gamle Hubertusdyrker saa til at underkaste Laasene en Prøvelse og lytte til Redskabets Hjærteslag.

Hvor kunde jeg vel tro og tænke, at . . . Nej se: min staalhaarde Pen stritter imod og vægrer sig ved at røbe, hvad der fulgte paa!

Saa lad det gaa ad Glemme da!

Men i en vis Skovdal stod der i mangfoldige Aar et kjønt glat-stammet Bøgetræ, som fremviste tydelige Spor af forsøgt Koppeindpodning.

Nok om det. Jægere forstaar mig.

Skovfogden rakte mig mit Dobbeltløb med bortvendt Aasyn.

»Omgaas den endelig forsigtig, lille Ven!« sagde han faderlig formanende og rystede paa Hovedet.

Palle stod og sloges med en rigtig slem, klukkende Hoste.

Vakker og Skovfogdens Hund, en lille brun, skjævbenet Ting, der i det mindste lød Navnet Lystig, kom nu styrtende til med lange røde Tunger og fantende Aandedræt og fòr snusende omkring: Hvad er paa Færde? Og Skovfogedhunden fløjtede: hyp, hyp, hæp!

Det hjalp bl. a. Palle af med hans hæftige Hoste lige strax. Han kaldte Hundene til sig og lod dem slikke af Vildtets Blod.

Og Lars slog sig op.

»Ret saa!« nikkede han bifaldende. »Kjød og Blod skærper Hundenæsen«, vendte han belærende til mig »Giv dem aldrig Brø', Brø' ta'r rent Lowten fra dem, det s'or jæ po!« (Mundvrid.)

Han var igjen den overlegne Mand, Stillingens Herre.

Imens Palle nu gav ham en udførlig Skildring af de nærmere Omstændigheder ved Hexens Hedenfart, som Skovfogden ledsagede med en Mængde Brum og Grynt og store Nik, ladede vi vore Bøsser paa ny, han og jeg.

Krudtmaal var en Overflødighedsgjenstand for ham. Han styrtede bare en halv Nævefuld Krudt i sit lange Rør, derpaa en forsvarlig Mundfuld Skjætteblaar og saa en lille Nævefuld store Hagl — et Haglkorn, som trillede uden for, var begge de gamle Hubertusdyrkere lige ivrige efter at faa ledt op og puttet i Løbet.

»For det er det, der rammer«. Oven paa Haglene, proppedes en ny Visk Blaar.

Jeg ytrede noget om, at kunde hans Bøsse taale

saadan et Foder, maatte den i Sandhed have en god Fordøjelse.

Han gav først et stort Sprut med Munden og lo hult og hovererende. Og saa vendte han sig til Palle, i det han pegede tilbage over Skulderen med Tommeltotten:

»Hva' om hans nymodens Tvilling-Skvætbøss' skuld' ha' saadan en sneld Skud po, du!«

»Den tog alligevel Haren, Skovfoged!« skød jeg ind.

Palle lo.

»Saadan, bid fra dig! — Der stak han pinde din Trumf, Mossjø«.

»Slumpskud!« brummede Lars, »Slumpskud!« og keg omkring i Trætoppene ... »Men jæ kan ellers fortæll' jer en stor Nyhed, Folkens«, brød han med et overtvært, »Lavst Brok fylder Aar i Daw. De trej Snes'«.

Hvad for noget!

Og vi frembar vor Lykønskning, ønskede ham al mulig Held og Lykke som Jæger og Menneske i hans ny Aar.

»Tak, Tak! ... H'ja, derpo kan man da se, der er en Guj til!« (højtideligt Mundvrid).

Den kunde ingen af os.

Men Palle sagde muntert og med Lune:

»Saa kan du nu sige, som der staar paa Stenen over Skoledøren:

„Halvtresindstyve Aar —"

»Tres, lille Palle, jæ fylder s'gu de tres«, rettede Fødselsdagsbarnet og nikkede.

»Nu da:

„I tresindstyve Aar Gud haver mig opholdet,
at Sygdom, Pest og Krig mig intet ondt har voldet."

»Sandt, sandt, Ven Palle, hvert evige Ord! Aak

ja« — et andægtigt Suk hævede hans brede Bringe — »Sygend og Pest har jæ aaller kjendt til, aaller!«

»Ja saa vil vi Dyredød nu ogsaa fejre Dagen med en lystig Jagt paa Mikkel da!«

Skovfogden hug Hovedet tilbage og slog en frydefuld Skronnen op. Og saa kjærtegnede han Gaardmanden hjærtelig med et Par djærve Albuepuf, der ufejlbarlig vilde have knækket en Par Ribben paa en Hofjunker.

Henrykt slog han op med Haanden og hævede Røsten til et rungende Raab:

»Lystig! . . . Vakker! Marsch an, gelik! Ali, ali! — Lad mig bær' Haren, Palle«.

Vi forlod Skovdalen. Hundene forud i glade Spring. Lars Brok med nynnende Brummen og Taktslag med Højrehaanden:

„Selv Kongen og Prins Fertinant skal glæde sig derved,
naar de faar at se vores Tapperhed!"

Under Rasten.

I henad to Timer havde Mikkel Langstjært nu trukket om med Hundene gjennem Krat og Kløfter.

Saa faldt der et Skud dybt inde i Skoven. Og strax efter klang der tre Fløjt i et Krudtmaal.

»Nu ligger han, den Tyvehund!« jublede Lars Brok over til mig. »Kom med!«

Af og til maatte jeg slaa over i Trav for at holde Trop med ham. Han pluste lige gjennem Vandpyttene, saa Pløret stod højt ud til Siderne, dukkede Nakken og braste igjennem Krattet som en opskræmt Vildbasse. Imellem, hvor der var lettere Gang, snakkede han op.

»La' du Mærke til Palles Skodd? . . . En Himmel-

hund! . . . Skyder da med en syvsatenste Fos: rrrrarts! saa gaar hun af! . . . Og trimler? . . . Ja, Høns og Ænder og Harer og Ræver — jet Fedt for ham . . ., trimler gjør det . . . hver Gang . . . En skuld' snart trow, han var Friskytt' . . ., kan ramm' alt, han sigter po«.

Han standsede. »Hallo—w!« raabte han

Palle fløjtede til Svar. Saa afsted igjen.

»Om der er Friskytter til, lille Søn? Det ved Guj der er . . . Hvordan en bliver det? . . . Hoho, ja dat lixen di Hondt fernaglet, som Tyskeren siger . . . Jæ kan ell's gjærn' fortæll' dig det, Søn . . ., men du maa low mæ ett at brug' det«.

Det blev jeg nødt til. Men jeg hidsætter det uden ringeste Forbehold og anbefaler det især til visse Medlemmer af — —borg Sportsklub.

Man maa byde Lykken Haanden:

Gaa til Skovs en tidlig Foraarsmorgen, før Sol staar op, og skær stiltiende en Kvist af ni Slags Træer, kog Suppe paa dem og drik den paa fastende Hjærte syv Torsdagmorgener i Træk.

Det er billigt. Ikke? —

Palle blev netop færdig med at trække Bælgen af Ræven, da vi kom til. Lars Brok holdt paa staaende Fod Gravtalen. Og det en fyndig. Saa vidt jeg kunde forstaa, havde de et personligt Mellemværende, Lars og Ræven, paa syv Høns og et uskyldigt, tre Maaneder gammelt Gimmerlam.

»Men hvor ved I nu, det er den rette, Skovfoged?«

». . . en Skarns Hund, . . . en Helvedesbrand!« var al det Svar jeg fik.

Palle stod og rullede Bælgen sammen og smaalo.

»Du siger ikke saadan som Præsten, Lavs«.

Hvad han sagde?

»Jo, han havde været uens med en stor Gaardmand, og saa da han døde, Manden, var Folk jo spændt

hvad Præsten nu vilde sige om ham i

r ham; han klarede sig, Præsten.
andægtige Tilhørere! sa'e han. Jeg vil
te eller rose den afdøde. For hvis jeg
første, saa vilde I sige: nu giver Præsten
ige Følelser Luft, og gjorde jeg det andet,
an sige: han er overmaade godt betalt, —
ingenlunde Tilfældet«.
gik højt over Hovedet paa Lars.
! « rømmede han sig. »Jæ er bandet han po
svulten nu, te jæ knap ka' se ud af min'
r!« —
holdt vi Rast og sankede Legemskræfter ved
igt men saare velsmagende Maaltid af næsten
Rugbrød og kogt Flæsk, dertil et mørsk Æble,
dansk Dram og ovenpaa en frisk Skraa eller
obak. Oktobersolen udgød en mild, kvægende
neise over os og var øjensynlig lige saa veltilfreds
s, som vi med den. Og Skoven gav os i rige-
laal alt hvad den ejer af frisk, syrlig-sød Vellugt
Løvfaldstid.

Spirer der ikke en Stump Fortælling frem af dette
ære, skulde jeg kjende mine Folk daarlig, tænkte jeg.
Jo, jeg vidste det nok.

»Ø—ø!«, knurrede Skovfogden sjæleglad og strakte
store Træskostøvle Skanker langt ud fra sig. »Det
er Himmerig. Saadan skuld' vi lige ha' det all' Daw,
et Par hundred Aar, hva!«

Jeg fortalte ham, hvad for en Skæbne der var
leven gamle Kong Volmer til Del for et lignende
Ønskes Skyld: han kom til at gaa igjen.

»Ja og det endda paa en Hest med gloende
Øjne«, skød Palle til.

Det smigrede aabenbart Lars i høj Grad. Han
tyggede lidt paa Skraaen.

»Og det har en Kong' sagt før mig, lille du? Æ-m!«

Det staar endnu for mig som en uløselig Gaade, hvad Sammenhæng der kan være mellem Kong Volmer og Mormonerne. Lars Brok gav sig nemlig nu til at fortælle om et Møde, han en Gang havde haft med en Mormonprædikant, som vilde lokke ham over til det hellige Land ved Saltsøen.

»Du maa hold' to, tre Koner, sa'e han, Mormonpræsten«.

Ell's manne Tak! sa' jæ; jæ har Doulen stød' mæ Læs nok i den jenn, jæ har, Far. Men har I dygtig med Harer og Ræver der ovre, du, hva'? sa'e jeg.

Saa blev han flyvgal . . . Æ kylt ham saa ud, den Indiot. — Men den her Kong Wolle, du snakked' om, hvad kund' han jag' po Hest?«

»Hjorte og Vildsvin?«

»Siden du nævner Hjorte«, faldt Palle nu ind, »her om Lav var det pinde, Tammes Rytter skød den store Hjort — ja ham har jeg vel fortalt dig om i Aftes? Ikke det, da var det sært. Jo, det har jeg vist«.

»Nej vist ikke«.

»Men du, Lavs, du har nok hørt Tale om ham?«

»Tammes Rytter«, summede Skovfogden, saa' ned i Skovbunden, saa' op i Vejret, som om han bønfaldt baade Himmel og Jord om at komme hans Hukommelse til Hjælp, at de ved forenede Kræfter kunde efterspore og tilvejebringe den omspurgte.

Hum . . . ja—a . . . jo—o . . . han tyktes jo nok, han havde hørt Navnet, men . . .

Tomas Rytter og hans Historie havde aabenbart uden Lars's Vilje og Vidende set Lejlighed til at liste sig bort fra hans Hus og var strøget afsted paa Langeledsfærd, det var en uomtvistelig Kjendsgjerning. Men hvor hen?

Da der nu ingen Efterretning kom fra Himlen, ikke heller fra Jorden, saa foretog Lars's Haand sluttelig

nogle forvirrede Gramsninger op i hans tykke, graasprængte Manke under Kabudsen for at skræmme Gavstrikken op af Krattet. Umuligt var det vel ikke, den savnede kunde være tyet der ind og lagt sig til Blunden. Men han var der ikke, han var der aldeles ikke. Saa rystede Lars sit Hoved som et Pæretræ. Og dersom De tør tro, han derved nærede et sidste, spinkelt Haab om, Fyren hang som en Pære paa en Udkvist, saa for mig gjærne; men jeg frygter, det er en Vildfarelse.

»Nej, du har saagu ligegodt aldrig hørt om ham, mærker jeg«, erklærede Palle.

Jo, saa bandede den gamle Synder. Han vilde sætte sit Hoved paa det.

Men Palle kunde ikke indse, hvad han skulde med hans Hoved. Han kunde jo ikke en Gang bruge det til Tøjrekølle.

Den Vittighed fandt Skovfogden saa kostelig, at den aflokkede ham en stor Latter.

»Saa, luk nu Munden og lad mig fortælle:

Efter hvad de gamle sagde — for jeg har pinde ikke digtet det sammen, — saa skal Tammes have levet i den Tid, der var baade Vildsvin og Hjorte her i Skoven, saa det er jo endda nogle Dage siden; men sandt er det. Hans Far meldte de gamle ikke noget om, han var nok død tidlig, men hans Mor var saadan lidt af en klog Kone og kunde nok baade det ene og andet med Urter og Sigretikunster. Det faar nu staa ved det, det er. Men nu skal I høre, hvordan Tammes snuppede Vildgrisene. Saadan hen paa Sommeren, naar Kornet begyndte at modnes paa Agrene, saa vilde Vildsoen trække ud af Skoven med hendes Grise og ned og vrøde og gnaske i Kornmarkerne. Den her Slags Høstfolk holdt Bønderne jo ikke svar af at have paa deres Agre, og nogle af dem gik saa til Fogden — for der var jo en Foged, forstaar I, de stod jo under Kronen i de Dage, gjorde

Bønderne her omkring — naa, de gik til Fogden — han bode oppe i vor Naboby — og bad ham, om han ikke kunde se at holde lidt Styr paa det her Gnaveri. Men det kom der nok ikke noget ud af, enten han saa ikke vilde eller ikke kunde; Fogden havde jo sagtens nok at tage Vare paa det foruden, og han var vel heller ikke svar hægen efter at blive Svinepisker, tænker jeg mig til. Men hør kuns saa: saa fandt Tammes paa at gaa ud i Mørkningen med en lille hvas Dæwl til Hund, han havde, og naar de nu fik Griseflokken sporet op, saa gik det med en fejende Hallov op efter Skoven: Vildsoen ifor, saa Grisene, og saa Hunden og Tammes. Af og til rendte Hunden til og gav et Grams i den bageste Gris, den gav et Vræl, og saa kom Soen tilbage og vilde værge det, og derved blev der saa megen Standsning i den her Jagt, forstaar I, at Tammes havde let ved at vinde med (»Den Hund har vaaren en Brand — ligesom min Susermand!« nikkede Lars); men naar han nu kom til, hvor Vildsoen stod og fraadede og hug Tænder og værgede om hendes Yngel, og Hunden smuttede omkring som en Vind uden om den og gjæffede, saa havde han en trøsket Trunt med Ild i paa Enden af en lang Fork, og saa saare han kom og stak det her gloende Trunthoved hen efter goden Vildso, saa maatte den til Sejls igjen. — Ja, snu Gavtyv, den Tammes!«

Skovfogden rystede beundrende sit Hoved.

»Saadan skuld' all' Minnesker vær'«, ønskede han. »Men Fanden forstaa'et, de var møj kloger i gaml' Daw' end som nu om Stunder«.

Palle gik videre: »Nu var Skoven i de Dage skilt fra Udmarkerne ved en dyb Grøft og et tykt Gærde, og der igjennem havde Vildsvinene boret sig Smuthuller, saadan ligesom Haren hun jo har det den Dag i Dag, I ved, og naar nu Vildsoen naaede at komme saa vidt, saa smuttede den først igjennem, og Grisene bag

efter; men der var hans Hund saa kvit paa, at lige i det Øjeblik, den sidste vilde til at smutte igjennem Hullet, saa annammede han den i Halen og her ned i Grøften med den. Og en to tre var Tammes saa ved Haanden: Trunten i Hullet for Soen, og Kniven op og i Livet paa goden Gris. — Saadan bjærgede han sig af og til en lækker Brad, Karlen«.

Her kunde jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at Tammes's Jagt forekom mig en Smule brydsom og usikker, og at jeg i hans Sted vilde have foretrukket at slagte Grisen med Krudt og Kugle.

»Jeg er nær ved at tro, han havde gjort det samme, dersom han bare havde haft en Bøsse; men han havde nu ingen«, svarede Fortælleren tørt.

»Saa en Dag møder han Fogden — —«.

»Vildsvin!« brød Skovfogden her ind med et oprømt Bruml. »Lad nu mig«.

Han var ligefrem en voldsom Fortæller, udtrykte sig lige saa meget i store Fagter som i Ord.

»Vildbasseren, de har saad'n en grumme stor Flab. Nu skal I hør'. Jæ er fød og baaren i Himmelbjergkanten. Der har de den store svære Skov, I véd. Der var jen Gaang en Mand, han hed Kræn Salmonsen; han var ogsaa Kulsvier. Han var po Jawt. Saa kommer der en store, svære Vildbasse imod ham, grynter og gaber og skær Tænder, saad'n. (Lars Brok gryntede og gabede og hakkede Tænderne sammen som en rasende Vildbasse.) Og Kræn han spænder op og hugger til 'en — »Rrrats!« Hagl og Propning og hele Etaten fo'r, Rakkeren han skydes i mig, durk-ge-laufsen igjemmel Vildbasseren og ud af den anden End'. (Her fandt jeg det raadeligst at flytte tre Alen bort fra Fortælleren; for at give mig en tydelig Forestilling om Optrinet havde han nemlig fundet det nødvendigt at støde mig over Ende og rive alle mine Vesteknapper op.) Hvad Kræn faar at gjør', han bliver slugt af den her gal' Vildbasser. Naa.

Der sad han.' (Palle: »Varmt og godt«.) Hva' skuld' han nu gjør'. Jæ spør' jer, hva' skuld' han gjør? For det var sgu en Kasus med Bælg i, som Tyskeren han si'er. Hva?«

Jeg svarede, at min Forstand stod omtrent stille; jeg syntes, Mandens Stilling var fuldkommen haabløs.

»Han gik vel sagtens samme Vej som Proppen og Haglene?« mente Palle tørt.

»Py—t! Kræn var klogere end som saa. Han ta'r hans lille Krykkepibe op, hælder bare Sousen ud i Maven — bø! sa'e Vildbasseren. Ut med ham igjen! — Aandsnærværels', lille Søn, det er en grum Ting«.

»— ske en Ulykke, dit gamle Køllehoved!« brummede Palle. »Godt endda, du lyver saa tykt, som du gjør«.

Jeg opfordrede min Ven til at gaa videre med sin Fortælling.

»Saa en Dag møder Tammes Fogden nede ved Byen — han var ridende den Dag, Fogden, og i det Tammes gaar om ved ham, gi'er hans Hund et Par Gjæf efter Fogdens Hest, saa den gjør et Spring. Øjeblikkelig river han saa Bøssen af Nakken, spænder op og trækker af — der laa Hunden og vred sig i de sidste Trækninger. Tammes fik endda et Par Hagl i Benene.

Noget efter maatte Tammes springe Soldat og var henne i flere Aar. Han var Rytter, og deraf fik han Navnet, han siden bar. Men da han kom tilbage, da havde han skam Bøsse, kan du tro, hvor saa siden han havde faaet den fra, og det varede jo heller ikke svar længe, før han begyndte at bruge den og pille sig et lille Dyr iwissomda, men saa listelig, saa listelig. Men saa hænder det sig en Morgen tidlig hverken værre eller bedre, end Fogden støder lige bus paa ham, som han ligger og flaaer et lille Dyr, han havde skudt, ude ved Transkjær — for da var det tilgroet med Krat og Buske ude ved Transkjær, Lavs — men

Tammes agter Fogden tidsnok, til han kan blive færdig til at skyde, før den anden faar spændt op.

»Smid din Bøsse, ellers skal du — som han kunde grummest bande — komme til at ligge med Næsen i Vejret!«

Ja, den sølle Fogden maatte jo gjøre det.

»Nu ta'er du det halve af det her lille Lam«, siger saa Tammes til ham, »og saa gjør du din Saligheds Ed paa, du vil lade mig gaa og aldrig røbe mig til nogen«.

Det var jo rigtignok haarde Kaar, de: han skulde baade hæle og gjøre Ed; men det gjaldt jo Livet, og saa maatte den sølle Stymper til Foged lyde ham i det og . . . hvad?«

Skovfogden lod her høre en misnøjet Knurren. Havde det første Afsnit af Fortællingen vakt Jægersmanden Lars Broks Beundring, saa vakte det sidste Embedsmanden Lars Broks Medfølelse og Harme.

»Naa — hvad blev det saa til med den Køter?«

»Fogden, mener du?«

»Nej, Gu' — Krybskytten!«

»Naa Tammes. Ja hør kuns nu. Saa en Dag i den Tid, Nødderne var modne, var han gaaet til Skovs for at plukke sig en Posefuld — hvor længe det var efter det her Møde med Fogden i Transkjær, maa jeg sige, jeg ved ikke; det er nu og det samme. Men Tammes vilde jo og nok plukke andet end Nødder, om det kunde byde sig saa, og derfor havde han listet Bøssen med sig, og det gaar da ogsaa saadan, at allerbedst han staar inde i et tæt Hesselkrat, faar han Kig paa en store, dejlige Hjort, en Tolv-Ender, der kommer spankende ud paa Skovsletningen uden for ham, og bag efter to Hinder. I kan jo nok tro og tænke jer til, at hvem der faar Skyderen listet frem, det var Tammes, og det varede heller ikke længe, saa brænder han paa. Hjorten springer himmelhøjt i Vejret og gi'er et Braal, saa det svared igjen lange Veje, og

saa laa den musdød paa Pletten. Tammes ud i en lynende Fart og i Lav med at slæbe den ned i Lavningen — det skal være Lavningen, der henne —, men det gik kun smaat, for det var saa meget en svær Tamp Nu; han faar den da slæbt et Stykke hen og giver sig til at dække den til med Græs og Løvgrene; men lige i den samme Færd er der noget, der knækker ibag ved ham, han vender sig om — der staar Fogden knap tyve Skridt henne og peger paa ham med Bøssen ved Kjæven. Nu maatte han give Kjøb.

Saa bandt Fogden hans Hænder paa Ryggen og drev ham ifor ved sig ud af Skoven.

Da de nu kommer hen ad en Markvej oven for Byen, saa staar der en lille Pog og beder med en Ko i Vejgrøften, og til ham siger Fogden, han skulde en to tre springe ned i den nærmeste Gaard og skaffe ham noget at drikke, han var bleven saa tørstig Ja Drengen afsted i flyvende Spring. Det varede heller ikke saa grumme længe, saa kommer der en lille gammelagtig Mand trippende, saa rask han kunde, op til dem med en Ølpotte, og han gi'er sig til at skvaldergrine og farer hen og smækker Tammes en to tre Lussinger ved Hovedet.

Der har du den, og den, og den! raaber han.

Hold, hold, hvad Helvedes Pine er det her? siger han, Fogden. Jeg skal nok selv tugte ham.

Aa jo, lille gode Foged, aa, lad mig mangle hans Ører lidt, det har han fortjent: der er ingen Mennesker, der har gjort mig saa stor en Sorg som han her.

Ha, ha, ha! naa saadan. Ja giv ham saa god Betaling, du; for det er sidste Gang, du ser ham.

Da Fogden saa tykte, nu kunde det være nok med den her Manglen Ører, saa sagde han stop, takkede den her lille gamle Mand for hans Øl og drev saa af med Tammes igjen hen ad Markvejen oven Byen.

Men den lille Mand han satte sig paa Grøftekanten

og blev ved at kige efter dem. Men da der saa var gaaet saadan ved Lag en god halv Times Tid, saa kommer der èn travende tilbage, og hvem tror I vel, det var — Tammes.

I er en Knop, gamle Mo'er, raaber han nok saa glad Den Haandsrækning skal jeg lønne jer for, de Dage I lever«.

Lars Brok udstødte et Glam af Overraskelse.

»Nej sikke da en aller syv Fandens snu Kjælling! Trækk' i Mandfolkklæjer ... og prygl' løs pa Sønnen ... af bar' Polletisser!«

»Ja saadan skal vi jo være, siger du«.

»Men hvad var der bleven af Fogden?« spurgte jeg.

»Ja se du kuns, han laa jo og snorksov i en Grøft, saa ingen skulde tro ham til at leve. Rytterens Mo'er havde jo kommen nogle Urter og Hundekram i Øllet, forstaar du, og det slog ham til Jords. »Jeg har brygget ham en Dryk Øl, han længe skal have godt af«, sagde hun til Sønnen«.

»Men hvad blev det til efter det her Blikspil?« spurgte Skovfogden, rimeligvis i Haab om Oprejsning for Fællen.

»Tammes endte vel til sidst paa Bremerholm?« sagde jeg.

»Det har jeg ikke hørt noget om ... Lyt, hvad er det!«

»Hyp, hyp!« halsede det pludselig henne i Skoven. Vakker fløj op og afsted efter Lyden.

»Hille Dyredø'! Hunden har vist rejst en Hare. Ud til Siderne med jer: en over paa Skovvejen, den anden ud til Markledet«.

Nu var der ikke længer Tid til Fortællen.

INDHOLD.